

”Mää vaan päätin että nyt mä käyn ostamassa oman lauan”

Skeitti-identiteetin merkityksellisyys ja vuorovaikutteisuus

harrastajien vähemmistön kokemuksissa

Anniina Tiri

Pro gradu -tutkielma

Muodin ja tekstiilisuunnittelun koulutusohjelma

Lapin yliopisto

Syksy.2024

Lapin yliopisto, Taiteiden tiedekunta

Työn nimi: ”Mää vaan päätin että nyt mää käyn ostamassa oman lauan” - Skeitti-identiteetin merkityksellisyys ja vuorovaikutteisuus harrastajien vähemmistön kokemuksissa

Tekijä: Anniina Tiri

Koulutusohjelma: Muodin ja tekstiilisuunnittelun koulutusohjelma

Työn laji: Pro gradu -tutkielma

Sivumäärä: 73 sivua, liitteet 8 sivua

Tiivistelmä

Tutkimuksen tavoitteena on ollut selvittää, millainen on skeittaajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti: miten se muodostuu, miten se ilmenee pukeutumisessa ja millainen merkitys vähemmistöasemalla on siihen. Tutkimuksen keskiössä ovat olleet yksilöiden kokemukset ja tunteet. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys on muodostunut monialaisesti ja sisältää skeittausta, alakulttuureita, identiteettiä, ryhmäjäsennyttä ja pukeutumista käsittelevää kirjallisuutta. Aineiston olen kerännyt haastattelemalla etänä kahdeksaa skeittaajien vähemmistöön identifioituvaa skeittaajaa eri puolilta Suomea, ja analyysin olen toteuttanut aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmää hyödyntäen.

Skeitti-identiteetti osoittautui tutkittavaa ilmiötä paremmin kuvaavaksi käsitteeksi. Se näyttäytyy merkityksellisenä ja vuorovaikutteisena identiteettinä. Skeitti-identiteetin merkityksellisyys rakentuu skeittauksen motivaatiotekijöistä, vaikutuksista ja pukeutumistekojen tiedostamattomista merkityksistä. Skeitti-identiteetin vuorovaikutteisuus sen sijaan muodostuu harrastamisesta henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa, skeittauksen sosiaalisen ympäristön ristiriitaisuudesta, sekä pukeutumisen vaikutteista ja tavoitteista. Tutkimustulosten jakautuminen skeitti-identiteetin merkityksellisyyteen ja vuorovaikutteisuuteen kuvastaa sitä, ettei vähemmistöasema määrittele harrastajien skeitti-identiteettiä, vaikka usein vaikuttaakin siihen tiedostetusti tai tiedostamattomasti. Vähemmistöaseman merkitys skeitti-identiteetille näyttäytyy ennen kaikkea skeittauksen sosiaaliseen ympäristöön liittyvissä tunteissa ja kokemuksissa, mutta myös yksilöiden taustoilla ja aiemmilla kokemuksilla on merkitystä niiden laadussa. Pukeutumisen suhde skeitti-identiteettiin sisältää sekä piiloisempia että näkyvämpiä merkityksiä.

Avainsanat: skeittaus, identiteetti, sukupuoli, pukeutuminen

University of Lapland, Faculty of Arts

Name of the work: “I just decided to go and get my own skateboard” - Meaningfulness and interactivity of the skateboarding identities in the experiences of the minority

Author: Anniina Tiri

Study programme: Fashion and textile design

Type of work: Master’s thesis

Pages: 73 pages, attachments 8 pages

Abstract

The goal of this master’s thesis has been to study how is the subcultural identity of the minority of skateboarding: how it forms, how it transpires in dressing and what is the role of the minority position in it. Experiences and feelings of eight interviewees around the Finland have been at the centre of the research. The theoretical framework of this study consists of research articles and literature about skateboarding, subcultures, identity, group membership and clothing. The results of this research were produced with the help of data-based content analysis method.

During the analysis, skateboarding identity turned out to be better at describing the phenomenon to be studied. Skateboarding identity shows meaningful and interactive. On top of the motivational factors and the effects of skateboarding, the meaningfulness of the skateboarding identity is built on the unconscious meanings of the act of dressing. The interactivity of skateboarding consists of skateboarding at the intersection of personal and social, the contradictions of the social environment of skateboarding, and the influences and goals of dressing. The distribution of the research results reflects the fact that minority status does not define the skateboarding identity, although it often affects it consciously or unconsciously. The meaning of minority status for skateboarding identity shows especially in the feelings and experiences related to the social environment of skateboarding, in which also the backgrounds and previous experiences of individuals play a role. The relationship between dressing and skateboarding identity contains both hidden and visible meanings.

Key words: skateboarding, identity, gender, dressing

Sisällys

1. JOHDANTO	5
2. SKEITTAAJIEN VÄHEMMISTÖN ALAKULTTUURINEN IDENTITEETTI ...	8
2.1 Skeittaus vaihtoehtoliikunnan muotona ja alakulttuurina	9
2.2 Skeittauksen harrastajien vähemmistö ja lajin sukupuolittuneet hierarkiat	11
2.3 Alakulttuurinen identiteetti tutkimuskohteena	15
2.4 Teoreettinen viitekehys	19
3. TUTKIMUKSEN METODISET VALINNAT	21
3.1 Fenomenologis-hermeneuttinen lähestymistapa	21
3.2 Aineistonkeruu haastattelulla	22
3.3 Aineiston litterointi	27
3.4 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi	28
4. SKEITTI-IDENTITEETIN MERKITYKSELLISYYS	32
4.1 Harrastamisen motivaatiotekijät	33
4.2 Harrastamisen vaikutukset	38
4.3 Pukeutumistekojen tiedostamattomat merkitykset	42
5. SKEITTI-IDENTITEETIN VUOROVAIKUTTEISUUS	46
5.1 Harrastaminen henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa	47
5.2 Sosiaalisen ympäristön ristiriitaisuus	51
5.3 Pukeutumisen vaikutteet ja tavoitteet	57
6. PÄÄTÄNTÖ	61
LÄHTEET	68
LIITTEET	

1. JOHDANTO

Aloitin skeittauksen kesällä 2010 yhdessä muutaman tytön kanssa. Seuraavaan kesään mennessä porukkamme into ja yhteishenki olivat lopahtaneet ja harrastusta harvakseltaan jatkoi lisäksi enää pari muuta. Vaikka lajin aktiivinen harrastaminen on viime vuosina vähentynyt, sen vaikutukset näkyvät edelleen jonkin verran elämäni eri osa-alueilla. Olen usein pohtinut, mikä sai minut innostumaan skeittauksesta ja miten se alakulttuurina sai minusta niin vahvan otteen. Alkuperäinen syy lajin aloittamiselle on hämärtynyt. Se saattoi olla vapauden, yhteisöllisyyden kaipuun ja kapinan lisäksi yhtä hyvin myös kiinnostus huolettomilta vaikuttaviin skeittaripoikiin. Ehkä molemmat syyt yhdessä. Jälkeenpäin ajateltuna en kuitenkaan tiedä, halusinko heitä vai halusinko olla kuten he, vapaa sukupuolittuneista käyttäytymiseen liittyvistä vaatimuksista ja odotuksista, roolista, johon tytön kehoon syntyneenä minua oli enemmän tai vähemmän tiedostaen kasvatettu.

Neljätoista vuotta oli kulunut siitä kun olin aloittanut lajin harrastamisen, mutta viime talvena Helsingissä skeittihallin yleisellä skeittivuorolla käydessäni minua tultiin edelleen kiittelemään siitä, että olin naisoletettuna uskaltanut paikalle muiden eli miesten sekaan. Samassa ystävällismielisessä keskustelussa minua kehoitettiin tutustumaan naisille ja muunsukupuolisille tarkoitettuihin vuoroihin. Minut erotettiin oletetun sukupuoleni vuoksi muista vuorolla olleista skeittajista, vaikken itse eroa ollut juuri skeitatessani ajatellut. Hyvää tarkoittavat kehut ja neuvonta jättivät päällimmäisenä mieleen ristiriitaisen tunteen: olin tervetullut, mutta samaan aikaan jollain tavalla en.

Kiinnostukseni perehtyä skeittajien alakulttuuriseen identiteettiin erityisesti lajin harrastajien vähemmistön näkökulmasta syntyi omien kokemusteni lisäksi muiden skeittauksen harrastajien kanssa aiheen ympäriltä käymistäni keskusteluista, suorittamistani sukupuolentutkimuksen opinnoista, sekä skeittajien pukeutumista käsittelevästä kandidaatin tutkielmastani. Kandidaatin tutkielmassani tarkastelin skeittajien pukeutumiskuvia ja niiden merkityksiä valokuva-aineiston avulla. Tutkielma toimi kuitenkin vain pintaraapaisuna aiheeseen ja synnytti halun tietää lisää: perehtyä ihmisiin ja kokemuksiin syvemmin myös sukupuolen ja seksuaalisuuden näkökulmia huomioiden. Kiinnostus tutkimusaiheeseen on lähtenyt omakohtaisista kokemuksista, mutta tässä tutkimuksessa olen toiminut tutkijan roolissa.

Pro gradu -tutkimuksessani kysyn: ”Millainen on skeittauksen harrastajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti?” Toisin sanoen, millainen suhde skeittialakulttuuriin henkilöllä

on hänen erottuessaan sukupuolensa ja/tai seksuaalisuutensa perusteella cissukupuolisen heteromaskuliinisen skeittarin normiin solahtavasta lajin harrastajasta. Tutkimukseni keskiössä ovat yksilöiden kokemukset ja tunteet. Haluan luoda ymmärrystä siitä, miten skeittaajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti muodostuu ja miten se ilmenee pukeutumisessa. Analyysissa olen myös pohtinut tämän hetken skeittialakulttuuriin käytännön todellisuuksia lajin harrastajien kokemuksista käsin.

Tutkimuskysymys rajaa tutkimuksen kohderyhmän ja sisältää itsessään oletuksen siitä että vähemmistöasemalla on merkitystä skeittauksen harrastajien alakulttuurisen identiteetin muodostumisessa. Tämä oletus pohjautuu aiempiin omaani nähden samankaltaisesta näkökulmasta tehtyihin skeittausta käsitteleviin tutkimuksiin. Skeittaajien vähemmistön tarkastelu on tuonut sukupuolentutkimuksellisen, normikriittisen näkökulman osaksi tutkimustani. Se on tarkoittanut aineiston tarjoamien mahdollisuuksien puitteissa huomion kiinnittämistä hierarkioita ja eriarvoisuutta tuottaviin eroihin. Näkökulmavalinnastani johtuen olen keskittynyt sukupuolen ja seksuaalisuuden teemoihin. Epäkohtien huomioimisen lisäksi normikriittinen näkökulma on tarjonnut mahdollisuuden tarkastella skeittaajien vähemmistön alakulttuurista identiteettiä myös sen mahdollisuuksien kautta.

Aineistolähtöinen tutkimukseni asettuu usean tieteenalan risteyskohtaan. Sen teoreettisen viitekehyksen olen rakentanut hyödyntäen aiempaa tutkimuskirjallisuutta tutkimusaiheeni ympäriltä. Skeittausta etenkin sukupuolen ja seksuaalisuuden näkökulmia huomioivien tutkimusten, sekä sukupuolentutkimuksen kirjallisuuden lisäksi sen teoreettisen viitekehyksen pohjana on sosiaalipsykologian identiteettiä, ryhmäjäsenyyttä, pukeutumista ja alakulttuureita käsittelevää kirjallisuutta. Kunkin tieteenalan merkitystä tutkimukselleni tuon esiin seuraavassa luvussa avaamalla tutkimukseni keskeisiä käsitteitä ja teoreettista viitekehystä.

Skeittausta käsittelevien tutkimusten määrä on kasvanut 2010-luvulle tultaessa. Tutkielman teon hetkellä Lapin yliopiston kansainvälisten vertaisarvioitujen tutkimusartikkeleiden haussa hakusana *skateboarding* tuotti tuloksena 4723 artikkelia, joista suurin osa oli englanninkielisiä. Tätä tutkimusta varten lukemiani tieteellisiä artikkeleita oli tehty Suomen, Ruotsin, Uuden-Seelannin, Australian, Kanadan, Ison-Britannian ja Yhdysvaltojen eri yliopistoissa. Lukemiani skeittausta käsitteleviä artikkeleita kertyi vähän yli 20 ja niistä Yhdysvaltojen osuus oli määrällisesti suurin. Suomenkielisten tieteellisten julkaisujen määrä aiheesta osoittautui oletetusti paljon englanninkielisiä pienemmäksi ja niistä oikeastaan vain

Anni Rannikon (2018) väitöskirja kosketti varsinaista tutkimusaihettani. Tämä todellisuus tarjoaa tilan ja tarpeen tutkimukselleni. Vaikuttaisi kuitenkin siltä, että identiteetikysymykset ovat kiinnostaneet myös muita sillä Carrie Paechterin, Lindsey Stooleyn, Michael Keenanin ja Cris Lawtonin (2023b) tyttöskeittariutta käsittelevän tutkimuksen keskiössä ovat identiteetti, osallisuus ja ulossulkevuus skeittitiloissa ja yhteisöissä. Tutkimus on toteutettu Isossa-Britanniassa. Tutkimukseni erottaa Paechterin ym. (2023b) tutkimuksesta muun muassa näkökulma, ajankohta ja paikallisuus. Lisäksi pukeutumisen merkitysten tarkastelu osana alakulttuurista identiteettiä on suurempi kuin missään löytämässäni tieteellisissä artikkeleissa. Tärkeä peruste tutkimukselleni on myös se, että aiemmissa tutkimuksissa pukeutuminen osana identiteetin ilmaisua on jäänyt varsin vähäiselle huomiolle tai sitä on käsitelty eri näkökulmasta. Esimerkiksi joissain graduissa ja opinnäytteissä skeittajien pukeutumista on identiteetin sijaan tarkasteltu jonkin brändin ja vaatesuunnittelu- tai markkinointiprosessin kautta.

Opiskelen Muodin ja tekstiilitaiteen koulutusohjelmassa, joten miksi tutkimukseni ainoastaan sivuaa pukeutumista? Aiheen rajausta pohtiessani en kokenut mielekkäänä enkä tarkoituksenmukaisena keskittyä pelkkään pukeutumiseen, kuten olin kandidaatin tutkielmassani tehnyt. Vaikka pukeutuminen on näkyvin osa skeittarin identiteettiä ja se, mistä etenkin lajin harrastajat usein tunnistavat toisensa, ymmärrän sen vain yhtenä osana skeittauksen harrastajien alakulttuurista identiteettiä kokonaisuutena. Sitä, millainen ja kuinka suuri osa, olen tutkimuksessani halunnut tarkastella.

Vaatetusalan tutkimus on usein poikkitieteellistä, josta johtuen myös tälle tutkimukselle on paikkansa muiden joukossa. Uskon, että omaa koulutusohjelmaa ja alaa tämä tutkimus hyödyttää lisäämällä ymmärrystä pukeutumisen ja henkilökohtaisen ja sosiaalisen identiteetin välisistä suhteista, mahdollisesti myös tarjoamalla katumuotia/skeittivaatetusta suunnittelemaan haluaville tietoa ja inspiraatiota jonkin suunnitteluprosessin lähtökohdaksi. Lisäksi tutkimukseni voi hyödyttää myös laajemmin skeittauksen ja muiden alakulttuureiden tutkijoita kokoamalla lisää tietoa vähemmistöaseman merkityksestä alakulttuurisissa todellisuuksissa, sekä auttaa skeittiyhteisöä itseään ymmärtämään ja mahdollisesti muuttamaan omia toimintatapojaan. Minua tutkimuksen tekeminen voi hyödyttää prosessinhallinnan ja tutkijan taitojen oppimisen näkökulmasta, mutta myös laajentamalla ja kehittämällä ammatillista osaamistani ja otettani.

Olen toteuttanut tutkimukseni laadullisena tutkimuksena. Tutkimukseni tarkoituksena on luoda ymmärrystä tutkittavasta ilmiöstä ja siksi olen lähestynyt tutkimusaiheittani fenomenologis-hermeneuttisesta näkökulmasta. Näkökulma tarkoittaa sitä, että tutkimukseni tarkoitus ei ole yleistää, vaan ymmärtää tutkimuskohteen merkityks maailmaa tutkimuksen teon hetkellä. Yksilöt eivät ole irrallaan yhteiskunnasta ja siitä johtuen heidän kokemuksensa paljastavat myös jotain yleistä. Timo Laineen (2015) mukaan kokemus, merkitys ja yhteisöllisyys ovat tärkeitä fenomenologis-hermeneuttiselle tutkimukselle (Laine, 2015, 29, 32). Tässä tutkimuksessa käyttämäni fenomenologis-hermeneuttisesta tutkimusperinteestä ponnistavaa aineistolähtöistä sisällönanalyysia ja sen hyödyntämistä tutkimuksessani avaam muiden käyttämieni aineiston keruu- ja käsittelymenetelmien kanssa luvussa kolme.

Neljäs ja viides luku sisältävät tutkimuksen tulokset. Kuvaan ja analysoin niissä aineistoa esimerkkien avulla ja keskustelutan tutkimuksen tuloksia aiemman tutkimuskirjallisuuden kanssa. Luku kuusi sisältää analyysin johtopäätökset ja pohdinnan. Pohdintaluvussa tarkastelen tutkimuksen kulkua ja sen tuloksia kriittisesti ja reflektiivisesti suhteuttaen pohdintaani muun muassa tässä luvussa mainitsemini tutkimuksen tavoitteisiin.

2. SKEITTAAJIEN VÄHEMMISTÖN ALAKULTTUURINEN IDENTITEETTI

Skeittaus on vaihtoehtoliikunnan muoto, jonka harrastajat muodostavat alakulttuurin. Kiinnostus yksilöiden henkilökohtaisiin kokemuksiin lajin parista on ohjannut tutkimusprosessin suuntaa alusta saakka ja saanut minut innostumaan alakulttuurisen identiteetin tutkimisesta. Tässä luvussa avaam tutkimusaiheeseeni liittyviä käsitteitä ja teoreettista viitekehystä. Ensimmäinen alaluku taustoittaa skeittauksen historiaa, sekä avaa alakulttuurin ja vaihtoehtoliikunnan käsitteitä ja skeittauksen suhdetta valtakulttuuriin ja vastakulttuureihin. Toinen alaluku käsittelee tutkimuksen kohderyhmän valintaa ja avaa sukupuolen ja seksuaalisuuden käsitteitä, sekä keskittyy aiemman kirjallisuuden avulla kuvaamaan skeittialakulttuurin sukupuolittuneita rakenteita ja hierarkioita. Kolmas alaluku perehtyy alakulttuurisen identiteetin käsitteeseen ja siihen, mistä näkökulmasta ja millä tavoin olen sen tässä tutkimuksessa määritellyt. Neljäs alaluku kokoaa aiemmat alaluvut yhteen tutkimuksen teoreettiseksi viitekehyykseksi.

2.1 Skeittaus vaihtoehtoliikunnan muotona ja alakulttuurina

Skeittaus eli rullalautailu sai alkunsa 1950-luvulla Kaliforniassa, kun lainelautailijat tarvitsivat tekemistä tuulettomille päiville. Sen yhtenäinen, visuaalisesti tunnistettava alakulttuuri alkoi muotoutua 1970-luvun loppupuolella (Polhemus, 1997, 86.). Suomessa skeittaus tosin yleistyivät vasta 1990-luvun taitteessa (Suomen rullalautaliitto, 2024). Arviot skeittauksen harrastajien määrästä Suomessa ovat vaihdelleet, mutta esimerkiksi Ylen artikkelissa skeittajia on arvioitu olevan yli 10 000 (Rantala, 2024). Sääolosuhteet ja sisäharjoittelutilat tai niiden puute ovat vaikuttaneet lajin harrastamisen mahdollisuuksiin. Skeittauksen tarkoituksena on liikkua ja tehdä laudalla erilaisia temppuja. (Suomen rullalautaliitto, 2024.) Liikuntatieteissä vakiintunut termi vaihtoehtoliikunta kuvaa skeittausta liikkumismuotona, sillä lajissa läsnä ovat elämäntyyllisten valintojen korostumisen lisäksi myös muun muassa ilmaisu, kokemuksellisuus ja ilo, toisin kuin perinteisessä kilpa- ja tulosurheilussa ja kaupallisessa liikuntakulttuurissa. Vaihtoehtoliikuntaa nimitetään usein myös ”elämäntapaliikunnaksi tai elämäntapaurheiluksi”. (Harinen ym., 2015, 6.)

Rannikko luettelee muita vaihtoehtoliikunnan muotoja, joita ovat esimerkiksi *bleidaus*, *boulderointi*, *capoeira*, *katutanssi*, *longboarding*, *parkour*, *roller derby*, *scoottaus* ja *uusi sirkus*. Muutamia niistä avatakseni, esimerkiksi bleidauksen välineenä toimivat rullaluistimet, joilla tehdään erilaisia temppuja. Lajia harrastetaan samoissa paikoissa kuin skeittausta. Boulderointi tarkoittaa kiipeilyä kallioilla ja kivillä ilman turvaköyttä. Brasiliasta alkunsa saaneessa capoeirassa sen sijaan yhdistyvät tanssin, akrobatian ja taistelulajien piirteet. (Rannikko, 2018, 20–22.) Vaihtoehtoliikunnassa *otetaan etäisyyttä institutionalisoituneen liikunnan suunnitelmallisuuteen, tavoitteellisuuteen ja perinteisiin järjestyksiin* (Liikanen & Rannikko, 2015, 47). Liikunnan vaihtoehtosektorin omaksuessa piirteitä perinteisemmältä urheilun kentältä on tosin pohdittu sitä, mille ne nykypäivänä itseasiassa toimivat vaihtoehtona (Rannikko, 2018, 17). Skeittauksen institutionalisoitumisesta kertoo sen pääsy olympialaislajiksi vuonna 2020.

Skeittausta käsittelevissä artikkeleissa on tarkasteltu esimerkiksi skeittauksen turvallisuusriskejä, kaupunkitilaa, estetiikkaa, mielenterveyttä, oppimista, liikuntaa, kulttuuria, markkinointia, sukupuolittuneita hierarkioita ja niin edelleen. Harrastajien keskimääräisestä iästä johtuen skeittausta on usein tutkittu liikunta- ja nuorisokulttuurin näkökulmasta ja esimerkiksi yhdessä muiden liikuntamuotojen kanssa (esim. Harinen, 2010; Liikanen & Rannikko, 2015; Rannikko, 2018). Myös vanhenemista lajin parissa on tutkittu,

joskin vähemmän (esim. Aarresola, 2019; O'Connor, 2021; Willing ym., 2019). Englanninkielisissä artikkeleissa tieteenalojen kirjo on laajempi kuin suomenkielisissä. Tutkimusta on tehty muun muassa lääketieteen ja terveystieteiden, sekä yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden tieteenaloilla. Vaikka suomenkielisiä pro graduja ja opinnäytteitä skeittauksesta on valmistunut useampia, on vertaisarvioituja tieteellisiä julkaisuja aiheesta ilmestynyt varsin vähän. 2000-luvun puolella ilmestyneissä suomenkielisissä tutkimuksissa havaitseminani aktiivisimpina niminä toistuivat Anni Rannikko, Veli Liikanen ja Päivi Harinen.

Skeittaus määritellään nuorisokulttuurin rinnalla usein alakulttuuriksi. Alakulttuurin käsite on kehitetty ensimmäisen kerran 1940-luvulla Chicagon yliopiston tutkijoiden toimesta heidän halutessaan ymmärtää paremmin läntisten yhteiskuntien monimutkaista dynamiikkaa (Szeman & O'Brien, 2017, 281–282). Skeittauksen, kuten muidenkin vaihtoehtoliikunnan muotojen alakulttuuri muodostuu sen harrastajayhteisöissä. (Rannikko, 2018, 7). Alakulttuureissa tilat ovat toimimisen ja tapaamisen, sekä siteiden ja yhteisön muodostamisen mahdollistajia. (Szeman & O'Brien, 2017, 281–282.)

Alakulttuurit haastavat valtakulttuurin arvoja, ideoita ja rakenteita tietoisesti ja suoraan toimintansa ja käytäntöjensä kautta. (Szeman & O'Brien, 2017, 278–283). Skeittauksen on kerrottu ammentaneen myös vastakulttuureista. Esimerkiksi punk -musiikin vaikutuksesta skeittaukseen ja vastakulttuurisen asenteen syntymiseen ovat maininneet muun muassa Harinen, Itkonen ja Rautopuro (2006, 14), sekä Polhemus (1997, 87). Tosin Harinen ym. eivät saaneet tutkimuksessaan näyttöä skeittauksen vastakulttuurisuudesta (Harinen ym., 2006, 70). Vastaus saattaa selittyä alakulttuurin ja vastakulttuurin käsitteiden takana olevilla perustavanlaatuisilla eroilla. Vastakulttuurit ovat nimenomaan poliittisia, kun taas alakulttuurin voima tulee sen valtakulttuurista eroavien käytäntöjen luomista jännitteistä. (Szeman & O'Brien, 2017, 281.)

Vastauksena valtakulttuurille ala -ja vastakulttuurit tuottavat omia kulttuurin muotojaan, -tyyliään, musiikkiaan ja kulttuurisia ja poliittisia käytäntöjä - ja täten ilmaisevat uusia tapoja elää ja käyttäytyä. Ne eivät kuitenkaan ole täysin erillisiä valtakulttuurista tai populaarikulttuurin vaikutuspiirin ulottumattomissa, sillä populaarikulttuurilla on usein vaikutusta siihen, miten alakulttuurit tyylittelevät ja esittävät itseään. (Szeman & O'Brien, 2017, 278–283.) Myös skeittauksen alakulttuuriset arvot, kuten vapaus ja yksilöllisyys ovat

valtavirtaistuneet, mikä on johtanut ala- ja valtakulttuurin välisen rajan hämärtymiseen (Chivers Yochim, 2009, 90).

Tunnetuimpia alakulttuureita käsitteleviä teoksia kirjoittaneita tutkijoita lienevät Stuart Hall ja Tony Jeffreson (1976), sekä Dick Hebdige (1979). Alakulttuurin tutkimuksen kehittyessä uudemman ajan tutkijat ovat kritisoineet aiempia tutkijoita liiallisesta luokkakysymykseen painottamisesta, ylettömästä keskittymisestä tyyliin ja tyylin väärin tulkinnasta, naisten ja tyttöjen kokemusten huomiotta jättämisestä, sekä teorioista, joiden kehittäjillä ei ole ollut todellista kosketusta tutkimiinsa nuoriin (Haenfler 2023, 11).

2.2 Skeittauksen harrastajien vähemmistö ja lajin sukupuolittuneet hierarkiat

Tässä tutkielmassa skeittauksen harrastajien vähemmistö käsittää skeittaavat naiset ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt Suomessa ja rajaa tutkimukseni kohderyhmän. Määritelmä pohjautuu niin omiin havaintoihini kuin aiempien tutkimusten osoittamaan tietoon siitä, että skeittaus on edelleen pääosin miesvaltainen, heteromaskuliininen laji (esim. Geckle & Shaw, 2022; Paechter ym., 2023b; Rannikko, 2018). Määritelmäni naisista ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä skeittaajien vähemmistönä ei tarkoita sitä, etteikö joku kohderyhmääni kuuluva henkilö voisi olla osa myös jotain toista skeittaajien vähemmistöä esimerkiksi ihonvärinsä, toimintakykynsä tai yhteiskunnallisen asemansa vuoksi, tai etteivät myös jotkin muut ihmisryhmät voisi olla skeittaajien vähemmistöä.

Skeittauksen harrastajakunta näyttäisi olevan moninaistumassa hiljalleen *ainakin iän ja sukupuolen osalta* (Rannikko, 2018, 20). Naisten skeittauksen lisääntyessä myös heitä käsittelevän tutkimuksen määrä on lisääntynyt. Seksuaalisuuden näkökulmia on käsitelty osana skeittaavia naisia ja tyttöjä käsitteleviä tutkimuksia esimerkiksi vaihtoehdoisen feminiinisuuden ja maskuliinisuuden käsitteitä hyödyntäen (esim. Bäckström, 2013; Kulynych, 2020). Sen sijaan suoraan queer -näkökulmasta skeittausta käsitteleviä artikkeleita löytyi yksi. Yhtenä mahdollisena syynä tähän voi olla se, että esimerkiksi sukupuolivähemmistöihin identifioituvia ihmisiä on skeittauksen parissa vähemmän kuin tyttöjä ja naisia. Muun muassa Paechter ym. (2023b) eivät yksinkertaisesti löytäneet tutkimukseensa mukaan sukupuolivähemmistöön identifioituvia skeittaajia, vaikka olisivat halunneet (Paechter ym., 2023b).

Valtaosa ihmisistä on cis-sukupuolisia. Se tarkoittaa identifioitumista ja ilmaisua kulttuuristen odotusten mukaisesti heille syntymässä määritellyyn sukupuoleen. (SETA, 2023.) Tässä tutkielmassa sukupuolivähemmistöillä tarkoitan esimerkiksi transsukupuolisia,

muunsukupuolisia ja sukupuoleettomia ihmisiä. Feminististen sukupuoliteorioiden näkemykset siitä, mitä sukupuoli on, vaihtelevat. Osassa teorioista ajatellaan sukupuolen muototutuvan synnynnäisesti, toisissa taas nähdään sen rakentuvan sosiaalisesti ja kulttuurisesti. Myös välimuotoja ajattelussa on. *Sukupuolentutkimus on osoittanut, miten sukupuoli on rakennettu, luonnollistettu ja normalisoitu kategoria.* (Jokinen, 2010, 128.) Sen sijaan, että sukupuolentutkimus tieteenalana jotenkin pyrkisi häivyttämään sukupuolen ruumiillisuuden, se ennemminkin tarkastelee ruumiiseen ja sen osiin ja tyyleihin yhteiskunnassa ja kulttuurissa liitettyjä merkityksiä. Sukupuoli ja seksuaalisuus lomittuvat toistensa kanssa, joten seksuaalisuutta usein määritellään sen kautta, kuka on seksuaalisen halun kohde. Kaikki sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvät asiat eivät kuitenkaan liity toisiinsa. (Rossi, 2010, 21–22.) Tutkimuksessani sukupuoli ja seksuaalisuus käsitteinä tarkoittavat haastateltavien itse määrittämiä ja todeksi elämiä sukupuoli- ja seksuaali-identiteettejä.

Judith Butlerin teorian myötä sukupuolta on alettu tarkastella performatiivisena ilmiönä, joka muodostuu *toistamalla tiettyjä miehisiksi ja naisisiksi kulttuurisesti sukupuolittavia tekoja – eleitä, asentoja ja puhetapoja.* Rossin mukaan Butlerin ajatus performatiivisuudesta pitää sisällään myös muutoksen mahdollisuuden toisintekemisen avulla. (Rossi, 2010, 26–27.) Naisisiksi ja Miehisiksi sukupuolittuvat teot liitän feminiinisyiden ja maskuliinisuuden määreisiin. Feminiinisyiden ja maskuliinisuuden määreet ovat keskenään epäsymmetrisiä ja ne on ymmärretty vastakkaisiksi, vaikka ne itse asiassa ovat *ihmisten tuottamia merkitysrakenteita sukupuolista, ja sellaisina rakennettuja, ideologiaa ja muutettavissa.* Feminiinisyiden ja maskuliinisuuden oletettu vastakkaisuus kyseenalaistuu esimerkiksi sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä tarkasteltaessa. (Jokinen, 2010, 128–134.)

Alakulttuurien autenttisuusrajankäynneissä ja eronteossa valtakulttuuriin feminiinisyys on usein liitetty valtavirtaan, kun taas maskuliinisuus on nähty alakulttuurisena ominaisuutena. Syyksi siihen, miksi skeittialakulttuuri on niin vahvasti miesten dominoimaa, on ehdotettu jopa skeittikulttuurin perustamista eronteolle feminiinisydestä. (Rannikko, 2018, 56–57.) Siispä sen lisäksi, että sukupuoli ja seksuaalisuus voidaan nähdä ihmisten tuottamina merkitysrakenteina, ne ovat kytköksissä valtasuhteisiin ja hierarkioihin (Rossi, 2010, 22). Kunnioitus ja yhdenvertaiset mahdollisuudet erontekona valtavirtaan näyttäytyvät vaihtoehtoliikunta-alakulttuureissa erityisesti ideaalien tasolla, sillä niiden harrastajayhteisöjen käytännön toiminnassa harrastajien moninaisuuden on havaittu olevan jäsenten olettamaa pienempi. Vaihtoehtoliikunta-alakulttuurien moraalisten järjestysten

ideaalien ja käytännön todellisuuden välillä vallitsee ristiriita, kun kunnioitusta arvokkaammiksi pääomiksi nousevat *heteroseksuaalinen maskuliinisuus, nuori aikuisuus, argumentointikyky ja taito*. Kun kuullaan vain niitä, joita ulossulkeminen ja syrjintä ei kosketa ja pidetään toisten kunnioitusta itsestäänselvyytenä, jäävät piiloon hierarkiat ja epätasa-arvoisuus. (Rannikko, 2018, 62–63.) Skeittaajien heteroseksuaalista maskuliinisuutta on tarkasteltu myös valkoisuuden ja sen tuoman vallan näkökulmasta. (esim. Chivers Yochim, 2009).

Vaihtoehtoliikunta-alakulttuureissa on havaittu käytävän jatkuvaa kamppailua ja uudelleenneuvottelua kunnioitukseen perustuvien jäsenyyksien säännöistä ja kentän voimasuhteista. Osa niistä, joilla ei ole vaadittavia pääomia menestyäkseen alakulttuuriin osallistumisessa siirtyy muualle, kun taas osa, esimerkiksi skeittarit, jotka ovat perustaneet naisten vuoroja, luovat uudenlaisia sääntöjä. (Rannikko, 2018, 63–65.) Feministisen agendan omaavilla organisaatioilla on kuitenkin havaittu olevan potentiaalia muuttaa skeittauksen hierarkkisia sukupuolirakenteita, joskin nämä samanaikaisesti myös tuottavat feminiinisyyksiä ja maskuliinisuuksia, jotka tukevat noita rakenteita (Bäckström, 2013, 31).

Skeittauksen heteronormatiiviset sukupuolihierarkiat näyttäytyvät muun muassa siinä, miten naisten läsnäoloa skeittialakulttuurissa on selitetty heteroseksuaalisella kiinnostuksella miehiin. (Rannikko, 2018, 56). Naisille skeittialakulttuurissa tarjottuja, eri tavoin heteroseksuaalisuuteen suhteutuvia positioita ovat olleet kannustajan ja tukijan rooli, skeittityttöystävän rooli, josta eroon on mahdollista päästä taitojen karttuessa (joskaan ei aina) ja ei-heteroseksuaalinen naiseus, sekä mahdollisuus vaihtoehtoisen autenttisuuden tuottamiseen omissa naisille suunnatuissa harrastusryhmissä. Taidot ja ei-heteroseksuaalinen naiseus haastavat skeittityttöystävyyden epäaidoksi tulkittua autenttisuutta. (Rannikko, 2017, 12–13.) Skeittityttöystäväksi leimaamisen konkreettiset seuraukset voivat sen sijaan näkyä jopa siinä, ettei naisille anneta skeittaamassa tilaa, koska heidän ei ajatella tarvitsevan sitä (Rannikko, 2018, 56). Stoodley ym. (2024) ovat kehittäneet kartoitusjärjestelmää, jonka avulla on tutkittu skeittaavien naisten ja tyttöjen navigointia skeittitilassa ja sen suhdetta vallan sukupuolittuneeseen jakautumiseen. Myös he ovat havainneet, että tilassa oleminen ei takaa naisille ja tytöille pääsyä tilan käyttämiseen samalla tavoin kuin pojille ja miehille (Stoodley ym., 2024).

Hieman erilaiseen, mutta samalla yhteneväisen jakoon edellisten kanssa on Ruotsissa päätyntä tutkija Åsa Bäckström skeittaavien naisten vaihtoehtoista feminiinisyyttä

kuvaavilla ”poikatyttö”, ”horo” ja ”lesbo” -positioillaan. Skeittauksella on todettu olevan vapauttava vaikutus naisille ja tytöille, sillä se auttaa heitä ottamaan tilaa ja on hyödyllinen sosiaalisena ja kulttuurisena tukena heidän laajentaessaan perinteistä käsitystä sukupuolesta, joskin ”poikatyttö” feminiinisuuden on nähty tukevan hierakkista sukupuolirakennetta sen haastamisen sijaan. (Bäckström, 2013, 29, 47).

Skeittaavien naisten ja tyttöjen skeitti-identiteetistä tehtyjä vertaisarvioituja tutkimuksia löysin muutaman. Tutkimuksia on tehty mm. kollektiivisen identiteetin näkökulmasta (esim. MacKay & Dallaire, 2014), sekä identiteetin suhteesta osallistumiseen ja ulossulkemiseen skeittitiloissa ja yhteisöissä (esim. Paechter ym., 2023b). Omaa tutkimustani lähimpänä oleva Paechterin ym. (2023b) artikkeli löytyi vasta kun olin jo aloittelemassa aineistoni analyysia, mikä johdatti minut palaamaan prosessissa hieman taaksepäin tutkimusaiheen samankaltaisuudesta johtuen. Tutkimuksessa on etsitty vastausta siihen, miten skeittaavat nuoret naiset skeittari-identiteetin ymmärtävät, kokevatko he olevansa skeittareita, ja millaisia syitä identifioitumisen taustalla on (Paechter ym., 2023b).

Naisnäkökulmasta poiketen tutkijat Bethany Geckle & Sally Shaw (2022) ovat tarkastelleet queer -skeittauksen mahdollisuuksia hieman teoreettisemmin (Geckle & Shaw, 2022). Myös heidän artikkelinsa käsittelee harrastajien vähemmistön potentiaalia skeittauksen hierarkkisten sukupuolirakenteiden muuttamiseen, mutta queeryttämisen näkökulmasta. Queeryttämällä tarkoitetaan sukupuolinormien kriittistä purkamista.

Sen sijaan, että tarkastelisin sitä, miten hallitseva ryhmä estää tai vastustaa rullalautailun queer potentiaalia, tarkastelen, miten marginalisoidut ryhmät hyödyntävät tätä potentiaalia ja kuinka he puolestaan tiedottavat hallitsevalle ryhmälle. Huolimatta rullalautailun heteromaskuliinisesta hegemoniasta, pelkkä queer potentiaalioleminen on riittänyt nykypäivän nuorille queer rullalautailijoille tarttumaan ja aloittamaan onnistuneesti rullalautailun queeryttämisen. (Geckle & Shaw, 2022, 136.)

Kuten Geckle & Shaw ajattelen, että on tärkeää huomioida ristiriitojen lisäksi myös sen, mikä voisi olla toisin ja sen, mikä kenties on jo muutoksessa?

Olen halunnut selvittää vähemmistöaseman merkitystä skeittaajien alakulttuurisen identiteetin muodostumiselle ja ilmaisulle. Syynä siihen, miksi en kuitenkaan päätenyt tarkastelemaan tutkimusaiheeni queer-näkökulmasta on ensisijaisesti se, että olen ollut kiinnostunut aineistoa yhdistävien tekijöiden lisäksi myös mahdollisista eroista eri

sukupuoleen ja seksuaalisuuteen identifioituvien skeittaajien alakulttuurisissa identiteetikertomuksissa.

2.3 Alakulttuurinen identiteetti tutkimuskohteena

Tässä tutkimuksessa tarkastelen ryhmäjäsensyyttä yksilön näkökulmasta alakulttuurisen identiteetin käsitteen avulla. Tutkimusprosessin ensimmäiset kuukaudet pyörittelin mielessäni erilaisia käsitteitä, joilla tutkimusaiheeni kuvata ja lopulta alakulttuurinen identiteetti osoittautui sellaiseksi, joka kokosi ajoittain irrallisiltakin tuntuvat osat yhteen. Perehtymällä lyhyesti identiteetin käsitteeseen, pääsen alkuun tutkimukseni pääkäsitteen avaamisessa. Tutkimukseni tavoitetta ajatellen tarkoituksenmukaista ei ole avata koko identiteetin tutkimuksen historiaa, vaan niitä näkökulmia, jotka ovat olleet olennaisia tutkimuksen teoreettisen taustan muodostamisessa.

Identiteetti on käsitteenä vanha, mutta sen laajempi tutkimus on lisääntynyt runsaasti 2000-lukua lähestyttäessä ja kasvaa todennäköisesti edelleen (Côté, 2006, 3–4). Identiteetin käsitteen laajuuden vuoksi sitä on kuitenkin varsin hankala määritellä. Identiteetin tutkimiseen ei ole olemassa yhtä yhtenäistä teoreettista lähtökohdtaa ja sitä onkin tutkittu muun muassa sekä yhteiskuntatieteiden, filosofian, että psykologian kentällä. (Ropo, 2015, 26–29.) Côtén mukaan tämän yhtenäisen teoreettisen lähtökohdan puute johtuu osaltaan identiteetin käsitteen epätarkkuudesta ja tutkimusalojen eri näkemyksistä siitä, mitä identiteetti on. Siinä missä psykologia on käsittänyt identiteetin tavallaan henkilöiden omaisuutena, on sosiologiassa ymmärretty identiteetti ”interaktioiden omaisuutena”, eli vuorovaikutuksellisiin suhteisiin pohjautuvana ilmiönä. Côté tarjoaa ratkaisuksi erimielisyyteen molempien lähtökohkien tarpeellisuutta: identiteetillä on oltava jonkinlainen varasto kokemuksia ja totuttuja ajatuksia muistissaan ja identiteetti täytyy aktualisoida käyttäytymisissä ja sosiaalisessa toiminnassa eli interaktioissa. (Côté, 2006, 8–9.)

Tutkimuksen sosiaalipsykologinen lähestymistapa alakulttuurisen identiteetin tarkasteluun pohjautuu juuri tuohon Côtén ajatukseen. Identiteetin käsite kietoutuu yhteen minuuden käsitteen kanssa identiteetin tarkoittaessa kohteeksi muuttunutta minuutta, jota määritellään ja arvotetaan suhteessa itseen, sosiaaliseen ympäristöön ja kulttuuriin (Saastamoinen, 2006, 172). Identiteetti sisältää ymmärryksen minän ajallisesta jatkuvuudesta (Brach, 2012, 56). Identiteetissä korostuvat minuuden sosiaalisuus ja tilannesidonaisuus. Itselle tärkeiden asioiden lisäksi kokemukset vaikuttavat osaltaan identiteetin muodostumiseen. (Helkama ym., 2015, 167–169.) Sosiaalipsykologinen lähtökohta identiteetin tutkimukselle on antanut

mahdollisuuden tarkastella identiteettiä sekä yksilön kokemusten ja käsitysten näkökulmasta, että yksilön suhteena yhteisöön.

Käsitän alakulttuurisen identiteetin vain yhdeksi ihmisen monista identiteeteistä. Olen määritellyt sen tarkoittavan yksilön samaistumista valtakulttuurista ja sen vallitsevista sosiaalisista normeista jollain tapaa eroavan ryhmän arvoihin, merkityksiin ja toimintatapoihin toimijuuden kautta. Tutkimuksessani toimijuus tarkoittaa skeittauksen harrastamista. Määritelmän apuna olen hyödyntänyt Szemanin ja O'Brienin (2017) kuvausta alakulttuureista. Szemanin ja O'Brienin mukaan yksilöiden halu alakulttuureihin osallistumiseen on joiltain osin seurausta aitojen yhteisöllisten tai ryhmäsuhteiden puutteista valtakulttuurissa. Alakulttuurit tarjoavat vaihtoehtoista ryhmäidentiteettiä, joka ei rajaudu esimerkiksi ihonvärin, etnisyyden tai uskonnon perusteella. (Szeman & O'Brien, 2017, 281, 295.) Useat skeittausta käsittelevät tutkimukset ovat sivunneet alakulttuurista/skeitti-identiteettiä, mutta itsessään niihin keskittyneitä tutkimuksia en löytänyt kovin montaa MacKayn ja Dallairen (2014) ja Paechterin ym. (2023b) lisäksi.

Kun tutkimuskysymyksessäni kysyn, millainen on skeittauksen harrastajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti, tutkin itseasiassa sitä, miten se on muodostunut ja miten sitä ilmaistaan. Olen määritellyt alakulttuurisen identiteetin tarkoittavan vuorovaikutuksellisesti rakentunutta, kokemuksiin pohjautuvaa ja merkityksiä tuottavaa ilmiötä, joka syntyy yksilön ja skeittauksen välisessä suhteessa, ja jonka näkyvin ilmaisumuoto on pukeutuminen. Tässä tutkimuksessa alakulttuurinen identiteetti sisältää yksilön käsityksen itsestään ja henkilökohtaisesta suhteestaan skeittaukseen, suhteestaan skeittauksen sosiaaliseen ympäristöön sisältäen muut skeittaajat, skeittiyhteisöt ja lajiin liittyvät tilat ja tapahtumat, sekä alakulttuurisen identiteetin ilmaisun, jonka olen näkökulmavalinnastani johtuen rajannut pukeutumiseen. Näin ollen alakulttuurisen identiteetin käsite muodostuu henkilökohtaisen identiteetin, sosiaalisen identiteetin ja pukeutumisidentiteetin käsitteistä. Alakulttuuri rajaa näkökulman identiteetin osien tarkasteluun.

Identiteetin jako henkilökohtaiseen ja sosiaaliseen identiteettiin pohjautuu sosiaaliteeteelliseen tutkimusperinteeseen. Sosiaalisella identiteetillä tarkoitetaan henkilön saman ryhmän muiden jäsenten kanssa jakamia ominaisuuksia, kun taas henkilökohtainen identiteetti tarkoittaa henkilön muista erottavia, ainutlaatuisia ominaisuuksia. (Helkama ym., 2015) Esimerkiksi Hoggin (2001) näkemys henkilökohtaisen ja sosiaalisen identiteetin luonteesta pohjautuu sosiaalisen identiteetin teoriaan, jossa identiteetti nähdään ennen

kaikkea sosiaalisena konstruktiona. Hoggin jaossa sosiaalinen identiteetti eli kollektiivinen minuus perustuu ja on yhteydessä ryhmäjäsennyteen ja ryhmäkäyttäytymiseen, kun samankaltaisesti kuin Helkaman ym. (2015) ajatuksessa, henkilökohtainen identiteetti eli yksilöllinen minuus pohjautuu omaperäisiin piirteisiin ja mieltymyksiin, käyttäytymismalleihin, sekä läheisiin yksilöidenvälisiin suhteisiin tiettyjen muiden yksilöiden kanssa. Hogg ei kiistä henkilökohtaisen identiteetin merkitystä sosiaaliselle identiteetille, mutta hänen mukaansa henkilökohtainen identiteetti on pääosin muokkautunut ja ylläpidetty sosiaalisen identiteetin parametreissa ja siksi ryhmäjäsennys ja kollektiivinen identiteetti ovat ylivaltaisia. Argumenttiaan hän perustelee ryhmien läsnäololla kaikkialla elämässämme. (Hogg, 2001, 137–139.)

Esimerkiksi Widdicombe ja Wooffitt ovat käsitelleet alakulttuurista identiteettiä sosiaalisena identiteettinä (Widdicombe & Wooffitt, 1995). Sen sijaan, että tutkimusaihetta tarkastellessani olettaisin sosiaalisen identiteetin olevan henkilökohtaista identiteettiä tärkeämmässä roolissa yksilön alakulttuurisessa identiteetissä, on tarkastelun kohteena ollut ennemminkin se, millaisessa suhteessa nämä muodostuvat toisiinsa nähden. Tämä pohjautuu siihen, että skeittaus on sekä vaihtoehtoliikunnan muoto, että alakulttuuri, jolloin sen harrastamisen ei välttämättä tarvitse olla sosiaalisiin interaktioihin pohjautuvaa.

Aiemmissa skeittausta käsittelevissä tutkimuksissa pukeutumista on käsitelty osana jaettua alakulttuurista tyyliä. Huomioitavaa on, että vaikka keskityinkin tutkimuksessani pukeutumisen tarkasteluun, se ei ole ainoa alakulttuurista tyyliä osoittava ilmaisumuoto. Alakulttuurinen tyyli on sisältänyt oikeanlaisen pukeutumisen/ulkoasun lisäksi autenttisen puhetavan ja musiikkimaun, sekä yhteiset merkit ja merkitykset, alakulttuurisesti oikeanlaiset arvot ja skeittareita yhdistävät *omat jutut* (Harinen ym., 2006; Rannikko, 2018, 110). Keskittyminen pukeutumiseen, johtuu aiheen rajauksesta, valitsemastani aineistonkeruumenetelmästä, opintojeni pääsuuntauksesta, pukeutumisen vähäisyydestä aiemmissa aiheen ympäriltä tehdyissä tutkimuksissa, sekä henkilökohtaisesta kiinnostuksestani aiheeseen.

Tutkimuksessani pukeutuminen käsittää kaikki näkyvät osat, joita henkilön on mahdollista muuttaa itsessään. Pukeutumiseen liittyy erilaisia merkityksiä ja se voi sisältää muun muassa tatuoinnit, lävistykset, hiukset, vaatteet, korut, asusteet ja jalkineet (Kaiser, 1990, 4–7). Pukeutumiseen on sisällytetty myös muita kehon muokkaamiseen liittyviä asioita, kuten lihakset, hampaat ja hengityksen (Roach-Higgins, Eicher, Johnson, 1995, 8), jotka kuitenkin

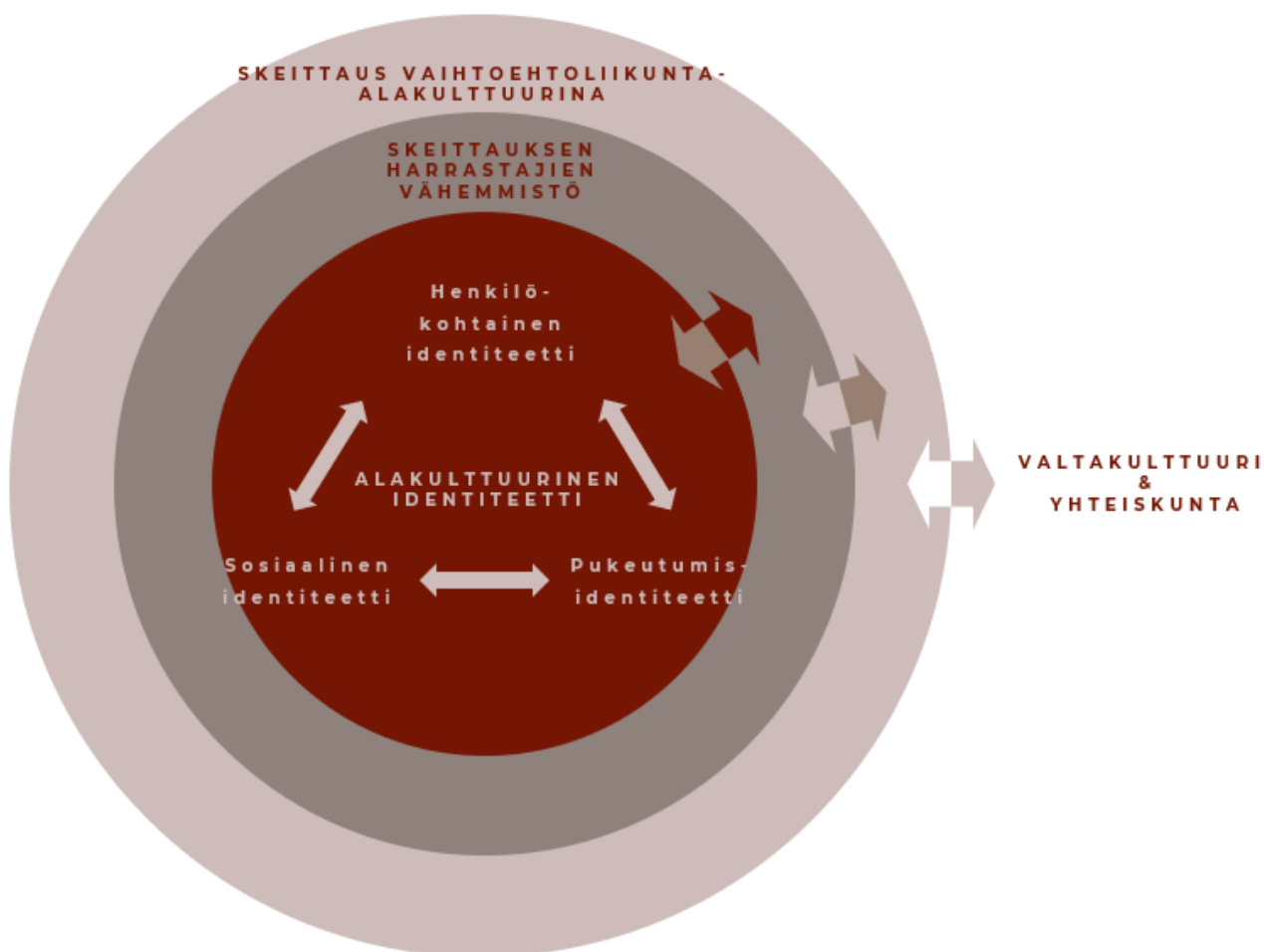
jätän pois tästä pukeutumisen määritelmästä, sillä ne eivät ole olennaisena tutkimusaiheeni kannalta. Muita alakulttuuriseen tyyliin liittyviä teemoja, sekä niihin liitettyjä ”aitouden ja feikkiyden rajankäyntejä” (esim. Muggleton, 2000) käsittelem tutkimuksen myöhemmässä vaiheessa, mutta ne eivät ole olleet tärkeässä roolissa tutkimusta rakennettaessa, sillä kollektiivisten käsitysten sijaan tutkimuksen kohteena on ollut alakulttuurinen identiteetti yksilön näkökulmasta. Keskiössä ovat yksilön kokemukset ja hänen itse pukeutumiselleen antamansa merkitykset.

Pukeutumisidentiteetti tarkoittaa yksilön suhdetta pukeutumiseen identiteetin ilmaisun välineenä. Pelkkä vaate ei kuitenkaan yksinään kerro identiteetistä vaan pukeutumisen intuition ohella myös henkilökohtainen ja sosiaalinen konteksti, joissa vaatteita käytetään, ovat tärkeässä roolissa (Brach, 2012, 56). Pukeutumisidentiteetti muodostuu näinollen suhteessa sekä henkilökohtaiseen, että sosiaaliseen identiteettiin. Vaatteet kommunikoivat jotain sisäisestä olemuksestamme tehden arvoistamme ja kuulumisestamme todellisia (Bovone, 2012, 83).

Kandidaatin tutkielmassani tarkastelemani skeittaaajien pukeutumiskuvat loivat yhtenäistä mielikuvaa skeittaaajien pukeutumisesta. Paria poikkeusta lukuun ottamatta skeittaaajien vaatteet näyttäytyivät varsin samankaltaisina toisiinsa nähden. Siksi tässä tutkimuksessa kiinnostavaa onkin syventyä pukeutumisen merkityksiin lisää pukeutumisidentiteetin käsitteen avulla. Mitä pukeutuminen skeittaaajille merkitsee? Millainen yhteys pukeutumisidentiteetillä ja skeittauksen harrastamisella on? Miten skeittaaajat ilmaisevat alakulttuurista identiteettiään pukeutumisellaan ja millaisia henkilökohtaisia merkityksiä he pukeutumiseensa liittävät? Vaikka vaikuttaisi hyvin rajatulta tutkimusaiheelta, on alakulttuurinen identiteetti tutkimuskohteena kuitenkin varsin laaja ja näkökulmarajauksia on ollut tarpeen tehdä tutkimuksen eri vaiheissa. Aiemmat kokemukset, käsitykset, arvot ja tuntemisen tavat vaikuttavat siihen, miten ihminen maailmaansa ja itsensä kokee (Laine, 2015, 30). Siksi on ymmärrettävä, että tämän tutkimuksen tarkoituksena ei ole luoda kokonaiskuvaa ihmisestä, vaan katsaus hänen alakulttuuriseen identiteettiinsä niiltä osin, kuin se on tutkimusaineiston avulla ollut mahdollista.

2.4 Teoreettinen viitekehys

Teoreettinen viitekehyskuvioni näyttää yksinkertaiselta, mutta sen saattaminen lopulliseen muotoonsa perusteluineen vaati laajempaa pohdintaa ja työstämistä, sekä paljon taustakirjallisuuden lukemista johtuen tutkimusaiheeni monialaisuudesta. Koska olen rakentanut teoreettisen viitekehysten juuri tähän tutkimukseen, varsinaista mallia sille ei ollut tarjolla. Edellisissä alaluvuissa syvennyin tutkimuksen keskeisiin käsitteisiin ja niiden merkityksiin tutkimukselleni, sekä käsitteiden taustalla oleviin teoreettisiin lähtökohtiin. Tämän alaluvun tarkoituksena on tuoda käsitteet yhteen ja kuvata niiden suhdetta toisiinsa Kuvion 1. avulla. Teoreettinen viitekehys on rakentunut tutkimuskysymyksen pohjalta, sillä kysymys ”Millainen on skeittauksen harrastajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti?” sisältää itsessään raamit aiheen tarkastelulle. Tutkimuksen teoriataustan koostuessa useamman eri tieteenalan julkaisuista Kuvio 1. kuvastaa hyvin alakulttuurisen identiteetin käsitteen sijoittumista viitekehukseensä, jossa sitä tarkastelen.

Kuvio 1. Teoreettinen viitekehys

Kehien ulkopuolella sijaitseva valtakulttuuri- ja yhteiskunta -käsite kuvastaa skeittauksen sijoittumista laajempaan kulttuuriseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Skeittaus alakulttuurina ja vaihtoehtoliikunnan muotona -kehä rajaa kulttuurinosan, jota tutkin. Skeittauksen harrastajien vähemmistö on sen sijaan rajannut tutkimuskohteen ja tuonut tutkimukseen normikriittisen näkökulman (s. 31) aineiston keruuseen, käsittelyyn ja tulosten pohdintaan liittyviin työvaiheisiin. Nuolet kehien välillä kuvastavat niiden vaikutusta toisiinsa.

Kuvion 1. keskelle eli tutkimuksen ytimeen on sijoitettu sen pääkäsite, jota ympäröivät henkilökohtaisen-, sosiaalisen- ja pukeutumisidentiteetin käsitteet. Kahdensuuntaisten nuolien sijoittuminen käsitteiden väleihin pohjautuu oletukseen niiden vastavuoroisuudesta ja perustuu aiemmin esittelemääni identiteettiä, sekä identiteettiä ja pukeutumista käsitteleviin tutkimuksiin. Aika ja tilanne vaikuttavat siihen, onko kullakin hetkellä *tärkeämpi* ja *ajankohtaisempi* henkilökohtainen vai sosiaalinen identiteetti ja kiinnittyykö huomio itsen ja muiden välillä oleviin yksilöllisiin eroihin vai eroihin *meidän* ja *heidän* välillä, eli samankaltaisuuksien havaitsemiseen itsen ja muiden oman ryhmän jäsenten välillä. (Helkama ym., 2015, 186).

Pukeutumisidentiteetti on yhteydessä sekä henkilökohtaiseen- että sosiaaliseen identiteettiin. Pukeutuminen ei määritä yksilön identiteettiä, mutta identiteettiä voi ilmaista sen avulla. Bovonen (2012) mukaan vaatteet ovat osa kehollista identiteettiämme ja näin ollen myös sosiaalista identiteettiämme, sillä useimmiten näyttydymme itsellemme ja muille pukeutuneina, tosin toisin kuin keho, pukeutuminen on valinnan tulos. Pukeutumisen merkitystä kuvastaa se, että sen avulla sisäinen, henkilökohtainen identiteetti sosialisoituu, samaistuu ja kommunikoi itseään. (Bovone, 2012, 73.)

Tässä yhteenvedossa olen avannut tutkimukseni teoreettista viitekehystä ulkokehältä kohti ydintä. Analyysissäni suunta on sen sijaan toinen: yksityisestä yleiseen. Analyysissä esiin nousevia teemoja peilaan tulosluvuissa Kuvion 1. ulompiin kehiin ja aiempaan tutkimuskirjallisuuteen. Tutkimuksen tarkoituksena on luoda ymmärrystä siitä, millainen merkitys skeittauksen harrastajien sukupuoli ja seksuaalisuudella on kokemusten ja käsitysten ohella heidän alakulttuurisen identiteetin muodostumisessaan ja ilmaisussaan. Millainen on heidän suhteensa skeittaukseen vaihtoehtoliikunnan muotona ja alakulttuurina? Keitä he skeittaajina ovat ja miten he sitä pukeutumisellaan ilmaisevat? Tutkimuksen kannalta näen kiinnostavana tarkastella sitä, millaisessa suhteessa toisiinsa nähden nämä

henkilökohtainen-, sosiaalinen- ja pukeutumisidentiteetti muodostuvat skeittajien vähemmistön alakulttuurisissa identiteeteissä. Korostuuko jokin näistä kolmesta vai onko niiden merkitys tasaisesti jakautunut? Mitä identiteetit kertovat tämän hetken skeittialakulttuurista?

3. TUTKIMUKSEN METODISET VALINNAT

Tutkimukseni on luonteeltaan laadullinen eli empiirinen, sillä se pohjautuu keräämääni haastatteluaineistoon ja sen analyysiin. Laadullisessa tutkimuksessa jo olemassa olevan teorian testaamisen sijaan tutkittava ilmiö käsitteellistyy ja tutkimusongelma tarkentuu vähitellen (Kiviniemi, 2015, 75, 78), kuten myös tässä tutkimuksessa on tapahtunut. Tutkimuksen tarkoituksena on ollut kuvata tutkimaani ilmiötä, ei niinkään luoda uutta teoriaa. Tässä luvussa avaan tutkimukseni metodisia valintoja ja sitä, miten olen metodeja tutkimusprosessissani hyödyntänyt. Ensimmäinen alaluku käsittelee tutkimuksen tiedonintressiä ja johdattaa toiseen ja kolmanteen alalukuun, joissa käsitellään aineistonkeruuta, käsittelyä ja analyysia, jonka yhteydessä avaan normikriittisen näkökulman vaikutusta tutkimusprosessiin.

3.1 Fenomenologis-hermeneuttinen lähestymistapa

Olen lähestynyt tutkimusaiheittani fenomenologis-hermeneuttisen, eli ymmärtävän ja tulkitsevan tiedonintressin näkökulmasta. Tämä valinta juontaa tutkimuskysymyksestäni. Fenomenologis-hermeneuttinen lähestymistapa on vain yksi monista laadullisen tutkimuksen lähestymistavoista. Aineiston analyysivaiheessa olen soveltanut myös yhdysvaltalaisen tutkimusperinteen piirteitä aineiston luokittelun ja teemoittelun osalta, mutta muutoin fenomenologis-hermeneuttinen tiedonintressi kuvastaa paremmin tutkimukseni perimmäistä olemusta.

Fenomenologis-hermeneuttisen tutkimuksen tavoite on kasvattaa tietoisuutta ja näkyvyyttä sellaisista asioista, jotka tottumus on piilottanut, tehnyt itsestään selväksi, tai joita emme ole vielä tiedostaneet, vaikka olemme kokeneet. Tarkoituksena on luoda ymmärrystä aiheesta ja tutkimuskohteen sen hetkisestä merkityks maailmasta universaalin yleistämisen sijaan. Fenomenologisessa käsityksessä ihmisten ajatellaan rakentuvan suhteessa elämäänsä maailmaan ja samalla vastavuoroisesti rakentavan *tuota maailmaa*. Aikaisemmat kokemukset, käsitykset, arvot ja tuntemisen tavat ovat vaikuttaneet siihen, millaisesta

perspektiivistä kukin meistä maailmaansa kokee ja elää. Tämä käsitys tarkoittaa siis sitä, että kokemuksellinen maailmasuhteemme on merkitysten värittämää. Fenomenologiseen lähestymistapaan liittyy myös ajatus merkitysten yhteisöllisyydestä, jonka avulla ymmärrämme toistemme kokemuksia. (Laine, 2015, 29–32, 34.) Fenomenologishermeneuttinen lähestymistapa vaikutti haastattelukysymysten muotoiluun, sillä tavoitteena oli kerätä tietoa yksilöiden kokemuksellisesta suhteesta skeittaukseen alakulttuurina ja vaihtoehtoliikunnan muotona.

Koska fenomenologiseen tutkimukseen ei kuulu jälkiajattelu eli tulkinnan teko, tulee tutkimukseen mukaan hermeneutiikka. Ainoa tapa lähestyä merkityksiä on ymmärtämisen ja tulkinnan kautta. Kuten tämän tutkimuksen aineisto, fenomenologis-hermeneuttisen tutkimuksen aineisto koostuu usein haastatteluista. Haastattelussa tutkijan päämäärä on etsiä haastateltavan sanoiksi pukemasta kokemuksesta tämän todennäköisin tulkinta. Hermeneuttisen tulkinnan kohteeksi on määritelty ilmaisu, joka käsitteenä pitää sisällään sekä kielelliset, että keholliset ilmaisut, jotka kantavat merkityksiä. (Laine, 2015, 33.) Aineistonkeruutavasta johtuen olen keskittynyt analyysissäni kielellisiin ilmaisuihin, ja aineiston ollessa jo valmiiksi laaja, haastateltavien lähettämät pukeutumiskuvat ovat toimineet lähinnä kielellisten ilmaisujen tukena.

Fenomenologinen ja hermeneuttinen tutkimus rakentuvat kaksitasoisesti. *Perustason muodostaa tutkittavan koettu elämä sellaisena kuin hän sen tutkijalle ilmaisee ja toisella tasolla tapahtuu itse tutkimus, joka kohdistuu ensimmäiseen tasoon*, ja jonka päämääränä on tematisoida ja käsitteellistää ensimmäisen tason merkityksiä tutkijan omalla kielellä. Jokapäiväisessä elämässämme luontaisen ymmärryksen varassa toimimista kutsutaan hermeneutiikassa esiymmärrykseksi. Tutkimuksessa se tarkoittaa tutkijan käsitystä tutkimuskohteesta ennen tutkimuksen tekoa. (Laine, 2015, 34.) Tässä tutkielmassa se on tarkoittanut sen auki kirjoittamista, miten sijoitun tutkimusaiheeseen nähden ja omien valintojen ja tulkintojen kyseenalaistamista koko tutkielmaprosessin ajan.

3.2 Aineistonkeruu haastattelulla

Useiden aiempien skeittauksesta tehtyjen tutkimusten aineistonkeruumenetelmät ovat olleet etnografisia. Niissä on yhdistelty esimerkiksi havainnointia, haastatteluja ja kyselyitä. Tutkimusmenetelmien joustavuuden ja laaja-alaisuuden tarvetta on painotettu etenkin yksilöiden tutkimuksessa: *Emme tutki vain kunkin ajan rajoittunutta ihmistä, vaan myös ihmisen mahdollisuuksia olla toisenlainen* (Aaltola, 2015, 24). Pohdin etnografisen

menetelmän mahdollisuuksia, koska esimerkiksi haastatteluiden yhdistäminen havainnointiin olisi voinut tarjota kiinnostavia näkymiä alakulttuurisen identiteetin realisoitumiseen käytännössä. Tämänhetkisestä asuinpaikastani, ja tutkielman ajallisista rajoitteista johtuen päädyin kuitenkin valitsemaan aineistonkeruumenetelmäksi yksilöhaastattelut. Myös esimerkiksi verkkokysely olisi saattanut toimia, mutta ajattelin haastatteluiden avulla pääseväni syvemmälle tutkimusaiheeseen ja kahdenkeskeisten kohtaamisten mahdollistavan myös jonkin sellaisen paljastumisen, joka ei ehkä kyselyssä tulisi esiin. Yksilöhaastattelut olivat toimiva ratkaisu myös siitä näkökulmasta, että tutkimuksen kohteena ovat olleet yksilöiden inhimilliset kokemukset ja niiden tuottamat merkitykset. Haastatteluiden on mainittu olevan kattavin keino toisen ihmisen kokemuksellisen maailmasuhteen lähestymiseen (Laine, 2015, 39). Yksilöhaastatteluissa haastateltavat ovat puheen avulla voineet jäsentää ja ilmaista alakulttuurista identiteettiään. Ryhmähaastattelu olisi kerännyt tietoa skeittaajien kollektiivisesta identiteetistä ja ryhmän sisäisistä suhteista yksilöllisen alakulttuurisen identiteetin sijaan, eikä näinollen olisi vastannut tutkimuskysymykseeni.

Asuinpaikkakunnallani Rovaniemellä skeittauksen harrastajakunta on varsin pientä, joten etsin haastateltavia sosiaalisesta mediasta. Kriteerinä tutkimukseen osallistuville oli skeittaamisen harrastamisen lisäksi heidän identifioitumisensa lajin harrastajien vähemmistöön. Sen sijaan esimerkiksi haastateltavien iällä, skeittitaidoilla tai asuinpaikalla ei ollut merkitystä. Haastateltavat löytyivät Instagramista. Tein Instagram -tililleni päivityksen, jolla etsin haastateltavia tutkimukseeni. Pyysin tilini seuraajia jakamaan päivitystä mahdollisesti kohderyhmääni sopiville tuttavilleen, sekä lisäksi Helsingissä naisten ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen skeittausta edistäviä yhdistyksiä Tyttörollalautailijoita (TRL) ja Siblingsia jakamaan päivitystäni Instagram -tarinoissaan. Instagram osoittautui toimivaksi alustaksi haastateltavien etsimiseen, sillä tarvittava määrä haastateltavia löytyi nopeasti muutaman tunnin sisällä. Kaikkia halukkaita en edes voinut ottaa tutkimukseen mukaan, sillä aineistoa olisi kertynyt liikaa yhdelle pro gradu -tutkimukselle.

Hyvärinen (2017) mukaan on helpompaa löytää haastateltavia, kun tutkii joukkoa, *johon ihmiset haluavat identifioitua tai jonka puolesta he haluavat ottaa kantaa* (Hyvärinen, 2017, 37). Pohjautuen haastateltavien mielenkiintoon tutkimusaihettani kohtaan vaikuttaisi siis siltä, että aihe on monille tärkeä. Myös oma asemoitumiseni skeittialakulttuuriin on saattanut vaikuttaa siihen, että haastateltavia on löytynyt (ks. Juvonen, 2017, 399). Esimerkiksi

naisskeittaajien kokemuksia skeittikulttuurista käsittelevässä pro gradu -tutkimuksessa (Coady, 2021) tutkijan oli ollut vaikeaa löytää haastateltavia johtuen mahdollisesti siitä, ettei hän itse ollut lajin harrastaja.

Kahdeksan haastateltavaa valikoitui yhteydenottojärjestyksessä. Taustani skeittauksen parissa merkitsi sitä, että myös jotkut tuttavani olivat kiinnostuneita osallistumaan tutkimukseen. Minulle ennestään tuntemattomia haastateltavia tarjoutui kuitenkin sen verran, että lopulta vain yhden haastateltavista tunsin etukäteen, sillä hän oli ollut kiinnostunut osallistumaan tutkimukseeni jo sen suunnitteluvaiheessa. Tutkimushaastattelun – tai ylipäänsä haastattelun tekeminen oli minulle uutta, joten halusin haastatella pääasiassa minulle entuudestaan tuntemattomia ihmisiä. Syynä tähän oli se, että ajattelin pitäytymisen tutkijan roolissa olevan helpompaa ja mahdollisuuteni suuremmat lähestyä haastattelutilannetta neutraalimmin ja avoimemmin.

Tutkielmani ensimmäisessä luvussa olen määritellyt skeittauksen vähemmistön tutkimuskohteena tarkoittavan naisia ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä, sisältäen myös ei-heteroseksuaaliset miehet. Joko menetelmäni ei tavoittanut seksuaalivähemmistöön identifioituvia miesskeittaajia tai he eivät halunneet ottaa yhteyttä minuun. Käytännössä haastateltavista 87,5 % oli naisia ja 12,5 % muunsukupuolisia. 37,5 % heistä identifioitui heteroiksi ja 62,5 % seksuaalivähemmistöön. Heteronaisten ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön identifioituvien haastateltavien määrän voi ajatella peilaavan heidän määräänsä skeittaajien vähemmistössä. Kysyessäni haastateltavilta, mikä tekee heistä skeittaajien vähemmistöä, seksuaalivähemmistöön identifioituvat haastateltavat mainitsivat sukupuolensa lisäksi kuuluvansa seksuaalivähemmistöön, usein sen tarkemmin määrittelemättä. En pitänyt tarpeellisena tai eettisenä pyytää seksuaalisen identiteetin tarkkaa määrittelyä, sillä se ei olisi ollut olennaista tutkimukseni kannalta.

Haastateltavien iän keskiarvo on 24,9 vuotta ja skeitatusajan keskiarvo 6,6 vuotta. Arvoista voi päätellä, että joitain poikkeuksia lukuun ottamatta skeittaus houkuttelee etenkin aikuisuuden kynnyksellä olevia nuoria aloittamaan harrastamisen. Haastateltavista 37,5 % asui Uudellamaalla ja loput muualla Suomessa pienissä tai keskisuurissa kaupungeissa. Kuusi haastateltavista opiskeli korkeakoulussa, yksi oli hakeutumassa jatko-opintoihin ja yhdellä oli takanaan toisen asteen opinnot. Tämän pohjalta voisi päätellä kouluttautuneisuuden olevan melko yleistä skeittaajien vähemmistössä. Lisäksi viisi haastateltavista mainitsi käyvänsä töissä kokoaikaisesti tai osa-aikaisesti. Kustakin

haastateltavasta olen muodostanut koodin, jota olen käyttänyt tutkielman tulososiossa aineistosta poimituissa suorissa lainauksissa. Haastateltavan 1. koodi on H1 ja niin edelleen.

Pohtiessani haastattelun mahdollista rakennetta päädyin puolistrukturoituun teemahaastatteluun. Halusin saada vastauksia tiettyihin kysymyksiin ja ajattelin, että etänä voisi olla vaikeampaa jutustella pelkkien teemojen varassa. Tutustuin aiempien skeittauksesta tehtyjen tutkimusten aineistonkeruumateriaaliin (esim. Harinen ym., 2006; Rannikko, 2018) ja hyödynsin niitä tukena haastattelukysymysten muodostamisessa. Kysymyspatterin rakentamiseen oman haasteensa toi aiheeni moniulotteisuus. Haastattelukysymysten lopullinen muoto vaati useamman kierroksen niiden tiivistämistä, selkeyttämistä ja kriittistä tarkastelua. Sen lisäksi suoritin koehaastattelun ystävälleni ennen varsinaisten haastatteluiden toteuttamista. Koehaastattelusta oli paljon apua haastattelun rakenteen ja kysymysten muotoilussa. Se myös auttoi huomaamaan kehityskohteeni haastattelijana ja kiinnittämään omaan toimintaan huomiota niiden näkökulmasta varsinaisten haastatteluiden aikana.

Haastattelukysymyksiä oli 41 (LIITE 4: Haastattelukysymykset) ja ne jakautuivat kolmeen osaan. Haastattelukysymysten jako pohjautui edellisessä luvussa avaamaani alakulttuurisen identiteetin käsitteeseen. Haastattelun ensimmäisessä osiossa kyselin haastateltavien taustoja ja selvitin heidän henkilökohtaista suhdettaan skeittaukseen. Toisessa osiossa kartoitin haastateltavien suhdetta skeittiyhteisöön ja skeittaukseen liittyviin tiloihin ja tapahtumiin. Kolmas osio käsitteli haastateltavien pukeutumista ja heidän suhdettaan alakulttuurisen identiteetin ilmaisuun pukeutumisen avulla. Haastatteluissa seurasin melko tarkkaan lomakkeen kysymyksiä, joskin niiden paikat saattoivat vaihdella sen mukaan mihin keskustelu luontevasti johti. Kuten puolistrukturoidussa haastattelussa yleensäkin, vastaamisen tapa oli vapaa (esim. Hyvärinen ym., 2024). Haastattelut olivat melko intensiivisiä tapahtumia ja niiden kulku vaihteli sen mukaan, miten runsaasti haastateltavilla oli asiaa ja millaisia puhujia he olivat. Joidenkin kanssa olin enemmän kyselijän roolissa, toiset avasivat useita teemoja samassa puheenvuorossa. Havaitsin identiteettien muodostuvan haastateltavien puheessa ikään kuin kertomuksina. Halusin luoda haastattelutilanteista keskustelunomaisia, jotta haastateltavilla olisi turvallinen ja mukava olo kertoa ajatuksistaan ja kokemuksistaan. Haastattelu onkin vuorovaikutusta, johon sisältyy myös paljon muuta kuin kysymysten esittämistä (Hyvärinen, 2017, 12).

Aineistonkeruun eettisyydestä huolehdin lähettämällä haastateltaville tutkimuslupalomakkeen (LIITE 1: Tutkimuslupalomake) tutustuttavaksi ennen haastattelun ajankohdan sopimista. Lomakkeen rakentamisen pohjana hyödynsin Heidi Sipilän pro gradu -tutkimuksen tutkimuslupalomaketta (Sipilä, 2018). Lomakkeella varmistin, että haastateltaat tietävät kuka olen, mitä tutkin, mihin he ovat antamassa suostumuksensa ja miten keräämääni tietoa säilytän. Tärkeä osa tutkimuslupalomaketta oli tutkittavien anonymiteetin vahvistaminen ja mahdollisuus peruttaa antamansa tutkimuslupa milloin vain. Lomake ja sen hyväksyminen käytiin sanallisesti läpi haastattelun alussa. Toteutin haastattelut etänä Teamsin välityksellä 15.3-26.3.2024 välisenä aikana. Nauhoitin haastattelut sekä Teamsissa, että puhelimeni äänentallennussovelluksessa. Haastatteluiden kesto vaihteli 45 minuutista puoleentoista tuntiin (LIITE 2: Taulukko 1.). Haastatteluiden keston vaikutti se, miten runsaasti haastateltavat vastasivat kysymyksiin. Riippuen kunkin haastateltavan puheliaisuudesta, toisten vastaukset olivat runsaampia, toisten tiiviimpiä. Etähaastattelu toimi konseptina odottamaani paremmin, mikä voisi jossain määrin johtua Teams -tapaamisten normalisoitumisesta koronapandemian aikana. Pohdin myös, olisiko etätoteutus voinut madaltaa kynnystä itse haastatteluun osallistumiselle. Haastatteluiden jälkeen haastateltavat lähettivät minulle kuvia pukeutumisestaan. Niitä kertyi yhteensä 43, 1–18 kuvaa per haastateltava. Pukeutumiskuvien tarkoituksena oli visualisoida alakulttuurista identiteettiä.

Skeittauksen harrastamiseni ei ole viime vuosina ollut kovin aktiivista, joten en koe enää olevani tiivis osa skeittialakulttuuria. Se, että olen kasvanut skeittauksen parissa, vaikuttaa kuitenkin asemoitumiseeni tutkimusaiheeseen. Tutkijan osallistuminen tutkimuskohteena olevan ryhmän toimintaan ja näkemysten jakaminen heidän kanssaan tekee tutkijasta sisäpiiriläisen (Juvonen, 2017, 399). Asetelma, jossa itse olen tavallaan tutkimukseni kohderyhmää, mutta kuitenkin selkeästi tutkijan roolissa, sai minut pohtimaan tutkimuksen eettisiä puolia. Haastatteluissa sisäpiiriasemastani on saattanut olla etua. Tämä on voinut näkyä haastatteluissa tietynlaisena mutkattomuutena ja jaettuna ymmärryksenä. Sisäpiiriläisenä täytyy haastatella olla kuitenkin tarkkana, jotta ei oletta asioita ja näinollen piilota mahdollisesti oleellista tietoa (Juvonen, 2017, 401–402). Ennen haastatteluja ja niiden aikana pohdinkin paljon sitä, miten toimia haastattelutilanteissa selkeästi tutkijan roolissa, mutta kuitenkin rentoa ilmapiiriä ylläpitäen. Se vaati tasapainoilua ja koin ajoittain haastavana sen, millaisia asioita haastattelijana voin sanoa väliin, jotta keskustelu olisi sujuvaa, mutta jotta en kuitenkaan arvottaisi haastateltavien vastauksia tai johdattelisi heitä

johonkin suuntaan (vrt. Hyvärinen, 2017, 32–34). Myöskään tiukan neutraali rooli ei ole ihanteellinen, sillä se saattaa vaikuttaa siihen, että myös haastateltava pysyy pidättyväisenä (Hyvärinen, 2017, 39). Viestimällä sekä sanallisesti että sanattomasti avoimuutta kaikenlaisiin kokemuksiin toivon kuitenkin saaneeni haastateltavilta heidän aitoja ajatuksiaan ja kokemuksiaan kuvaavia vastauksia.

3.3 Aineiston litterointi

Aineiston litterointimenetelmänä toimi puheen pääsisällön purkava yleislitteraatio. Litterointimenetelmän valintaan vaikuttivat litteroitavan aineiston määrän lisäksi ennen kaikkea tutkimuskysymykseni ja valitsemani analyysimenetelmä, aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Analyysissäni olen keskittynyt puheen sisältöön, en tekstin kielellisiin rakenteisiin. Haastattelu on vuorovaikutteinen tilanne, joten olen kuitenkin sisällyttänyt myös oman puheeni litteroituun tekstiin. Se on mahdollistanut haastattelun kriittisen tarkastelun oman roolini näkökulmasta. Sisällöllisiä teemoja analysoitaessa haastateltavan tuottaman puheen litterointi on tärkeämpää kuin haastattelijan, mutta mikäli haastateltava on vaikuttanut merkittävällä tavalla vastauksen muotoiluun, sen täytyy näkyä tutkimusraportissa (Ruusuvuori & Tiittula, 2017, 57).

Litteroin haastatteluaineiston kokonaisuudessaan, koska käyttämäni litterointityökalu ei olisi mahdollistanut aineiston rajaamista. Muunnettuani Teamsissa tallentamani haastatteluvideot äänitallenteiksi, litteroin aineiston hyödyntäen maksullista, verkossa toimivaa GoodTape - AI työkalua. GoodTape on tanskalainen tekoälyä hyödyntävä työkalu, jonka avulla esimerkiksi videota tai puhetta voidaan muuttaa tekstiksi. Työkalu tunnistaa puhujien äänet ja puhujat on mahdollista nimetä haluamallaan nimellä ennen litteroidun tiedoston lataamista omalle tietokoneelle. Työkalun käyttöönotto kuukaudeksi maksoi 11,16 euroa. GoodTapen käyttö säästi aikaani ja sormiani, mutta sen litteroimassa materiaalissa oli jonkin verran virheitä. Sen tekemän litteroinnin korjaamiseen kului 2,5–8 tuntia haastattelua kohden riippuen haastateltavan puhetyylistä. Hyvä puoli GoodTapessa ja sen tekemässä raakalitteroinnissa olivat sen aikamerkinnot, joista pystyi seuraamaan haastattelun kulkua (ks. LIITE 3: Kuvaesimerkki GoodTapen litteroimasta haastattelusta). Ohjelma myös tunnisti melko hyvin, kuka milloinkin puhui. Haasteena oli sen sijaan se, että GoodTape litteroi puheen välillä kirjakielelle, välillä ei, se ei toiminut, jos äänenlaatu oli heikko, eikä ohjelma tunnistanut useita tutkimukseni kannalta oleellisia sanoja, jolloin esimerkiksi ”skeittaus” muuttui usein ”keitoksi” tai ”keittiöksi”. Ajoittain myös kokonaisia lauseita oli tippunut pois. Litteroitua aineistoa kertyi yhteensä 235 sivua (ks. LIITE 2: Taulukko 1.).

Käydessäni läpi GoodTapen litteroimaa aineistoa päädyin poistamaan haastateltavien puheesta joitain usein toistuvia ilmaisuja, mikäli ne esiintyivät samassa lauseessa useaan kertaan. Ilmaisut olivat ”niinku”, ”tota” ja ”silleen” -tyyppisiä täytesanoja. Olin tarkkana, että en poistaisi mitään olennaista datasta, joten täytesanoja myös jäi tekstiin, jonka litterointi on toteutettu haastateltavien puhekielellä. Ruusuvuori ja Nikander (2017) muistuttavat, että litterointi on jo tehtyä tulkintaa, sillä litteroidessaan tutkija on muokannut ja tehnyt valintoja aineiston suhteen (Ruusuvuori & Nikander, 2017, 438). Tämä tarkoittaa sitä, että niin tarkasti kuin puheen sisällön mielessä pitäen olen litteroinnin toteuttanut, valitsemani tapa on saattanut jättää pois jotain, mitä joku toinen olisi voinut nähdä tutkimuksen kannalta oleellisena. Litteroinnin valinnat olen tehnyt oman ymmärrykseni varassa ja tämän tutkimuksen näkökulman ohjaamana, mikä vahvistaa ajatusta tutkimusten subjektiivisuudesta. Analyysin eri vaiheissa on kuitenkin koko ajan ollut mahdollista palata alkuperäisiin ääni- ja videotallenteisiin.

3.4 Aineistolähtöinen sisällönanalyysi

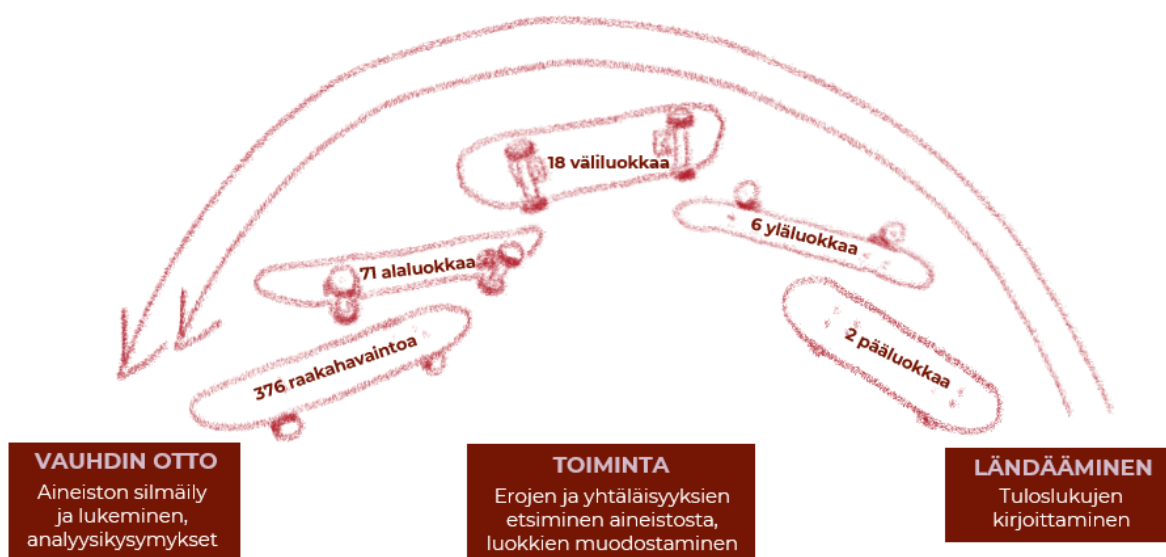
Aineiston litteroinnin jälkeen siirryin aineiston ensimmäiseen analyysivaiheeseen. Kesän työkiireiden vuoksi taukoa litteroinnin ja analyysin aloittamisen väliin ehti kertyä useampi kuukausi, joten aineiston pariin palaaminen otti oman aikansa. En ollut aiemmin analysoinut haastatteluaineistoa, enkä myöskään näin laajaa aineistoa, joten myös minulle sopivan työtavan valitseminen vaati useamman viikon pohdintaa ja erilaisia aineiston analyysiin liittyviä kokeiluita.

Tutkimusprosessini alusta saakka olin ajatellut, että aineiston analyysimenetelmänä voisi toimia aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Tutkimuksessani sisällönanalyysi tarkoitti metodia, mutta sitä on mahdollista käyttää myös laajempuna teoreettisena viitekehystenä laadullisissa ja määrällisissä tutkimuksissa (Tuomi & Sarajarvi, 2018, 103). Eri analyysimenetelmiin tutustuminen heitti minut hetkeksi kuitenkin pohtimaan myös muita mahdollisuuksia ja palaaminen alkuperäisen menetelmän pariin vaati koukkauksen muualle, jotta varmistuin sen sopivuudesta.

Aineistolähtöisen analyysin sudenkuoppa on pidetty sitä mahdollisuutta, että tutkija pohjaa analyysinsa omiin ennako-oletuksiinsa tiedonantajien kertomuksen sijaan. Tätä ongelmaa voisi ratkaista teoriaohjaavan analyysimenetelmän avulla, jossa aiempi tieto on ohjaamassa ja auttamassa analyysia, vaikka myös siinä analyysiyksiköt valitaan tekstistä. (Tuomi & Sarajarvi, 2018, 109.) Johtuen siitä, että tutkimukseni teoreettinen viitekehys oli

itse rakentamani, teoriaohjaava analyysi ei näyttäytynyt mahdollisena tässä tutkimuksessa. Ei ollut tiettyä teoriaa, joka läpi leikkaisi koko tutkimuksen.

Aineistolähtöinen sisällönanalyysi keskittyy tekstin merkityksiin (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 117). Analyysissäni kiinnostuksen kohteena ovat olleet haastateltavien kokemukset ja niiden merkitykset. Aineiston koosta johtuen silmäilin ja luin sen huolella läpi useampaan kertaan ennen ensimmäisen vaiheen analyysin aloittamista. Analyysin vaiheita silmäilyn ja lukemisen jälkeen kertyi viisi: alkuperäisilmaisujen etsiminen analyysikysymysten avulla, alkuperäisten ilmausten ryhmittely ja niistä syntyneiden alaluokkien nimeäminen, alaluokkien yhdistäminen väliluokiksi ja nimeäminen, väliluokkien yhdistäminen yläluokiksi ja yläluokkien yhdistäminen pääluokiksi. Analyysin reitti ei toki kulkenut aivan näin suoraan, vaan vaati välillä myös palaamista takaisinpäin ja omien valintojen kriittistä tarkastelua. Seuraavassa Kuviossa 2. olen visualisoinut tutkimusprosessin kulun.

Kuvio 2. Tutkimusprosessi

Aineistolähtöisessä analyysissä analyysiyksiköt pohjautuvat tutkimusaineistoon, eivät jo olemassa oleviin teorioihin tai oletuksiin (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 114). Siksi lähestyin aineiston analyysia muodostamalla ensimmäisen vaiheen analyysikysymykset haastattelukysymysten pohjalta (LIITE 5: Analyysikysymykset). Haastattelukysymyksiin pohjautuvat analyysikysymykset rajasivat analyysin ulkopuolelle sellaiset aineistossa ilmenneet asiat, jotka eivät liittyneet tutkimuskysymykseen. Analyysikysymykset jakautuivat kolmeen osaan-alueeseen, henkilökohtaiseen-, sosiaaliseen- ja pukeutumisidentiteettiin. Kokeilin kysymyksiä aineistooni ja muokkasin niitä sellaisiksi,

että niihin vastaamiseen ei tarvittaisi tulkintaa, vaan vastaukset olisivat poimittavissa aineistosta, mutta saisin kuitenkin kaiken olennaisen kerättyä talteen. Kysymykset rajasivat tarpeellisesti aineistoa. Niiden avulla raakahavaintoja löytyi 376 kappaletta. Analyysin tässä vaiheessa yhdistin saman haastateltavan samankaltaisia ilmaisuja yhteen useampia lauseita sisältävään ilmaisuun. Esimerkiksi *skeittaus on hauskaa* toistuminen useampaan kertaan saman haastateltavan puheessa olisi voinut vaikuttaa myöhempien luokkien jäsentymiseen ja vääristää tutkimuksen tuloksia.

Keräsin poimimani alkuperäisilmaukset kaikilta haastateltavilta yhteen tiedostoon, jotta niihin olisi helpompi palata tarpeen vaatiessa. Aineiston järjestely ja jäsentäminen ei ole ihanteellisinta Wordissa, joten siirsin alkuperäisilmaukset Wordista PowerPoint -ohjelmaan, jotta niitä olisi helpompi siirrellä ja ryhmitellä. Kokeilin myös muita ohjelmia, kuten Miroa aineiston visuaalisen hahmottamisen tukena, mutta PowerPoint osoittautui kaikkein käytännöllisimmäksi ja saavutettavimmaksi. Se toimi ikään kuin fläppitauluna aineiston ja ajatusten järjestelylle.

Analyysin ensimmäisessä vaiheessa ryhmittelin analyysikysymysten avulla poimimiani raakahavaintoja havainnoimalla niiden eroja ja yhteneväisyyksiä. Raakahavainnot olivat lauseita eli merkityskokonaisuuksia, sillä yksittäisiä sanoja ei aineistosta ollut poimittavissa. Ryhmät eli alaluokat nimesin raakahavaintojen sisällön mukaan ja niitä muodostui 71. Työvaihe oli analyysin aikaa vievin ja vei noin kaksi viikkoa. Analyysini aineistolähtöisyys tarkoitti sitä, että analyysin edetessä tutkimusta halkova kolmijakoisuus henkilökohtaiseen-, sosiaaliseen- ja pukeutumisidentiteettiin hälveni ja asettui hieman erilaiseen muotoon, mikä kuvastaa hyvin analyysin aineistolähtöisyyttä. Luokkien nimeäminen abstrahoitui kohti tutkimuksen tuloksia kulkiessa. Alaluokkien yhdistäminen väliluokiksi tapahtui samalla menetelmällä kuin analyysin ensimmäisen vaiheen alkuperäisilmausujen ryhmittely, erojen ja yhteneväisyyksien etsimisen kautta. 71 alaluokkaa tiivistyi 18 väliluokaksi, eli jälleen uusiksi merkityskokonaisuuksiksi. Viimeiset kaksi analyysin vaihetta toteutin erityisesti tutkimuskysymys mielessä pitäen. Väliluokista muodostui kuusi yläluokkaa ja niistä kaksi pääluokkaa. Yläluokat ja pääluokat sisälsivät melko saman määrän alkuperäisiä ilmaisuja toisiinsa nähden. Pääluokat muodostivat kokoavan käsitteen: Skeittaajien vähemmistön skeitti-identiteetti merkityksellisenä ja vuorovaikutteisena identiteettinä. Analyysin edetessä alakulttuurisen identiteetin käsite tarkentui skeitti-identiteetiksi, sillä se osoittautui tutkimuksen tuloksia paremmin kuvaavaksi käsitteeksi.

Mitä tilanteen ylittäviä laajempia konteksteja pidetään kulttuuristen identiteettien analyysissä milloinkin olennaisena, riippuu siitä, mihin tutkija kohdentaa tutkimuskysymyksensä (Törrönen, 2010, 183). Tässä tutkimuksessa noita laajempia konteksteja ovat olleet jo tutkimuskysymyksen määrittelyssä ilmenevät sukupuolen ja seksuaalisuuden teemat ja niiden risteäminen. Sukupuolen ja seksuaalisuuden lisäksi muita hierarkioita ja eriarvoisuutta tuottavia eroja ovat muun muassa luokka, ikä, vammaisuus, rotu, etnisyys ja uskonto (Juvonen, Rossi, Saresma, 2010, 11). Aineistoni ei kuitenkaan mahdollistanut laajemmin risteävien erojen tarkastelua, sillä en ollut kysynyt niihin liittyviä kysymyksiä haastattelussa. Tätä voidaan pitää aineistoni puutteena, vaikka se liittyikin näkökulmavalintaan ja tutkimusaiheen rajaukseen.

En olisi voinut tutkia skeittajien vähemmistön alakulttuurista identiteettiä huomioimatta sukupuolen ja seksuaalisuuden merkityksiä heidän kokemuksissaan. Sukupuolen ja seksuaalisuuden merkitysten huomioiminen on tuonut normikriittisen, sukupuolentutkimuksellisen näkökulman osaksi tutkimustani. Se on tarkoittanut pyrkimystä yhteiskunnassamme sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvien käsitysten ja normien kyseenalaistamiseen tai purkamiseen. Normikriittinen näkökulma on kulkenut mukani tutkimuksen eettisiä kysymyksiä pohtiessa, haastattelukysymyksiä rakentaessa, sekä aineiston keräämisessä ja tulosten pohdinnassa. Tuloslukuissa voi havaita sukupuolen ja seksuaalisuuden teemojen korostuvan enemmän joillain osa-alueilla kuin toisilla.

Valitsemastani analyysimenetelmästä, aineistolähtöisestä sisällönanalyysistä johtuen sukupuolen ja seksuaalisuuden teemat siirtyivät analyysin ajaksi sivummalle, jotta voisin tarkastella aineistoa mahdollisimman avoimesti ilman ennako-oletuksia aineiston sisäisistä samankaltaisuuksista tai eroista ja sukupuolen ja seksuaalisuuden merkityksestä niissä. Normikriittinen näkökulma toi tulosten pohdintaan tilaisuuden tarkastella sekä epäkohtia että mahdollisuuksia skeittajien vähemmistön kokemuksissa ja niiden vaikutuksissa heidän alakulttuurisen identiteettinsä muodostumiseen ja ilmaisuun. Tuloslukuissa pohdintojani olen voinut keskusteluttaa muun muassa skeittauksen sukupuolittuneita hierarkioita käsittelevien tutkimusten kanssa.

Tuloslukuista on havaittavissa se, miten olen aineistoa järjestellyt, luokitellut ja teemoitellut. Olen kuvannut aineistoani niin, että se avaa, miten olen tutkimustuloksiini päätenyt. Tutkimuksia, jotka on toteutettu aineistolähtöisen sisällönanalyysin menetelmällä, on kritisoitu keskeneräisyydestä: aineisto on järjestetty, mutta johtopäätökset ovat jääneet

tekemättä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 117). Aineisto ei itsessään kuvaa todellisuutta, vaan todellisuus vaatii tutkijan tulkinnallisen perspektiivin välittyäkseen (Kiviniemi, 2015). Näihin seikkoihin olen koettanut kiinnittää huomiota myös omissa tuloslukuissani tuomalla aiempaa tutkimuskirjallisuutta tulkintojeni tueksi.

Tulosluvuissa olen tehnyt joitain aineiston kuvaamiseen liittyviä valintoja säilyttääkseni tutkittavien anonymiteetin. Koska kyseessä on pieni, spesifi ryhmä ihmisiä, olen parhaani mukaan pyrkinyt kuvailemaan aineistoa niin, ettei haastateltavien henkilöllisyyttä voi päätellä siitä. Samaa lähtökohtaa olen pitänyt myös aineistosta poimimieni suorien lainausten kohdalla. Olen jättänyt pois tai yleistänyt erityisesti tiettyihin henkilöihin, paikkoihin tai tilanteisiin liittyviä ilmauksia kuvatessani aineistoa ja karkeistanut haastateltavien tunnistettavia ominaisuuksia, kuten tarkkaa asuinpaikkaa jne. Haastateltavien pukeutumiskuvat on puolestaan nähnyt vain minä, salassapitovelvollinen pro gradu -seminaariryhmä ja sen ohjaaja.

4. SKEITTI-IDENTITEETIN MERKITYKSELLISYYS

Skeitti-identiteetti näyttäytyy aineistossani merkityksellisenä identiteettinä. Aineiston analyysin pohjalta olen tulkinnut merkityksellisyiden muodostuvan harrastamisen motivaatiotekijöistä, harrastamisen vaikutuksista ja pukeutumistekojen tiedostamattomista merkityksistä. Tyttöjen ja nuorten naisten skeitti-identiteettiä tutkineet Paechter ym. (2023) ovat jakaneet skeitti-identiteetin muodostumisen kolmeen pääryhmään: taitoihin, sitoutumiseen ja skeittiyhteisöön osallistumiseen (Paechter ym., 2023). Oman tutkielmani rakenne poikkeaa Paechterin jaosta siinä, että käsittelen samankaltaisia teemoja sekä tässä, että seuraavassa tulosluvussa. Skeitti-identiteetin merkityksellisyys avaa niitä henkilökohtaisemmasta ja skeitti-identiteetin vuorovaikutteisuus sosiaalisemmasta näkökulmasta.

Seuraavissa alaluvuissa avaan aineistossa esiintyviä yhtäläisyyksiä ja poikkeamia ja kuvaan aineistosta poimimieni esimerkkien avulla sitä, miten olen tähän tutkimustulokseen päätenyt. Tulkintojani keskustelutan aiemman tutkimuskirjallisuuden kanssa. Pukeutumista lukuun ottamatta seuraavassa tulosluvussa keskityn sukupuolen ja seksuaalisuuden teemoihin tätä tuloslukua enemmän, sillä aineistoa analysoidessani havaitsin vähemmistöaseman muodostuvan ja vaikuttavan haastateltavien kokemuksiin pääosin

vuorovaikutteisesti. Vähemmistöasema ei näyttäytynyt samalla tavoin tärkeänä skeitti-identiteetin merkityksellisyydessä kuin sen vuorovaikutteisuudessa.

4.1 Harrastamisen motivaatiotekijät

Skeitti-identiteetin merkityksellisyys näyttäytyi aineistossani harrastamisen motivaatiotekijöinä. Motivaatiotekijöillä olen tarkoittanut henkilökohtaisia motivaatiotekijöitä, jotka ovat kohdistuneet skeittauksen harrastamiseen. Motivaatio psykologisena rakenteena kuvastaa mekanisme, jolla yksilöt valitsevat tietyn toiminnan ja jatkavat sen kanssa (McInerney, 2019, 427). Harrastamisen motivaatiotekijät toimii kokoavana nimikkeenä aineistossa esiintyneille teemoille sisältäen skeittauksen koetut positiiviset ominaisuudet, omat taidot, sekä toiveen harrastuksen jatkuvuudesta. Harrastamisen motivaatiotekijät ovat osa skeitti-identiteetin merkityksellisyyttä, koska ne vaikuttavat siihen, millaisella intensiteetillä skeittausta harrastetaan ja miten siihen sitoudutaan.

Skeittaamiseen vaihtoehtoliikunnan muotona liitettiin positiivisia mielle yhtymiä ja syitä sen harrastamiselle olivat muun muassa lajin hauskuus, monipuolisuus, vapaus ja erottuminen perinteisestä urheilusta. Yhtä haastateltavista houkutteli erityisesti lajin intensiivisyys ja eräänlainen ”älyttömyys”. Monipuolisuus liitettiin tekemisen mahdollisuuksiin, kun taas vapaus näyttäytyi itsellä olevassa päätösvallassa harrastamisen ja skeittipaikan valinnan suhteen. Etenkin institutionalisoituneempia urheilulajeja harrastanut haastateltava koki skeittauksen vapauttavana muihin harrastuksiinsa verrattuna. *Tykkään tosi paljon et saa ihan ite päättää, että minne menee ja mitä tekee ja se on kanssa ehkä itelle ollu just sillee, että se ei oo niin semmoista super tavoitteellista* (H5).

Haastateltavien kertomuksissa skeittauksen erottuminen perinteisestä urheilusta näyttäytyi myös kilpailullisuuden vähäisessä roolissa harrastamisessa, sekä joidenkin haastateltavien kokemuksissa siitä, ettei skeittaus tunnu urheilulta. Suurin osa haastateltavista ei ollut osallistunut skeittikisoihin, eikä haastateltavien vastauksista myöskään välittynyt että niihin osallistuminen olisi ollut oleellinen osa heidän harrastamistaan. Erontekoa perinteisempään urheiluun tehtiin myös vertaamalla skeittaamista kuntosalitreeniin tai muiden liikuntasuoritusten tekemiseen. *Helppo tapa ehkä myös pysyä hyvässä kunnossa, koska se ei tunnu ajatuksen tasolla urheilulta, koska siinä unohtaa ehkä vähän sen, että urheilee kun yrittää vaan saada jotakin asiaa onnistumaan* (H2). Haastateltavien kokemukset

skeittauksen harrastamisen syistä ovat yhteneviä vaihtoehtoliikuntaan liitettyjen piirteiden kanssa, eivätkä sinänsä tuoneet uutta tietoa (esim. Harinen ym., 2015, 6).

Skeittauksen positiiviseksi koettujen ominaisuuksien lisäksi myös skeittitaitojen kehittäminen ylläpitää mielenkiintoa ja motivaatiota harrastamiseen. Haastateltaville esittämäni kysymys omista skeittitaidoista ja niihin liittyvistä tunteista aiheutti jonkin verran pohdintaa ja se näkyi myös vastausten pituudessa ja sisällöissä. Vajaa puolet haastateltavista mielsi itsensä skeittitaidoiltaan aloittelijoiksi ja loput kokivat osaavansa jonkin verran. Aloittelijaksi itsensä mieltävät olivat joko aloittaneet harrastuksen melko vasta, halusivat harrastaa omilla mukavuusrajoillaan, tai eivät olleet jaksaneet pohtia taitoihin liittyviä kysymyksiä lainkaan. Omien taitojen kuvaaminen vaikutti olevan muille kuin aloittelijaksi itsensä mieltäville haastavaa siksi, ettei sanoja oman osaamisen kuvaamiseen löytynyt. En kysynyt, kehen omia taitoja verrattiin, joskin se olisi voinut tuottaa mielenkiintoisia vastauksia tutkimusaiheen kannalta.

Tyypillisin kuvaus skeittitaidoistaan jo jonkin aikaa skeitanneilla haastateltavilla oli, etteivät he olleet aloittelijoita, mutta eivät myöskään hyviä. Vain yksi haastateltavista vastasi kysymykseeni suoraan kokevansa tällä hetkellä itsevarmuutta omista skeittitaidoista. Toisaalta muidenkin jo jonkin aikaa skeitanneiden vastauksista välittyi jonkinlaista itsevarmuutta, vaikka se olikin epäsuorempaa ja näyttäytyi esimerkiksi tyytyväisyytenä omiin skeittitaitoihin, luottamuksena jo opittujen temppujen osaamiseen ja mahdollisuutena opettaa muita. Haastateltavien vastauksissa itsevarmuuden kanssa vuorottelivat ajatukset esimerkiksi rohkeuden puutteesta ja siitä, että omat taidot eivät kohdanneet skeitatun ajan kanssa. Skeittitaitoihin liittyviä epävarmuuksia käsittelen vuorovaikutteisuuden näkökulmasta luvussa 5.2.

Ku mä oon skeitannut kuitenkin niin kauan, niin musta tuntuu, että mun taidot ei oo kuitenkaan ehkä kehittynyt niin paljon... Mutta sitten kun tulee jotain onnistumisia, niin tuntuu, että osaa kuitenkin jotakin ja se tuntuu ihan sikahyvältä... Voi luottaa silleen, että on joitain taitoja ja semmoisia perusjuttuja, mitkä nyt yleensä pysyy päälle, että ei tarvi aina opetella uudestaan. (H7.)

Kehittymisen suhteen onnistumisen kokemukset vaikuttaisivat olevan motivaation keskiössä. Kehittyminen ei vaikuttanut olevan itsessään yhtä tärkeää kuin oppimisen tuomat onnistumisen kokemukset ja se, miten hyvin laudan päällä viihdyttiin. Skeittauksesta saatuja

onnistumisen kokemuksia ja niiden tuomaa adrenaliinia kuvailtiin erityisiksi lajin haastavuudesta johtuen. Uuden tempun oppimiseen mainittiin voivan kulua kuukausiakin, jolloin myös onnistumisen tunteet koettiin korkeina. *Onhan se nyt ihan älyttömän haastavaa ja perseestä välillä oikeasti, mutta jotenkin se onnistumisen tunne kanssa siinä samalla on sitten ihan tosi korkea, koska se on niin haastavaa ainakin itelle* (H3). Skeittitaitojen ja kehittymisen suhteesta on mahdollista päätellä, että vaikka kehittyminen ei ole tärkein syy harrastamiselle, on se kuitenkin tärkeä osa harrastamisen motivaatiota. Kehittymisen rooli ei kuitenkaan vaikuta välttämättömältä, vaan ennemminkin toivottavalta harrastamisen motivaation kannalta.

Joidenkin haastateltavien vastauksissa skeittitaitojen kuvaaminen kytkeytyi lajissa kehittymiseen, mutta myös lähes kaikki muut haastateltavat taitotasosta riippumatta pitivät kehittymistä jokseenkin tärkeänä. Haastateltaville, joille kehittyminen oli vaihtelevassa määrin merkityksellistä, se oli sitä nimenomaan mielenkiinnon ylläpitämisen ja harrastamisen motivaation näkökulmasta. Sen sijaan niille haastateltaville, joiden motivaatio oli jo lähtökohtaisesti vaihtelevaa, kehittyminen vaikutti kulkevan kehää motivaation kanssa. Motivaatio vaati kehittymistä ja kehittyminen motivaatiota ja toisen uupuessa skeittaaminen saattoi jäädä tauolle. Skeittauksesta pidettyjen taukojen koettiin vaikuttavan onnistumisen kokemusten vähenemiseen ja sitä kautta myös harrastamisen motivaatioon. Motivaation vaihtelu saattoi vaikuttaa myös siihen, ettei suurta halua kehittymiseen ollut. Lisäksi yksi haastateltavista koki nauttivansa enemmän itse tekemisestä kuin oman kehityksen seuraamisesta, eikä kokenut kehittymistä välttämättömänä omalle motivaatiolle harrastaa. Toisaalta myös muiden haastateltavien vastauksista välittyi armollisuus omien skeittitaitojen kehittymistä kohtaan. Skeittaajien vähemmistölle kehittyminen motivaatitekijänä vaikuttaa tasapainoilevan omien taitojen hyväksymisen kanssa kummankaan sulkematta toista pois.

Viimeisin harrastamisen motivaatitekijöistä näyttäytyi aineistossa toiveena harrastuksen jatkuvuudesta riippumatta siitä, millainen merkitys ja rooli skeittauksella oli omassa elämässä. Jotkut haastateltavista kuvasivat motivaationsa olevan vaihtelevaa, mikä ei kuitenkaan korreloinut suoraan sen kanssa, millaisena skeittauksen merkitys ja rooli omassa elämässä koettiin. Esimerkiksi vaihtelevaa motivaatiota kokevan haastateltavan elämässä skeittaus oli hyvinkin merkittävässä roolissa. Skeittauksen merkitys jakaantui haastateltavien vastauksissa kolmeen ryhmään. Haastateltavista vajaa puolet koki skeittauksen harrastuksena ja sama määrä haastateltavia koki skeittauksen enemmän kuin

harrastuksena. Loput eivät sen sijaan olleet varmoja, kokivatko he skeittauksen enemmän kuin harrastuksena. Skeittauksen kuitenkin mainittiin olevan tärkeä ja merkityksellinen osa heidän elämäänsä.

Haastateltavat, jotka mielsivät skeittauksen vain harrastuksena, kokivat, että heidän identiteettinsä ei rakennu pelkästään skeittauksen ympärille. Skeittaus ei joko ollut kovin iso osa omaa elämää, elämässä oli muitakin asioita, joihin identifioitua tai haastateltava halusi olla ihmisenä myös jotain muuta kuin skeittari. Sen sijaan skeittauksen kokeminen enemmän kuin harrastuksena ja skeittauksen kokeminen tärkeänä osana elämää välinen raja näyttäytyi häilyvänä. Haastateltava, joka ensin mielsi skeittauksen tärkeänä ja paljon antavana harrastuksena päätyi pohtimaan sen todellista merkitystä elämässään skeittauksen roolin ollessa suurempi kuin hän ensin tuli ajatelleeksi. *Jäin tässä ajattelemaan, että kuinka laajasti se tavallaan vaikuttaa, niin onhan siinä niinkun jotenkin just nuo vaatteet ja sitten sen kautta tullu ystävät. Ja sitten just vaikka mielenterveys.* (H6.) Toisella haastateltavalla merkityksellisyys omassa elämässä näyttäytyi skeittauksen jatkuvassa ajattelussa ja kevään tulon odottelussa, jotta pääsisi ulos rullailemaan.

Haastateltavilla, jotka kokivat skeittauksen enemmän kuin harrastuksena, skeittaus näyttäytyi enemmän kokonaisvaltaisena osana elämää, elämäntapana. Skeittauksen kokonaisvaltaisuus näyttäytyi esimerkiksi omassa estetiikan tajussa, pukeutumisessa ja sosiaalisissa suhteissa. Osa haastateltavista koki elävänsä ja tekevänsä lähes kaikkea skeittauksen kautta. Esimerkiksi muuta liikuntaa harrastettiin niin, että jaksamista jäi skeittaamiselle. Skeittauksen merkitys korostui etenkin yhden haastateltavan pohdinnassa: *Tuntuu, että jos mä en skeittaa, niin mulla ei ole mitään. Aina jos mä jaksan ja mulla on aikaa, niin se on se, mitä mä lähden tekemään. Jos mä en pysty skeittaamaan, niin mulla on yleensä tosi semmoinen tyhjä olo, että mä en oikein tiedä, mitä mä edes tekisin.* (H2.)

Skeittauksen rooli ja merkitys haastateltavien elämässä vaihteli melko paljon haastateltavasta riippuen. Huolimatta siitä, millaisena se koettiin, kaikilla haastateltavilla oli kuitenkin jonkinlainen ajatus harrastuksen jatkuvuudesta. Suurimmalla osalla ajatus harrastuksen jatkuvuudesta näyttäytyi toiveen muodossa, kun taas toisilla se liittyi enemmän näkemyksiin siitä, miltä oma tulevaisuus skeittauksen parissa mahdollisesti näyttää. Näkemykset omasta tulevaisuudesta pohjautuivat nykyhetken tilanteeseen. Harrastuksen ajateltiin jatkuvan samalla intensiteetillä kuin tähänkin saakka tai jopa kasvavan.

Harrastamista haluttiin mielellään jatkaa, mutta yksi haastateltavista näki myös kiinnostuksen loppumisen mahdollisena.

Kyllä mä näen ainakin lähivuosina, että vielä pysyy tässä hommassa samalla innolla mukana. Mutta sen näkee taas jollakin tapaa ehkä mahdollisena, että se jossakin vaiheessa sitten lopahtaa, että alkaa kiinnostamaan sitten ehkä muut asiat. (H3.)

Skeittiharrastuksesta haluttiin pitää kiinni tavalla tai toisella. Toiveet harrastamisen jatkuvuudesta liittyivät skeittaamiseen loppuelämän harrastuksena, lajissa kehittymiseen, uusien tilanteiden kohtaamiseen, loukkaantumisten välttämiseen, skeittaamiseen käytettävään aikaan ja skeittauksen ihmissuhteisiin. Haastateltavista vähiten aikaa skeittaukseen toiveet liittyivät edellisten lisäksi myös skeitti-identiteetin vahvistumiseen. Verraten muiden haastateltavien kertomuksiin, vaikuttaisi siltä, että skeittialakulttuuriin mukaan pääseminen voi ottaa aikansa. Kokemus voi liittyä sekä oletettuun sukupuoleen, että skeittiyhteisön vähenevään avoimuuteen. Sen syyksi on esitetty lajin harrastajamäärän moninaistumisen ja kasvun ohella sen valtavirtaistumista ja sitä kautta lajin vaihtoehtoisuuden vähenemistä (Rannikko, 2016, 119).

Skeitti-identiteetti on merkityksellinen identiteetti skeittaajien vähemmistölle sen motivaatiotekijöiden näkökulmasta. Vastauksissa esiintyi paljon samankaltaisuuksia, mutta skeitti-identiteetin subjektiivisuus näyttäytyy kokemusten moninaisuudessa. Skeittauksen motivaatiotekijöissä korostuu skeittauksen merkityksellisyys harrastajilleen ja näinollen myös skeitti-identiteetin merkityksellisyys. Skeittaajien sisäistä motivaatiota ja flow -tilaa käsittelevässä tutkimuksessaan S. Seifert ja C. Hedderson (2010) mainitsevat vapauden tunteen, euforian, haasteet ja tyydytyksen skeittaajien sisäiselle motivaatiolle ominaisina piirteinä. Sisäisen motivaation näkökulmasta subjektiivinen tyydytyksen ja ilon kokemus voi olla sekä toiminnan syy, että tulos. (Seifert & Hedderson, 2010, 278.) Analyysini aineistolähtöisyydestä johtuen tutkimustuloksissani on mielenkiintoinen ero Seifertin ja Heddersonin tutkimukseen nähden, sillä olen käsitellyt toiminnan syitä tässä luvussa motivaation näkökulmasta, kun taas seuraava alaluku johdattaa toiminnan tuloksiin harrastamisen vaikutusten näkökulmasta.

Seifert ja Hedderson pohtivat, millainen merkitys taidoilla ja uskalluksella on sisäiselle motivaatiolle johtuen siitä, että heidän tutkimuksensa kohderyhmä koostui taitavammista skeittaajista (Seifert & Hedderson, 2010, 290). Aineistoni pohjalta voisi päätellä ettei

sisäinen motivaatio skeittauksen harrastamiselle ole välttämättä riippuvaista taidoista, eikä myöskään harrastajan vähemmistöasemasta. Taidot on usein liitetty skeittialakulttuurissa käytäviin autenttisuuskamppailuihin (esim., Dupont, 2014; Rannikko, 2016), mutta puhtaasti liikunnan näkökulmasta ajateltuna skeittaukseen ei itsessään vaikuta sisältyvän asioita, jotka vaikuttaisivat skeittaajien vähemmistön mahdollisuuksiin kokea motivaatiota lajin harrastamiseen.

4.2 Harrastamisen vaikutukset

Skeitti-identiteetti näyttyy merkityksellisenä identiteettinä sen harrastamisen tuomien vaikutusten kautta. Harrastamisen vaikutukset itseesi esiintyivät aineistossa pääosin positiivisina. Negatiivisten tai ristiriitaisten tunteiden ja kokemusten tulkitsin liittyvän skeittauksen sosiaaliseen ympäristöön, joten olen käsitellyt niitä vuorovaikutteisuuden näkökulmasta luvussa 5.2. Skeittauksen harrastamisen vaikutuksista omaan elämään erityisesti hyvinvoinnin lisääntymisen, sekä kuulumisen ja yhteisöllisyyden kokemukset näyttävät merkityksellisimpinä, sillä ne osoittavat osaltaan, miksi skeittauksen harrastamisesta ja skeitti-identiteetistä halutaan pitää kiinni. Lisäksi skeittauksen harrastaminen oli vaikuttanut siihen miten kaupunkiympäristöä huomioitiin.

Skeittauksella ei juuri koettu olevan taloudellisia vaikutuksia. Suurin osa haastateltavista oli opiskelijoita, joten skeittauksen taloudellisten vaikutusten vähäisyydestä kertonee se, että heidän mukaansa skeittaukseen ei juurikaan kulunut rahaa. Myös omien taitojen koettiin vaikuttavan siihen, ettei uusia harrastusvälineitä tarvinnut ostaa usein. *Mä vaihdan lautojakin niin harvoin, niin sekään ei silleen vie ja kengätkään ei välttämättä kulu niin paljon. Ehkä just talvella hallimaksut ja hallille meno bussilla varmaan vie eniten.* (H7). Juuri kukaan haastateltavista ei ollut lähtenyt ulkomaille erityisesti skeittaamaan, vaikka skeittilauta olikin saattanut olla matkalla mukana. Varsinaisiin skeittireissuihin ei suurimmalla osalla haastateltavista siis ollut kulunut rahaa. Skeittauksen onkin mainittu olevan edullinen harrastus verrattuna muihin, järjestäytyneempiin harrastuksiin (Harinen ym., 2006, 46–47).

Skeittauksen positiiviset vaikutukset haastateltavien hyvinvointiin näyttävät olevan rahanmenoa suuremmassa roolissa. Lähes kaikki haastateltavat kuvasivat skeittaamisen lisänneen heidän henkistä hyvinvointiaan muun muassa lisäämällä liikuntaa, vaikuttamalla positiivisesti mielenterveyteen, lisäämällä itsevarmuutta ja rohkeutta, tuomalla sisältöä ja tasapainoa elämään, auttamalla suhtautumaan asioihin rennommin, vapauttamalla, tuomalla

jotain mihin identifioitua sekä tarjoamalla pakokeinon ajatuksista. *Se on yksi sellaisia ainoita lajeja, mitä mulle on tullut vastaan, et kun mä teen sitä, niin mä en oikeastaan ajattele mitään muuta* (H8). Seifert ja Hedderson (2010) kuvaavat tuota korostunutta keskittymistä osana skeittaajien flow -tilaa. Flow -tilassa subjektiivisena kokemuksena korostuvat heidän mukaansa keskittymisen lisäksi huippusuoriutuminen, positiiviset vaikutukset ja transsendenssi (Seifert & Hedderson, 2010, 277).

Yksi haastateltavista mainitsi skeittauksen lisänneen ymmärrystä erilaisista ihmisistä. Lisäksi osa haastateltavista koki skeittauksen opettaneen heille kärsivällisyyttä, pitkäjänteisyyttä ja epäonnistumisen hyväksymistä. *Skeittaus on ollut mulle ensimmäinen laji, jossa mä oon oikeesti tosi raadollisesti joutunut kohtaa sen, että pitää epäonnistua ennen kuin voi onnistua* (H4). Tulkiten skeittauksen positiivisten vaikutusten yltävän myös lajin ulkopuolelle. Havaintojani skeittauksen vaikutuksista tukee se, että extreme -urheilulajien on huomattu voivan saada aikaan positiivisia tunteita, lisäävän sinnikkyyttä, sekä helpottavan taitojen ja fyysisten kykyjen kehittymistä, jotka tukevat myös muuta arkea. Extreme -urheilulajeja kuvailaan merkityksellisinä ja elämänlaatua parantavina harrastuksina, joilla on mahdollisuuksia toimia terapeuttisina väliintuloina jokapäiväisille psykologisille ongelmille ja jopa päihteiden käytölle. (Brymer ym., 2020, 7.) Vaikken tässä tutkielmassa ole käsitellyt skeittausta extreme -urheilulajina, se mainitaan usein myös niitä käsittelevien tutkimusten yhteydessä ja siksi näkemykset ovat verrattavissa omiini.

Brymerin ym. (2020) mukaan extreme -lajit ja niiden vähemmän vaaralliset serkut tukevat fyysistä, sosiaalista ja psykologista terveyttä ja hyvinvointia, mistä johtuen niiden harrastamiseen pitäisi rohkaista etenkin nuoria (Brymer ym., 2020, 8–9). Kuten skeittauksen luonteesta johtuen olettaa saattaa, harrastamisen fyysiset vaikutukset näyttäytyivät aineistossani kahtalaisina. Osa haastateltavista koki skeittauksen opettaneen heille kehon hallintaa, mutta puoleen haastateltavista se oli vaikuttanut myös pienempien tai isompien loukkaantumisten kautta.

Eilen mä kaaduin rampilla silleen, että mulla on pikkusen tuolta lihakset jäykkänä ku lähti ilmat pihalle ja vähän mustelmii. Mutta ei oo tullut mitään et ois vaikka polvet jouduttu leikkaamaan tai...no aivotärähkyksiä on tullut kyllä. (H6).

Harrastajien kertomuksissa etenkin pienemmät loukkaantumiset näyttäytyivät ilmeisenä, jopa olennaisena osana harrastamista. Skeittauksen on mainittu haastavan sitä, miten naisten

liikuntaa tarkastellaan usein *kehollisen viehättävyyden* näkökulmasta. *Mustelmilla ja ruhjeilla oleva nainen mielletään usein uhriksi, mutta vaihtoehtolajeissa passiivisuus murretaan osoittamalla, että naiset ovat aktiivisesti osallisia ruhjeiden syntymiseen.* (Rannikko, 2016, 261.) Pohdin sitä, voisiko myös muunsukupuolisilla skeittaajilla loukkaantumisiin liittyä samankaltaisia merkityksiä. Aineistossani heidän osuutensa haastateltavien määrästä ei ole riittävän suuri, eikä tutkimusta ole tehty riittävästi, jotta näin voisi sanoa varmaksi.

Skeittauksen vaikutuksen hyvinvointiin havaitsin heijastuvan myös kuulumisen kokemusten ja yhteisöllisyyden kautta. Esimerkiksi Fadjukoff ym. (2022) ovat käyttäneet tästä käsitettä sosiaalinen hyvinvointi (Fadjukoff ym., 2022). Sosiaalisesta näkökulmasta hyvinvointia lisäävinä elementteinä näyttäytyivät skeittauksen ihmissuhteet ja yhteisöllisyys. Extreme -lajin harrastamisen onkin todettu voivan edistää sosiaalista vuorovaikutusta, epäformaalia oppimista ja sosiokulttuurista sulautumista (Brymer ym., 2020, 8–9.) Yhteisöllisyyden kokemus ei välttämättä vaadi kuulumista tiettyyn porukkaan. Tämä näyttäytyi siinä, että reilu puolet haastateltavista koki kuuluvansa johonkin tiettyyn skeittiporukkaan, loput eivät. Osa näistä haastateltavista koki kuitenkin kuuluvansa laajempaan skeittiyhteisöön ja olevansa tervetulleita sinne.

Havaitsin porukkaan kuulumisen tai kuulumattomuuden kokemusten muodostuvan suhteessa siihen, millaisia kunkin haastateltavan skeittaukseen liittyvät ihmissuhteet olivat. Mikäli kokemusta kuulumisesta tiettyyn skeittiporukkaan ei ollut, skeittauksen ihmissuhteet pitäytyivät etäisempinä kavereina ja tuttuina lukuun ottamatta mahdollisia skeittaavia seurustelukumppaneita. Skeittikavereita ja tuttuja nähtiin lähinnä skeittaamassa, joskus alakulttuuriin liittyvissä tapahtumissa, kuten keikoilla. Skeittauksen ihmissuhteet olivat myös saattaneet avata ovia kulttuuritapahtumien pariin. Itsensä osaksi skeittiporukkaa kokevien haastateltavien skeittaukseen liittyvien ihmissuhteiden kirjo laajeni tutuista ja kavereista ystävyys-suhteisiin. Kaikkia haastateltavia yhdisti se, että skeittauksen ihmissuhteet koettiin merkityksellisinä niiden tasosta riippumatta. Tämä näyttäytyi myös sellaisen haastateltavan kertomuksessa, joka ei kokenut kuuluvansa tiettyyn porukkaan tai välttämättä myöskään laajempaan yhteisöön. Haastateltavan vastauksesta heijastui halu rohkaistua ja päästä skeittaamaan muiden naisten ja muunsukupuolisten kanssa.

Joillain sukupuoli – ja seksuaalivähemmistöön identifioituvilla haastateltavilla hyvinvoinnin lisääntyminen liittyi erityisesti samankaltaisten ihmisten kanssa tekemiseen ja tilassa

olemiseen. Esimerkiksi queer- skeittivuorolla koettiin olevan positiivisia vaikutuksia mielenterveyteen ja niillä kohdattujen ihmisten koettiin myös auttaneen hyväksymään omaa seksuaalista suuntautumista.

On se ehkä sit ollut oman identiteetin kannalta kans tosi vapauttava, tai kun ite kuuluu just seksuaalivähemmistöön. Niin on ollu tosi lämmin fiilis kun on mennyt sinne ja on otettu aina hyvin vastaan...löytänyt just semmoisia samankaltaisia ihmisiä, mitä ei ehkä aiemmin ollut niin paljon tavannut. (H5.)

Tulkitsen haastateltavien ajatusten kuvastavan sitä, miten tärkeää on nähdä itsensä kaltaisia, samaistuttavia ihmisiä ympärillään ja tulla hyväksytyksi sellaisena kuin on. Yhteenkuuluvuuden tunne hyvinvointia tukevana perustarpeena on olemassa meistä jokaisella (Fadjukoff ym., 2022, 327). Haastateltavien kokemukset kuvastavat myös osaltaan skeittauksen harrastajakunnan moninaistumista, josta esimerkiksi Rannikko (2018) on maininnut.

Hyvinvoinnin lisääntymisen ja kuulumisen kokemusten lisäksi suurin osa haastateltavista koki skeittauksen vaikuttaneen siihen, miten he huomioivat kaupunkiympäristöä, etenkin sen skeitattavuutta. Niin ikään mainittiin huomion kiinnittäminen katutaiteeseen. Skeittauksen kytkeytymisestä *laajempaan kaupunkitilojen merkityksellistämiseen* yhdessä graffitien ja tiettyjen musiikkityylien kanssa ovat maininneet myös Harinen ym. (Harinen ym., 2006, 15). Haastateltava, joka ei kokenut kiinnittävänsä eritavalla huomiota kaupunkiympäristöön, mainitsi kuitenkin altistuneensa sille jonkin verran viettäessään aikaa muiden skeittaajien kanssa. Toinen haastateltava piti kaupunkiympäristön haltuunottoa hienona asiana, mutta koki sen samaan aikaan ristiriitaisena sen aiheuttamasta häiriöstä johtuen. Skeittauksen onkin todettu rikkovan katukäyttämisen funktionaalisuutta (Harinen ym., 2006, 15).

Huomiota kaupunkiympäristöissä kiinnitettiin katujen pinnoitteisiin ja skeitattaviin paikkoihin eli skeittispotteihin. Spotteja ei välttämättä katseltu itseä vaan muita varten etenkin, jos ne koettiin liian haastavana itselle. Spoteilla skeittaaminen oli siis kytköksissä kokemuksiin omista taidoista. Sen lisäksi ne koettiin julkisempina tiloina kuin skeittaukseen suunnitellut tilat, kuten skeittiparkit ja -hallit, josta johtuen niissä ei välttämättä haluttu skeitata. Toisaalta skeittilaudalla saatettiin liikkua paikasta toiseen, mikä kertoo siitä, ettei kaupunkiympäristössä skeittaamista kokonaan vältetty. Kaupunkiympäristön havainnoinnin ja haltuunoton välinen suhde kuvastaa skeittaajien vähemmistön monimutkaista suhdetta

kaupunkitilaan. Skeitattavien tilojen näkökulmasta tähän on haettu selitystä muun muassa skeittaajien kohtaamasta häirinnästä, skeitattavien tilojen maskuliinisuudesta ja tilat valtaavista miehistä, sekä siitä että skeittaajien vähemmistöön identifioituva harrastaja saattaa olla tilassa ainoa sukupuolensa edustaja (Paechter ym., 2023b).

4.3 Pukeutumistekojen tiedostamattomat merkitykset

Pukeutumistekojen tiedostamattomat merkitykset asettuvat osaksi skeitti-identiteetin merkityksellisyyttä. Ne koostuvat pukeutumisen henkilökohtaisista merkityksistä, pukeutumisen kuvauksesta ja pukeutumiseen käytetyistä resursseista. Pukeutumisen ja siihen liitettyjen merkitysten ja toiminnan tiedostamaton samankaltaisuus yhdistää haastateltavien kertomuksia ja siksi olen tulkinnut sen luovan kuvaa skeittaajien vähemmistön skeitti-identiteetin piiloisemmasta merkityksellisyydestä. Pukeutuminen ilmaisee henkilökohtaista identiteettiä pukeutumistekojen kautta ja muiden elämän osa-alueiden ohella toimii samalla merkinä sosiaalisesta identiteetistä (Crane, 2012, 4).

Pukeutuminen koettiin tärkeänä itseilmaisun keinona ja itsevarmuuden tuojana, jolla suurin osa haastateltavista halusi välittää skeitti-identiteetin lisäksi myös henkilökohtaisempia asioita itsestä. Haluttiin viestiä muun muassa omaa persoonaa, rentoutta, maanläheisyyttä, luonnonkauneutta, alakulttuuri/punk henkeä, trendikkyyttä ja luovuutta. Itseilmaisun merkitys liittyi pääosin vaatteisiin, mutta joillekin haastateltavista myös tatuoinnit näyttäytyivät tärkeinä oman persoonallisuuden ilmaisukeinoina etenkin tilanteissa, kuten juhlissa, joissa pukeutuminen poikkesi omasta arkityylistä. Yli puolella haastateltavista oli tatuointeja. Suurin osa heistä, joilla oli tatuointeja, koki ne itselleen merkityksellisenä.

Joillekin haastateltavista tatuoinneilla ja lävistyksillä oli vaatteiden lisäksi kohottava vaikutus itsetuntoon, kun taas toiset eivät kokeneet niitä tärkeinä oman itseilmaisun kannalta tai eivät halunneet käyttää niihin rahaa. Lävistyksiä oli lähes kaikilla ja myös niiden merkitys vaihteli haastateltavasta riippuen. Tulkitsin ne kuitenkin vähemmän merkityksellisenä osana pukeutumista kuin tatuoinnit. Tatuoinnit ja lävistykset ovat yleistyneet muutaman viime vuosikymmenen aikana (Holland, 2004, 103), joten saamieni vastausten perusteella on vaikeaa määritellä tarkalleen, millainen merkitys niillä on skeitti-identiteetille. Länsimaisissa kulttuureissa tatuoinnit on kuitenkin liitetty vaihtoehtoisuuteen. Esimerkiksi Samantha Hollandin (2004) haastattelemat naiset mielsivät tatuoinnit ja lävistykset osana vaihtoehtoista identiteettiään sen sijaan, että ne olisivat pelkkiä koristeita (Holland, 2004).

Jonkinlainen yhteys kehon muokkaamisen ja skeitti-identiteetin välillä lienee siis olemassa, vaikkei se olisi tietoista.

Ajattelen itseilmaisun merkityksellisyyden liittyvän pukeutumiseen itsetunnon vahvistajana tai kohottajana. Itsevarmuutta haastateltaville toi pukeutuminen omalta tuntuviin vaatteisiin. *On sillä selvästi semmoinen nostava vaikutus, että jos on silleen vaatteet päällä, mitkä tuntuu hyvältä, näyttää hyvältä, niin on heti semmoinen, että nyt on hyvä fiilis mennä ja tehdä ihmisten ilmoilla* (H3). Myös rentous, poikamaisuus, hiusten leikkaaminen lyhyeksi, turvavaatteet ja oman tyylin löytyminen mainittiin pukeutumisen tuoman itsevarmuuden yhteydessä. Muunsukupuolinen haastateltava koki pukeutumisella olevan suuri merkitys sukupuoli-dysforian kannalta ja myös hänelle mukavat vaatteet, etenkin löysät housut toivat itsevarman olon. *Suomen trans- yhteisöissä sukupuoli-dysforia -sanaa käytetään kuvailemaan negatiivisia tunteita liittyen sukupuoleen, kehoon ja muiden ihmisten tapaan nähdä ja kategorisoida heidät* (Kondelin, 2017, 17). Toisaalta myös joidenkin naisten vastauksista välittyi monimutkaisempi suhde omaan kehoon ja se ilmeni siinä, miten väljien vaatteiden kuvattiin lisäävän vapauden tunnetta, koska oma keho ei näkynyt niin selkeästi. Mukavien ja hyvin istuvien vaatteiden koettiin auttavan kehoon liittyvien epävarmuuksien hälventämisessä ja lisäävän itsevarmuuden tunnetta. Kehonkuva vaikuttaisi joidenkin haastateltavien kohdalla olevan yhteydessä siihen, miten he pukeutuvat.

Aineistossa pukeutumista kuvailtiin pääosin yksinkertaisena ja väljänä. Yhtä poikkeusta lukuun ottamatta väljyys vaikutti olevan haastateltavien pukeutumista yhdistävä tekijä. Haastateltavan 8. pukeutuminen poikkesi hieman sekä väljyyden, että yksinkertaisuuden osalta muista ja hänen pukeutumiseensa vaikutti sisältyvän muita haastateltavia enemmän osia, värejä ja kuoseja. Ainoastaan pari haastateltavaa mainitsi käyttävänsä hameita tai mekkoja silloin tällöin.

Tykkään vähän enemmän semmosesta maskuliinisuudesta. Et käytetään vähän ehkä löysempiä vaatteita tai semmosia, missä on suorat linjat...et sit taas välillä tuntuu, et on tosi kiva käyttää vaikka hameita tai jotain mekkoja tai enemmän sellasia vaatteita. (H1.)

Haastateltavien tyypillisin asu sisälsi väljät farkut ja teepaidan tai hupparin. Alaosan vaatteena väljät farkut tai housut tarjosivat tilaa liikkumiselle ja olemiselle. Jotkut haastateltavista mainitsivat pitävänsä erilaisista liiveistä, joita saatettiin käyttää teepaitojen tai paksumpien paitojen päällä. Muualla kuin skeittaamassa kenkinä saatettiin käyttää

skeittikenkien lisäksi myös maihinnousukenkiä tai platform-kenkiä. Asusteista etenkin päähineet vaikuttivat tärkeiltä pukeutumisen osilta. Pähineet olivat pääosin lippiksiä ja pipoja, mutta joukkoon mahtui myös näyttävämpi turkishattu. Toinen taas piti erityisesti kaulaan solmittavista huiveista. Huivit, aurinkolasit ja laukut vaikuttivat olevan tärkeitä lähinnä yksittäisille haastateltaville. Myös värien roolista omassa pukeutumisessa mainitsi vain osa haastateltavista. Haastateltavien kuvaukset pukeutumisestaan tukevat kandidaatin tutkielmassa tekemiäni havaintoja skeittaajien pukeutumisesta, joka näyttäytyi fyysisten merkitysten kannalta väljänä, toiminnallisena ja suojaavana (Tiri, 2022). Siksi ajattelen, että jotkin pukeutumisen valinnoista voivat liittyä skeitti-identiteettiin, vaikkei yhteys olisi tiedostettua. Skeittaajien vaatteiden väljyydestä ja käytännöllisyydestä ovat maininneet myös Harinen ym. (2006, 58–59). Pohdin myös sitä, minkä verran viime vuosina pukeutumisen trendeissä näyttäytynyt tyylin minimalistisuus niin vaatteiden värien kuin muotojen osalta on voinut vaikuttaa haastateltavien tyyliin.

Haastateltavien pukeutuminen vaikutti sisältävän enemmän maskuliiniseksi, kuin feminiiniseksi miellettyjä piirteitä, vaikka jotkut haastateltavista leikittelivätkin molemmilla. Suuressa osassa naisiksi identifioituvien haastateltavien kokemuksista korostui vaikea suhde naiselliseksi miellettyyn pukeutumiseen. Haastateltavilla saattoi olla kausia, jolloin he olivat pukeutuneet tai yrittäneet pukeutua naisellisemmin ja ympäristöstä johtuen pukeutumisesta oli saatettu kokea paineita.

Jos on kesä, niin mua saattaa ahdistaa se ajatus siitä, että mä laittaisin mekon päälle. Mut se ei liity millään tavalla siihen, et mä yrittäisin olla enemmän vaikka jotakin muuta sukupuolta. Mä en edes tiiä, mistä se johtuu, mut kyllä mä oon kokenu mun olo on paremmaks, kun mulla on enemmän semmosii vähän poikamaisia vaatteita...Mut sit samaan aikaan mä en pyri näyttämään poikamaiselta... (H2.)

Vaikeaa suhdetta naiselliseksi miellettyyn pukeutumiseen oli koettu jo lapsuudessa ja poikien vaatteisiin oli saatettu pukeutua pienestä saakka. Siksi maskuliinisemman pukeutumisen ja skeittauksen aloittamisen välille ei ole vedettävissä suoraa viivaa. Sen sijaan, että omaa sukupuolta olisi koitettu tietoisesti häivyttää tai seksuaalista identiteettiä korostaa, haastateltavat mielsivät mukavuuden ja omalta tuntumisen syiksi vaatteiden valintaan, poikkeuksena muunsukupuolinen haastateltava, jolle pukeutuminen vaikutti olevan yksi keinoista ilmaista omaa sukupuoli-identiteettiä. Myös yksi

seksuaalivähemmistöön identifioituvista haastateltavista mainitsi halua viestiä queer-identiteettiä pukeutumisellaan. Muut seksuaalivähemmistöön identifioituvat haastateltavat ajattelivat identiteettinsä *vain näkyvän* heistä ulospäin. Heteroksi identifioituvien haastateltavien pukeutuminen tosin oli melko samanlaista kuin heillä, joten seksuaalisen identiteetin näkyminen lienee kytköksissä hienovaraisempiin eroihin, jotka eivät haastatteluissa välittyneet.

Naisten skeittausta on käsitelty perinteisempien feminiinisyyksien hylkäämisen kautta (esim. Bäckström, 2013), mutta väittäisin tällaisen eronteon olevan skeittaajien pukeutumisen osalta pääosin tiedostamatonta johtuen maskuliiniseksi mielletyn pukeutumisen juontumisesta aikaan ennen skeittauksen aloittamista. Pohdin skeitti-identiteetin merkitystä ennemminkin omalta tuntuvan pukeutumisen mahdollistajana sukupuolesta ja seksuaalisuudesta riippumatta. Skeittauksen käytäntöjen on todettu antavan tytöille mahdollisuuden uudelleen koodata tavanomaisesti maskuliinisia ilmaisuja feminiiniseksi ja siten rakentaa uudelleen feminiinisuuden ja maskuliinisuuden olennaisia muotoja sukupuolen binaarin ulkopuolelle (Kulynych, 2020, 67). Täten sukupuolivähemmistöön identifioituvat skeittaajat haastavat tuota binaaria jo pelkällä olemassaolollaan.

Viimeisimpänä pukeutumistekojen tiedostamattomista merkityksistä avaan haastateltavien pukeutumiseen käyttämiä resursseja. Pukeutumiseen käytettyihin resursseihin vaikuttivat käytännölliset, taloudelliset ja ympäristöön liittyvät syyt. Mielenkiintoista oli, että pukeutumisen merkitys itseilmaisulle ja itsevarmuudelle ei korreloinut esimerkiksi vaatteisiin käytetyn ajan kanssa, sillä se kuvattiin vähäisenä. Käytännöllisyys pukeutumisteoissa korostui useiden haastateltavien vastauksissa.

Musta tuntuu, et mä en käytä niin paljon ehkä aikaa, tai mä käytän niin paljon semmosia samoja tuttuja vaatteita, mitkä tuntuu hyvältä, et on silleen varma olo niistä...hiuksista silleen, että vähän riippuu, että vaikka jos on pipo tai lippis, niin sit pitää ehkä eri lailla. Ja miten ne pysyy poissa tieltä silleen, että näkee skeitata, niin sen perusteella ehkä vaan niitä laittaa. (H7.)

Sen sijaan erot näyttäytyivät siinä, miten haastateltavat käyttivät rahaa pukeutumiseen. Pari haastateltavaa mainitsi panostavansa vaatteita enemmän kosmetiikkaan tai kampaajalla käyntiin. Osa kertoi ostavansa vaatteita harvoin, kun taas joillain niihin saattoi kulua rahaa useammin tai he ostivat kalliimpia vaatteita. Huolimatta siitä, minkä verran vaatteisiin

käytettiin rahaa, haastateltavien vastauksia yhdisti se, että vaatteet ostettiin skeittikauppoja lukuun ottamatta pääosin käytettynä. Kirpputorilla kiertely tai nettikirpputorien selaaminen vaikutti olevan monille mieluista puuhaa. Käytettynä ostaminen kytkeytyi pääosin omiin arvoihin, mutta myös omalla taloudellisella tilanteella tai muilla käytännön syillä saattoi olla vaikutusta vaatteiden hankkimiseen. Vaatteiden hankinnan yhteydessä mainittiin monikäyttöisyys, korjattavuus, aikaa kestävyys, tarve ja se, ettei ole rahaa tai ei halua käyttää rahaa vaatteisiin.

Brändeillä vaikutti olevan merkitystä lähinnä skeittikengissä, joissa skeittimerkkien mainittiin olevan kestävämpiä. Pari haastateltavaa mainitsi skeittimerkkien tekevän myös kestävämpiä housuja. Kotimaisista skeittikaupoista ostettiin, koska niitä haluttiin tukea. Skeittikauppojen tukeminen liittyy näkyvästi skeitti-identiteettiin, mutta yhteys muihin vaatteisiin käytettyihin resursseihin on piiloisempi.

Pukeutumisen merkityksellisyydestä huolimatta skeittaajien vähemmistön pukeutumistekojä yhdistää eräänlainen huolettomuus. Aineiston pohjalta on myös mahdollista havaita, ettei skeittaajien vähemmistön skeitti-identiteetin merkityksellisyys pohjautu kuluttajuuteen. Samankaltaisiin päätelmiin ovat päätyneet myös Harinen ym, (2006, 57–59), sekä Dupont (2014). Skeittausta miehimmästä näkökulmasta tutkineen Dupontin mukaan myös skeittauksen maskuliinisuuteen pohjautuvan autenttisuuden näkökulmasta kuluttajuus näyttäytyy sivuosassa (Dupont, 2014).

5. SKEITTI-IDENTITEETIN VUOROVAIKUTTEISUUS

Skeitti-identiteetti näyttäytyy aineistossani vuorovaikutteisena identiteettinä. Olen tulkinut vuorovaikutteisuuden ilmenevän harrastamisessa henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa, sosiaalisen ympäristön koetussa ristiriitaisuudessa, sekä pukeutumistekojen vaikutteissa ja tavoitteissa. Kuten edellisessä tulosluvussa, seuraavissa alaluvuissa avaan aineistossa esiintyviä yhtäläisyyksiä ja poikkeamia ja kuvaan aineistosta poimimieni esimerkkien avulla sitä, miten olen tähän tutkimustulokseen päätenyt. Aiempi tutkimuskirjallisuus toimii keskustelukumppanina tulkinnoilleni. Vähemmistöaseman merkitys korostui enemmän skeitti-identiteetin vuorovaikutteisuuteen kuin sen merkityksellisyyteen liittyvissä teemoissa, sillä ne olivat luonteeltaan enemmän sosiaalisia kuin henkilökohtaisia.

5.1 Harrastaminen henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa

Harrastaminen näyttäytyy henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa haastateltavien kertomuksissa skeittauksen aloittamisesta ja harrastamisesta. Se kuvastaa skeitti-identiteetin vuorovaikutteisuutta, koska toiminnassa vuorottelevat henkilökohtaiset valinnat ja kanssakäyminen muiden skeittajien kanssa. Harrastamisen henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohtaan sisältyy kertomus skeittitaustasta, omaehtoisuuden ja sosiaalisuuden vuorottelu harrastamisessa ja skeittauksen ihmissuhteissa, sekä skeittimateriaalin julkaisu ja seuraaminen.

Suurimmalla osalla haastateltavista oli ollut pidempiaikainen kiinnostus skeittaukseen ennen harrastuksen aloittamista. *Ehkä se on vetänyt puoleen ja varmaan mä oon kadulla kattonu jotain isoja poikia ja ajatellu että haluan jotenkin... fiilistelly sitä aina* (H6). Haastateltavista ainoastaan kolme mainitsi, että heillä oli ollut skeittaavia tuttuja tai kavereita heidän kiinnostuessaan lajista. Muiden skeittajien vaikutus astuu kuvaan ennemminkin harrastuksen aloittamisvaiheessa. Kiinnostus skeittaukseen ei siis alkanut välttämättä omasta lähipiiristä. Sen sijaan kaapin perällä oli lojunut skeittilautaa tai oli harrastettu jotain muuta lajia, kuten longboardausta tai lumilautailua, joka oli tavalla tai toisella kuljettanut skeittauksen pariin. Koska kavereita tai tuttuja skeittauksen parista ei välttämättä ollut, lajiin oli saatettu tutustua myös skeittivideoiden avulla.

Haastateltavan 1. kertomuksessa skeittikulttuuri oli kulkenut yläaste- ja lukioajan kaveriporukassa mukana skeittaavien kaveripoikien myötä, mutta porukan muunsukupuoliset ja naiset haastateltava mukaan lukien olivat rohkaistuneet aloittamaan harrastuksen vasta aikuisiällä. Aloituksen vaatiman rohkeuden lisäksi joidenkin haastateltavien kertomuksista oli myös havaittavissa vaikeita tunteita skeittauksen aloittamiseen liittyen: se oli saattanut tuntua nololta, ei itselle sopivalta harrastukselta. *Joku semmonen ujo halu siellä on aina ollut. Mikä sitten ei ikinä tuntunu itselle kuitenkaan realistiselta.* (H4.) Kokemukset kuvastavat osaltaan skeittialakulttuurin vaikeasti lähestyttävyyttä. Skeittaus on edelleen suurelta osin heteromaskuliininen laji (Geckle & Shaw, 2022, 132), johon skeittajien vähemmistön edustajana voi olla vaikeaa päästä mukaan. Tyttöjen ja nuorten naisten on havaittu poikia ja nuoria miehiä enemmän tarvitsevan sekä rakenteellista, että henkilökohtaista tukea skeittauksen aloittamiseen (Paechter ym., 2023, 1). Tutkimusta sukupuolibinaarin ulkopuolelle asettuvista skeittajista on löytänyt, mutta aineistostani havaitsin, että esimerkiksi skeittajien vähemmistöille suunnatut skeittivuorot vaikuttaisivat tukevan harrastamisen aloittamista myös heillä.

Skeittausta kohtaan heräkkeen kiinnostuksen ja harrastuksen aloittamisen välillä oli saattanut kulua aikaa. Lajista oli kiinnostuttu pääosin itsenäisesti, mutta henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohta näyttäytyy etenkin kiinnostumisen ja aloittamisen suhteessa. Joillekin haastateltavista skeittaamisen aloittamiseen oli vaikuttanut yksinkertaisesti se, että he kaipaivat tekemistä, mutta yli puolella aloittamiseen olivat myötävaikuttaneet muut skeittaajat tai skeittiyhteisö. Aloittamiseen vaikuttavana tekijänä oli saattanut toimia skeittitapahtuma, sosiaalisen median tili tai siellä nähty julkaisu, skeittaava kaveri tai kumppani. Yhden haastateltavan harrastamisen aloittaminen oli saanut potkua skeittaavia naisia halventavan somepäivityksen näkemisestä ja siihen muilta kuin miehiltä tulleista vastareaktioista. *Tavallaan se reaktio niistä jotenkin tuli ehkä semmosena varmistuksena silleen, että itsellekin on tilaa tai et on joku paikka olla* (H1). Haastateltavien kokemukset kuvastavat skeittaamisen sosiaalisen ympäristön merkitystä skeittaamisen aloittamiselle. Paechterin ym. (2023) mainitsema rakenteellisen ja henkisen tuen tarve aloittamisessa näyttäytyy myös tältä osin aineistossani.

Haastateltavien kertomuksissa omaehtoisuus ja aktiivisuus korostuivat skeittaamisen määrässä, skeittaamaan menemisessä, ja ihmissuhteiden muodostamisessa. Skeittaamisen määrä vaihteli haastateltavasta riippuen. Joku saattoi käydä skeittaamassa lähes viikon jokaisena päivänä, kun taas toiselle riitti kerta kahdessa viikossa tai kuukaudessa. Suurin osa haastateltavista mainitsi skeittaavansa kesällä enemmän kuin talvella. Skeittaamisen määrään vaikuttivat vuodenajan lisäksi henkilökohtaiset syyt, kuten motivaatio, jaksaminen, ajankäyttö ja oma suhde skeittaukseen. Sillä, oliko haastateltavalla muita harrastuksia tai kiinnostuksen kohteita, oli vaikutusta siihen, miten usein skeittaamassa käytiin. Myös Harinen ym. (2006) on maininnut muiden harrastusten vaikutuksesta skeittaukseen satsaamisen (Harinen ym., 2006, 48).

Skeittaamaan mentiin yksin tai kavereiden kanssa, mutta skeittipaikoilla saattoi myös tavata tuttuja tai satunnaisempaa skeittiseuraa. Kaikilla haastateltavilla oli kaveri tai kavereita, joiden kanssa skeitata, mutta yksi heistä koki skeittaamisen päästä tyhjentämisenä ja halusi harrastaa sitä mieluiten itsekseen suojassa muiden skeittaajien katseilta. Tunnetta katseen kohteena olemisesta käsittelemme tarkemmin seuraavassa alaluvussa (5.2). Skeittaamaan menemisen ei koettu olevan muista kiinni, poikkeuksena lajia vähiten aikaa harrastanut haastateltava, joka koki saavansa turvaa ja helpotusta tutun ihmisen kanssa skeittaamaan menemisestä. Henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohta näyttäytyy skeittaajien

toiminnassa yksin tekemisenä yhdessä. Vaikka skeittaamaan olisi menty yksin, sisälsi se usein sosiaalista toimintaa edes tilan jakamisen muodossa muiden skeittaajien kanssa.

Harrastamisen henkilökohtaisuus ja sosiaalisuus näyttäytyvät niin ikään skeittiporukkaan pääsemisen teemoissa. Haastateltavat kokivat sosiaalisuuden, aktiivisuuden ja oma-aloitteisuuden vaikuttaneen porukkaan pääsyyn, mutta havaitsin, että lajin hiljattain aloittaneelle tällainen toiminta ja siksi porukkaan pääsy saattoi olla vaikeaa. Taidoilla ei juuri koettu olevan merkitystä porukkaan pääsyssä ja niiden sijaan korostettiin oman toiminnan merkitystä. Haastateltavien ajatuksissa oman toiminnan vaikutuksesta korostuivat positiivisen kontaktin ottaminen muihin, vastaanottavaisuus, sama energia ja avoimuus. Fadjukoff ym. (2022) kuvaa persoonallisuuden ytimeksi temperamentin, joka *määrittää osaltaan mm. ulospäinsuuntautumista, avoimuutta ja tarvetta sovinnollisuuteen toisten kanssa* (Fadjukoff ym., 2022, 330). Jotkut kokivat myös entuudestaan tuntemisella olevan omat hyötynsä porukkaan pääsyssä sekä tunnistivat skeittiporukkaan pääsemisen mahdollisia haasteita. *Koen, että on helppo päästä varsinkin, jos ite menee silleen oma-aloitteisesti mukaan. Tietty, se voi sit vaihdella, että kuinka hyvin onnistuu oikeesti jotenkin läheisesti vaikka tutustuminen.* (H7.) Haastateltavien vastausten pohjalta voisi tulkita oman persoonallisuuden olevan ainoa skeittiporukkaan hyväksytyksi tulemiseen vaikuttavista teemoista. Koska vähiten aikaa skeittaneen haastateltavan kokemus kuitenkin poikkeaa muista, pohdin sitä, millainen merkitys persoonallisuuden lisäksi jo saavutetulla alakulttuurisella pääomalla porukkaan pääsemisen kokemuksissa on. Oikeanlaisen tyylin ymmärtäminen, sekä ruumiillistunut skeittarius muodostavat alakulttuurisen pääoman (Rannikko, 2016, 265), jota aloittelijalla ei välttämättä aina ole.

Porukkaan pääsyn lisäksi myös aktiivisuus skeittiyhteisössä saattoi toimia sosiaalisten suhteiden avittajana. Aktiivisuus skeittiyhteisössä ja sen merkitys skeitti-identiteetille vaihteli haastateltavasta riippuen. Puolet heistä oli ollut jollain tapaa aktiivisia skeittiyhteisössä, mikä tarkoitti osallistumista skeittiyhdistysten toimintaan, sekä toimimista skeittitiloissa, talkoissa ja tapahtumissa, esimerkiksi opettamassa muita. Haastateltavalle 4. muiden opettaminen ja sitä kautta kynnyksen madaltaminen lajin pariin oli jopa tärkeämmässä roolissa kuin itse harrastaminen. Aineistoni pohjalta katson henkilökohtaisesta motivaatiosta ponnistavan aktiivisen toimijuuden ja tiettyjen luonteenpiirteiden olevan keskeisiä sosiaaliin suhteisiin vaikuttavia tekijöitä. Tulkitsen sosiaaliset suhteet yhtenä henkilökohtaisen aktiivisuuden tavoitteista, tosin mahdollisesti tiedostamattomana sellaisena. Havaintojani tukee se, että aktiivisuuden skeittiyhteisössä on

mainittu olevan yksi tavoista, jolla nuoret naiset identifioituvat skeittajiksi (Paechter ym., 2023, 3). Asemaa skeittiyhteisössä rakennetaan alakulttuurisen pääoman varaan. Vaivannäkö lajin eteen onkin yksi alakulttuurisen pääoman osista. (Rannikko, 2016, 265.)

Harrastaminen henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa näyttäytyy myös skeittimateriaalin seuraamiseen ja julkaisuun liittyvissä teemoissa. Skeittimateriaalin suhteen aktiivisuus ilmeni suurempana sen seuraamisessa kuin sen julkaisemisessa itse. Skeittimateriaalin seuraaminen ja julkaisu on luonteeltaan sekä henkilökohtaista, että sosiaalista. Tämä näyttäytyi siinä, miten sen merkitys ja rooli haastateltavien elämässä vaihteli ja millaisia muihin skeittajiin liittyviä ajatuksia siihen yhdistettiin. Lähes kaikki haastateltavat seurasivat skeittimateriaalia kuitenkin melko aktiivisesti tai satunnaisemmin.

Haastateltava, joka ei seurannut skeittimateriaalia, koki ajoittain paineita että pitäisi, koska muutkin skeittajat tekevät niin. Skeittimateriaalin seuraaminen keskittyi pääosin sosiaaliseen mediaan, erityisesti Instagramiin ja TikTokiin. Seuraaminen saattoi olla sosiaalisessa mediassa vastaan tulevien skeittivideoiden katsomista, joista osa oli myös kavereiden ja tuttujen julkaisemia. Etenkin omia taitoja lähellä olevista skeittivideoista saatiin inspiraatiota tai vinkkejä omaan skeittaamiseen. *Seuraan muiden julkaisemia ja tykkään seurata ja tykkään jotenkin tosi paljon seurata erityisesti semmoisia ihmisiä, jotka ei oo kauheen hyviä. Saattaa itekin inspiroitua siitä, että okei, että mäkin voisin ehkä opetella ton.* (H2.)

Skeittimateriaalin julkaiseminen näyttäytyi sosiaalisia merkityksiä sisältävänä henkilökohtaisena toimintana. Skeittimateriaalin julkaisun suhteen haastateltavien vastaukset jakaantuivat kolmeen osaan. Osa haastateltavista ei julkaissut skeittimateriaalia sosiaalisessa mediassa, kuten Instagramissa lainkaan, osa julkaisi harvoin ja jotkut hieman useammin. Haastateltavista aktiivisimmin materiaalia julkaisevat halusivat jakaa onnistumisia, tunnetiloja ja skeittauksen iloa tai vain materiaalia omasta mielenkiinnon kohteestaan. He eivät kokeneet julkaisemisen suhteen suuria paineita tai halusivat haastaa skeittimateriaalin julkaisuun liitettyjä ajatuksia esimerkiksi siitä, että pitäisi olla taitava.

Tuntuu, että monilla muilla naisilla...on ehkä semmoinen ajatus, että ei voi jakaa klippejä, koska ei ole silleen todella hyvä, niin mä haluan ite päästä tuosta eroon ja tuota ajatusta vastaan mennä ja julkaista vaan niitä, mitä itse haluaa. Ja silleesti, että tämä on sitä mun kehitystä, harmi jos ei miellytä. (H3.)

Aktiivisemmin skeittimateriaalia julkaisevien haastateltavien henkilökohtainen toiminta näyttäytyy minulle vuorovaikutteisena ja skeittauksen heteronormatiivisuuteen kietoutunutta autenttisuutta haastavana tekona. Skeittauksen autenttisuus on heteroseksuaalista ja naisoletettujen läsnäoloa lajissa on selitetty kiinnostuksella miehiin. Skeittialakulttuurissa yksi naisille tarjolla olevista positioista on skeittityttöystävyyden, jonka leimasta nainen voi taitojen kehittymisen avulla päästä irti, joskaan ei aina. (Rannikko, 2017, 11–13.) Tulkitseen naiseksi identifioituvien, useammin skeittimateriaalia julkaisevien haastateltavien haastavan skeittityttöystävän leimaa ja myös siitä irti pääsemistä tekemällä skeittausta omalla tavallaan ja viestimällä sitä muille.

Osalla omaa skeittimateriaalia harvoin julkaisevista haastateltavista julkaisemiseen vaikutti epäaktiivisuus somessa, toisilla Haastateltavan 3. mainitsema itsekriittisyys. Sen lisäksi muiden mielipiteet ja naisskeittaajien saama negatiivinen kommentointi Instagramissa saattoivat vaikuttaa siihen, miksi omaa skeittimateriaalia ei haluttu jakaa. Voisi ajatella, että skeittiporukkaan kuuluminen ja skeittauksen kokeminen elämäntapana helpottaisi skeittimateriaalin julkaisua, mutta näin ei aineistoni pohjalta vaikuta olevan. Parin haastateltavan kertomuksissa havaitsin yhteyden skeittaukselle annetun merkityksen ja skeittimateriaalista koettujen paineiden välillä. Mitä suurempi osa elämää skeittaus oli, sitä vaikeammalta oman skeittimateriaalin julkaiseminen tuntui.

5.2 Sosiaalisen ympäristön ristiriitaisuus

Havaitsin aineistossa skeittauksen sosiaaliseen ympäristöön liittyvää ristiriitaisuutta. Ristiriitaisuus näyttäytyi skeittauksen sosiaaliseen ympäristöön yhdistettyinä positiivisina ja negatiivisina kokemuksina ja tunteina. Viime tulosluvussa käsittelemäni yksilön ja skeittauksen välinen suhde näyttäytyi aineistossa pääosin positiivisena, mutta vuorovaikutteisuuden näkökulmasta suhde on monimutkaisempi. Vaikka skeittiyhteisöön, tiloihin ja tapahtumiin liitettiin paljon positiivisia kokemuksia ja tunteita, havaitsin niihin kytkeytyvän myös epävarmuutta, jännittämistä ja huonoja kokemuksia. Osa haastateltavien kokemuksista pohjautui suoraan skeittiyhteisöön, tiloihin tai tapahtumiin, kun taas osa näyttäytyi epäsuoremmin, esimerkiksi koettuna epävarmuutena omasta harrastamisesta ja taidoista. Sijainnilla ja sillä, mistä suunnasta katsoo ja ketä, vaikutti myös olevan merkitystä kokemusten laadussa. Skeittauksen sosiaaliseen ympäristöön liittyvät kysymykset tuottivat selkeästi laajempia vastauksia kuin haastattelun muut osa-alueet, mikä kertonee sen merkityksellisyydestä harrastajilleen.

Haastateltavien kertoessa skeittikavereistaan näiden sukupuoli tai seksuaalisuus ei aina käynyt ilmi, mutta muiden skeittaajien vähemmistöön identifioituvien merkitys harrastamiselle kuvastuu siinä, miten heille suunnatut skeittivuorot ja tapahtumat näyttäytyivät positiivisten kokemusten keskiössä. Vaikka skeittaajien vähemmistö ja heille suunnatut vuorot ja tapahtumat saatettiin kokea skeittaajien valtavirrasta erillisenä, valtaosalla haastateltavista oli positiivisia kokemuksia niistä. Ne olivat tarjonneet matalamman kynnyksen turvallisia tiloja etenkin harrastuksen alkuvaiheessa, mutta myös myöhemmin. *Viime viikonloppuna oli semmoinen naisille ja muun sukupuolisille ja kaikille tommosille ihmisille järkätty tapahtuma. Niin sinne oli ehkä tosi fiilis mennä, kun tiesi, että voi itekin osallistua niihin kaikkiin kisailuihin ja tommosiin, että sitten oli matalampi kynnys.* (H7.) Inklusiivisemmaksi suunniteltujen skeittiparkkien ja skeittaaville tytöille ja naisille suunnattujen skeittivuorojen ja tapahtumien on todettu lisänneen kiinnostusta lajiin (Paechter ym., 2023, 8). Rannikko (2017) on tosin maininnut naisten omien harrastusryhmien samanaikaisesti tuottavan naisille uutta tilaa toimia ja vaihtoehtoista autenttisuutta, että marginalisoivan naiseuden vaihtoehtoliikunnan toiseksi ja alisteiseksi koko alakulttuurin autenttisuudelle (Rannikko, 2017, 12).

Optimistisemmasta näkökulmasta queer- skeittausta tarkastelleiden Gecklen ja Shawn (2022) mukaan queer-skeittaajilla on havaittu olevan potentiaalia muuttaa skeittialakulttuuria inklusiivisemmaksi skeittauksen heteronormatiivisen statuksen häiritsemisen ja uudelleenmäärittelyn kautta (Geckle & Shaw, 2022, 145). Havaitsin joillekin sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön identifioituville erityisesti queer-vuorojen lisäävän kuuluvuuden tunnetta. *No aina, jos se on joku queer-homma, niin se ei jännitä ollenkaan, vaan sitä odottaa vaan innolla ja kokee tavallaan kuuluvansa siihen* (H6). Positiivisia kokemuksia esiintyi erityisesti sellaisen haastateltavan kertomuksessa, joka oli käynyt lähes pelkästään skeittivuoroilla, jotka oli tarkoitettu skeittaajien vähemmistöille. Hänen kokemuksensa skeittiyhteisöstä oli pelkästään positiivinen ja siinä mielessä oikeastaan muista poikkeava. Etenkin jos verrataan siihen, miten skeittaus on kulttuurihistoriallisesti ollut hypermaskuliininen ja homofobinen laji (Stoodley ym., 2024, 2).

Mä en oo koskaan kohdannut kyllä mitään arvostelua tai mitään semmoista siellä yhteisössä... tosi silleen avoin ja tavallaan lämminhenkinen ja ketään ei arvostella esimerkiksi omasta seksuaali- tai sukupuoli-identiteetistä. Se on

ehkä ollu mulle kans tosi silmiä avaava kokemus siinä mielessä, kun en mä oo koskaan ehkä kohdannu semmoista ilmapiiriä aikasemmin. (H5.)

Muutamalla muullakaan haastateltavalla ei ollut varsinaisia suoria huonoja kokemuksia skeittaamasta, vaan ne liittyivät enemmän kokemuksiin siitä, millaisina he skeittiyhteisön näkivät. Monet kokivat skeittauksen kuplautuneena sanan negatiivisemmassa merkityksessä, mutta Haastateltavan 5. kupla vaikuttaisi olevan päinvastainen ja hänen aiemmista kokemuksistaan poikkeava. Tulkitsin skeittiyhteisön tarkoittavan hänelle skeittaajien vähemmistöä yhteisön keskiössä, jonka reunoilla cis-miehet vain häilyivät. Ei-heteroseksuaalinen identiteetti vaikuttaa mahdollistavan kokonaan uudenlaisen tavan katsoa ja kokea skeittiyhteisöä, mikä palauttaa jälleen Geckle & Shawn (2022) pohdintoihin skeittauksen queeryttämisen mahdollisuuksista. Ehkä osa artikkelin kuvaamasta utopiasta on jo täällä. Aivan kaikille skeittaajien vähemmistöille suunnatut vuorot eivät tosin näyttäneet positiivisten kokemusten kautta. Haastateltavan 2. kokemukset skeittaajien vähemmistöille suunnatuilta vuoroilta poikkesivat muiden kokemuksista.

Mä sanoisin, että jopa enemmän tytöiltä on saanut huonoa kohtaamista. Erityisesti jos menee vaikka jonnekin Helsinkiin skeittaamaan. Että jos meet skeittihallille tyttöjen vuorolle, niin siellä saattaa osa tytöistä vaan kattoo sua päästä varpaisiin, ei edes moikkaa. (H2).

Mielenkiintoista on, miten Haastateltavan 2. kokemukset tyttöjen skeittivuorolta eivät korreloineet sen kanssa, millaisia kokemuksia hänellä oli niistä skeittiyhteisöistä, joissa hän oli itse ollut tai oli tutkimuksen teon hetkellä. Ne yhteisöt hän koki mukaan ottavina ja kannustavina. Tämä kuvastanee sitä, miten sama sukupuoli ei välttämättä ole riittävä syy yhdessä harrastamiselle. Samasta on maininnut myös Rannikko (2017, 12–13).

Monilla haasteltavilla oli Haastateltavan 2. kanssa samankaltaisia positiivisia kokemuksia skeittiyhteisöstä mukaan ottavana ja kannustavana yhteisönä. Mainittiin myös skeittiyhteisön ja punk-yhteisön samankaltaisuus ja se, että molemmissa saa olla oma itsensä. Positiivisten kokemusten yhteydessä esiintyi pohdintaa sekä oman toiminnan vaikutuksista kokemuksiin, että siitä, miten sattumalta oikeisiin ihmisiin tutustumalla oli saavutettu skeittiyhteisössä asema, jossa itseä ei syrjitä. Kuitenkin niin positiivisissa, kuin negatiivisissa kokemuksissa korostui yhteisön jakaantuminen. Useimmat haastateltavat kokivat skeittiyhteisön jakautuneena ja ”kuplautuneena”, jolloin myös kokemukset vaihtelivat riippuen siitä, minkä kaupungin skeittiyhteisöstä puhuttiin. Haastateltava 4. avasi

skeittiyhteisön ristiriitaisuutta: *Se on toisaalta tosi hyvä ja ottaa vastaan ihmiset hyvin, mut sit toisaalta se on tosi vaikeesti lähestyttävä ja eksklusiivinen. Ja tosi kuplautunut. Ja perseestä.* (H4.). Sijainnin merkitys kokemusten laatuun näyttäytyi merkittävänä, sillä haastateltavilla oli eri paikkakuntien skeittiyhteisöistä erilaisia kokemuksia. Havaittiin haastateltavien kokemusten eri paikkakunnilta vertautuvan ja suhteutuvan toisiinsa. Sijainnista riippuen skeittiyhteisö saatettiin sen yhteisöllisyyden sijaan kokea jakautuneena, miesvaltaisena, heteronormatiivisena, misogyyinisena ja päihdekeskeisenä. Skeittiyhteisön miesvaltaisuus korostui tietyissä skeittipaikoissa.

Kyl mä niinku oon vaikka ollu silleen, et hmm, et oottekste koskaan miettiny et mä oon vaikka ainut nainen, joka täällä käy, et mistäköhän se johtuu. Et mun lisäksi tän talven aikana tais olla toinen nainen. Siis silleen koko talven aikana kuitenkin. (H1.)

Skeittiyhteisön koettu ulossulkevuus oli sen sijaan hienovaraisempaa ja se liitettiin ennen kaikkea tapahtumiin. Erityisesti pienempien, miehistä koostuvien skeittiporukoiden järjestämät tapahtumat, kuten skeittielokuvien ensi-illat koettiin ulossulkevinä. Isompiin tapahtumiin sen sijaan liittyi ristiriitaa haastateltavien kokemusten välillä. Jotkut haastateltavista kokivat niiden olevan tasa-arvoisempia kuin pienempien tapahtumien, kun taas toisten kokemuksissa skeittajien vähemmistö ei kuitenkaan ollut niissä tasa-arvoisessa asemassa cis-heteromiehiin verrattuna. Tämän oli koettu näyttäytyvän tapahtumissa skeittauksen vähemmistölle varatun ajan vähäisyytenä, heille varatun tilan kunnioituksen puutteena ja tapahtuman juontamisen sukupuolittuneisuutena, johon oli saattanut liittyä myös skeittajien väärinsukupuolittamista. Oli myös saatettu kokea, että tapahtumat eivät olleet aidosti kaikille avoimia. Toimintatavat olivat saattaneet vaikuttaa siihen, ettei tapahtumissa haluttu tai uskallettu itse skeitata tai jopa siihen, että haluttiin käydä lähinnä vain skeittajien vähemmistöille tarkoitetuilla vuoroilla tai tapahtumissa. Skeittauksen sukupuolittuneiden hierarkioiden purkamisessa on siis vielä työtä. Muiden muutosta tukevien toimien ohella Paechter ym. (2023) painottavat tarvetta kokonaisvaltaisemmalle muutokselle skeittiyhteisössä ja peräänkuuluttaa paikallisten skeittiyhteisöjen hallitsevien jäsenten toiminnan merkitystä muutokselle (Paechter ym., 2023, 8). Haastateltavien esikuvina skeittiyhteisöissä näyttäytyivätkin perinteisiä käsityksiä haastavat tai samaistuttavat ja toisia huomioivat skeittajat

Joidenkin haastateltavien kertomuksissa skeittiyhteisö ei näyttäytynyt sen ongelmallisempänä kuin muutkaan yhteisöt. Pohdin skeittialakulttuurissa mahdollisesti jo tapahtunutta muutosta ja sitä, minkä verran oma asema skeittiyhteisössä tai tietoisuus ja ymmärrys epäkohdista vaikutti siihen, miten lajin sisällä vaikuttavia sukupuolittuneita hierarkioita havaittiin. Havaintoni osuu yksin sen kanssa, miten Rannikko (2018) kuvaa kolmea erilaista suhtautumistapaa harrastajan asemaa määrittäviin hierarkioihin alakulttuureissa. Kahden ensimmäisen kohdalla harrastajan asema alakulttuurisissa hierarkioissa vaikuttaa suhtautumiseen: 1) Oman dominoivan aseman takia epäkohtia ei tunnusteta tai 2) hierarkiat tunnustetaan ja niitä pyritään muuttamaan, mutta oma asema ei ole edullinen muutoksen toteuttamiseen. Kolmas suhtautumistapa tunnistaa hierarkiat ja pitää niitä hyvinä, vaikka oma asema yhteisössä ei olisi dominoiva. (Rannikko, 2018, 60–61.)

Pari haastateltavista mainitsi huonon kohtaamisen tulleen muilta kuin skeittaaajilta. Skeittiyhteisöstä huonoa kohtaamista saaneet korostivat usein yhteisön hyviä puolia negatiivisten kokemusten yhteydessä. Negatiiviset kokemukset liittyivät siihen, millaista kommentointia naisista oli joutunut kuulemaan ja miten omaan skeittaamiseen oli suhtauduttu miesskeittaajien toimesta. Saaduissa kommenteissa oli muun muassa kyseenalaistettu omaa harrastamista sukupuolen kautta ja asian sopimisenkin jälkeen kommentin vaikutukset omaan harrastamiseen saattoivat olla pitkäkestoiset. Erään haastateltavan kaveripojilta saama kommentointi liittyi skeittaamisen alkuvaiheisiin ja se oli sisältänyt matkimista ja taidoista ja hikoilusta pilkkaamista. Negatiivisiin kokemuksiin liitettiin myös näkymättömyyden kokemus skeittitiloissa, joka näyttäytyi siinä, etteivät miehet antaneet välttämättä tilaa ja rullasivat kovalla vauhdilla aivan vierestä. Nuorten naisten skeittaamista tutkittaessa on havaittu, että riippumatta taitotasosta, skeittitilassa oleminen ei aina tarkoita täyttä tasavertaista pääsyä tilan käyttämiseen poikien ja miesten kanssa. (Stoodley, Paechter, Keenan ja Lawton, 2024, 13).

Tunteen katseen kohteena olemisesta, epävarmuuden omasta harrastamisesta ja taidoista ja jännittämisen tulkitseminen myös muodostuvan vuorovaikutteisesti. Joillekin haastateltavista skeittitiloissa toimimiseen liittyi tunne katseen kohteena olemisesta johtuen omasta oletetusta sukupuolesta. Tunnetta ei välttämättä koettu positiivisena tai negatiivisena, mutta sen vaikutukset vaihtelivat haastateltavien kertomuksissa. Katseen kohteena olemisen tunnetta saatettiin vähätellä, vaikka joillain se oli myös konkretisoitunut. Esimerkiksi haastateltavalla 8. oli toistuvia kokemuksia siitä, että miesskeittaajat olivat tulleet

neuvomaan häntä pyytämättä. Mahdollisesti hyvää tarkoittavat neuvot eivät näyttäytyneet sellaisina, jos ne annettiin kysymättä lupaa.

Mutta siis kyl mua on tullu tosi, tosi, tosi, monta kertaa, kun mä oon ollut skeittaamassa jossain vaikka hallissa tai muuten, niin joku jäbä neuvoo mulle, et hei sun kannattais tehdä tälleen... Siis et se ois niin helppo jättää sanomatta. Ja jos se on vittu pakko sanoa, niin vois kysyä ensin, et hei haluatko sä neuvon? Niin sit mä voisin sanoa, et no en halua... Mut siis siitä tulee semmonen olo, et joku tarkkailee mua. (H8.)

Epävarmuuteen omasta harrastamisesta eivät auttaneet niihin liittyvät pohdinnat siitä, oliko tai osasiko tarpeeksi jotain ollakseen osa skeittiyhteisöä. Jotkut aloittelijaksi itsensä mieltävistä haastateltavista pelkäsivät poseeraajaksi leimautumista. Skeittauksen harrastaminen oli myös saattanut nostaa pintaan aiemmista kokemuksista juontuvaa korostunutta tietoisuutta itsestä tai pohdintoja siitä, mitä muut ajattelevat itsestä, vaikka haastateltava olisi kokenut olonsa tervetulleeksi skeittaamassa. Moni haastateltavista oli myös kokenut paineita siitä, että he eivät oppineet uusia temppuja, sillä skeittaamiseen liitettiin ajatus siitä, että pitäisi kehittyä ja olla hyvä. Omaa kehittymistä oli etenkin skeittaamisen alkuvaiheessa verrattu muiden kehitykseen tai ajateltiin muiden kiinnittävän huomiota siihen, ettei itse välttämättä kehity tai kehitty hitaasti. Tässäkin ajatus muiden katseen kohteena olemisesta kumottiin. *Ei kukaan kiinnitä toiseen ihmiseen niin paljon huomioon, että se ei edes muista, että mitä vittua toi on osannu aikaisemmin* (H4). Paineita koitettiin välttää keskittymällä omaan tekemiseen ja tekemällä skeittaamassa itselle mieluisia asioita.

Taitoihin liittyi epävarmuutta myös siinä, miten kaikille avoimissa skeittitiloissa omaa oikeutta ottaa tilaa haltuun muiden kanssa tasaveroisesti oli kyseenalaistettu ajattelemalla oman alkeellisuuden ärsyttävän muita. Samoin kuin katseen kohteena olemisen tunteessa, tällaisistakin tunteista saatettiin syyttää itseä. Paechter ym. (2023a) ovat havainneet tiellä olemisen tunteen usein ajavan nuoret naiset skeittaamaan skeittitilojen reunoilla ja miesten toiminnalla olevan oma roolinsa siinä, miksi näin tapahtuu (Paechter ym., 2023a, 14.) Tulkitsen skeittaajien vähemmistön epävarmuuden ja jännittämisen tuntemukset skeittialakulttuurin sukupuolittuneiden hierarkioiden piiloisina vaikutuksina, vaikkei niiden pääosin annettukaan määritellä omaa harrastamista.

Jännittämisen tunnetta koettiin skeittitiloihin ja tapahtumiin liittyen ja se vaihteli haastateltavasta riippuen. Joitain haastateltavia jännitti enemmän tiettyihin skeittitiloihin, joitain skeittitapahtumiin meneminen. Jännitystä saatettiin kokea, vaikka tilaan tai tapahtumaan ei olisi liittynyt mitään negatiivisia tunteita. Kauemman aikaa lajia harrastaneet eivät juuri jännittäneet skeittaamaan menemistä, mutta saattoivat tietyissä tilanteissa kuten uudessa skeittipaikassa tai täydellä skeittihallilla kokea jännityksen tunteita. Aloittelijoita saattoi jännittää taitavampien skeittaajien kanssa samassa tilassa skeittaaminen. Jännittämisen tunteet eivät pääosin vaikuttaneet skeittitiloihin tai tapahtumiin menemiseen, sillä niiden tunneparina toimi rohkeus, joka auttoi kohtaamaan jännittävät tilanteet.

No mä oon ehkä yleensäkin semmonen jännittäjä luonne tuommosissa. Niin kyllä mua yleensä vähän ahdistaa aina, että on semmonen niinku että ääh... Mutta sitten kuitenkin tietää, että haluaa ja tietää, oletus on, että siellä on mukavaa, et sitä haluaa mennä ja ei se nyt niinku mua estä. (H3.)

Kokemusten ja tuntemusten laadussa ei ole vedettävissä suoraa viivaa oman paikkakunnan skeittiyhteisön koon ja kokemusten välillä. Suurempi skeittiyhteisö saatettiin kokea ulossulkevampana kuin pienempi ja toisinpäin. Haastateltavien vastaukset olivat jopa ristiriidassa keskenään, joten henkilökohtaisilla kokemuksilla ja omalla asemalla alakulttuurisissa hierarkioissa lienee suuri merkitys siinä, millaisena minkäkin skeittiyhteisön kokee. Ristiriitaisuudesta huolimatta ja riippumatta siitä, millaisia omat kokemukset ja tunteet skeittiyhteisöstä olivat, käsitän haastateltavien kertomuksissa skeittiyhteisön merkityksellisenä osana skeitti-identiteetin vuorovaikutuksellisuutta. Tarve yhteisöllisyydelle on olemassa riippumatta siitä, millaisia tähänastiset kokemukset ovat olleet.

5.3 Pukeutumisen vaikutteet ja tavoitteet

Pukeutuminen ei itsessään määrittele skeitti-identiteettiä, mutta pukeutumisen vaikutteet ja tavoitteet kietoutuvat osaksi sen vuorovaikutteisuutta. Aineistossa ne näyttäytyivät skeittauksen vaikutuksena pukeutumiseen, skeittiyhteisöön sulautumisena ja skeitti-identiteetin ilmaisuna. Skeittauksen koettiin vaikuttaneen omaan pukeutumiseen jollain tavalla riippumatta siitä, inspiroiduttiinko siitä tietoisesti vai ei. Poikkeuksena vähimmän aikaa skeitannut haastateltava, joka ei kokenut harrastuksen muuttaneen tyyliään ainakaan toistaiseksi. Toisaalta myös hän pukeutui skeittaamaan mennessään enemmän skeittityyliisiin vaatteisiin sulautuakseen joukkoon. Haastateltava 2. mainitsi skeittiharrastuksen

yksinkertaistaneen hänen pukeutumistaan, kun aiemmin siihen oli kulunut paljon aikaa ja energiaa. *Mä ajattelin, että mä haluan tehdä mun elämän noiden asioiden suhteen mahdollisimman yksinkertaiseksi. Musta tuntuu, että skeittaus oikeastaan mahdollistaa sen.* (H2.) Aina skeittauksen vaikutusten ei koettu olleen läheskään yhtä tiedostettuja tai yksioikoisia. Alakulttuurin piirteitä omaan pukeutumiseen oli saatettu imeä huomaamatta. Tällaisena mainittiin esimerkiksi tatuoinneista kiinnostuminen samaan aikaan skeittauksen aloittamisen kanssa. Useamman vuoden skeittaneet haastateltavat kokivat skeittauksen antaneen suuntaa oman tyylin kehittymiselle, mutta ajattelivat myös, että tyyli olisi todennäköisesti joka tapauksessa muuttunut.

No on se ehkä mennyt kuitenkin vähän syvemmälle tommoseen skeitti/katu tyyliin. Voi olla myös se, että oon aloittanut 16-vuotiaana, niin tyyli ois tietenkin muutenkin muuttunut tässä välissä. Mutta ehkä toi skeittaaminen on antanut tarkemman suunnan, että mihin sitä lähtee viemään, että mistä esim. inspiroituu ja kiinnostuu. (H3.)

Saatettiin myös kokea, että skeittityyli oli aina ollut jollain tavalla osa itseä ja tuntunut omalta. *Sillä on varmaan vaikutusta, mut sit toisaalta musta tuntuu, että siinä on ollut aina aikalailta joku semmonen punanen lanka... Mutta onhan se vaikuttanu, joo. Housut levenee.* (H6.) Myös jotkut muista haastateltavista mainitsivat housujen levenemisen, sekä yleisemmin vaatteiden väljyyden lisääntymisen skeittauksen myötä. Trendit tulevat ja menevät, mutta vaatteiden väljyys on ollut osa skeittaajien pukeutumista jo sen alkuajoista lähtien (esim. Polhemus, 1997).

Skeittauksen vaikutus pukeutumiseen näyttäytyy myös muiden skeittaajien pukeutumiseen kiinnitetyssä huomiassa. Se, millä tavalla huomiota kiinnitettiin, vaihteli haastateltavasta riippuen. Erityisesti omasta tyylistä tai muista skeittaajista erottuvien skeittaajien pukeutuminen kiinnitti huomion. Osa haastateltavista kiinnitti huomiota enemmän yleisellä tasolla ja puolet mainitsi myös saavansa inspiraatiota omaan pukeutumiseen muiden skeittaajien pukeutumisesta. Inspiraatiota muiden skeittaajien tyylistä ja asujen elementeistä saatiin sekä skeittitiloissa, että skeittivideoista. Skeittikulttuuri ei suinkaan ollut ainoa inspiraation lähde, sillä inspiraatiota saatiin myös ystäviltä, kadulta ja sosiaalisesta mediasta, kuten Instagramista ja Pinterestistä. Haastateltavan 4. ajatukset poikkesivat muista, sillä hän ei kokenut hakevansa inspiraatiota mistään, vaikka tunnistikin ympärillä näkyvien trendien tiedostamattoman vaikutuksen itseensä.

Pukeutumisen tiedostettuna tai tiedostamattomana tavoitteena näyttäytyi sulautuminen. Kaikki haastateltavat kokivat sulautuvansa tai haluavansa sulautua skeittiyhteisöön, eikä tarvetta siitä erottumiseen erityisemmin ollut. Tämä heijastui siihen että haastateltavien pukeutumiseen skeittaamassa kiinnitetty huomio oli melko vähäistä ja kommentteja tai kysymyksiä pukeutumisesta oli tullut lähinnä yksittäisiin vaatekappaleisiin tai asusteisiin liittyen. Osa haastateltavista mielsi skeittipukeutumisen estetiikan osaksi itseä ja osa kuvaili sulautumista skeittiyhteisöön helppona yhteisössä näkyvien tyylien kirjosta johtuen. *Musta tuntuu, et siellä saa olla kyllä aika... Onko radikaali väärä sana, mutta jotain radikaalimpaa päällä, et erottuu.* (H6.) Pukeutumisella sulautumiseen liitettiin ajatuksia myös yhteenkuuluvuudesta. Yhtenäinen pukeutuminen onkin mainittu yhtenä alakulttuurisen tyylin merkitsijöistä, jolla tehdään eroa valtavirtaan (Rannikko, 2018, 59).

Tulkitsen pukeutumisella sulautumisen voivan myös helpottaa skeittaajien vähemmistöön identifioituvaa harrastajaa itseään etenkin miesvaltaisissa skeittitiloissa toimimisessa, sillä muutama haastateltava pohti tai oli aiemmin pohtinut skeittipukeutumista huomion välttämisen näkökulmasta. *Musta mä kans pukeudun silleen aika neutraalisti. Ehkä kans se on vähän semmonen suojakeino jossain tommissa paikoissa, että sit jotenkin halua vähän silleen maastoutua* (H1). Tyttömäiseksi miellettyjen tai erikoisempien vaatteiden tai asusteiden koettiin erottuvan yleisestä skeittipukeutumisesta, joskaan se ei välttämättä johtanut niiden käytön välttämiseen. Haastateltava 3. koki tämän johdosta erottuvansa jonkin verran skeittiyhteisöstä, vaikka ajattelikin pääosin sulautuvansa siihen. Haastateltava 7. mainitsi skeittiporukkaan pääsyn haasteet syynä siihen, että yritti harrastuksen alkuvaiheessa pukeutua maskuliinisemmin ja sen kautta sulautua miesvaltaiseen ympäristöön. *Nykyään mulla on mun mielestä kiva tyyli, et on semmosia jotakin söpöjä elementtejä, mitkä ehkä voi korostaa sit enemmän semmosta tyttömäisyyttä tai semmosta* (H7). Haastateltavan ajatuksessa korostui muutos harrastamisen alkuvaiheen ja nykyhetken välillä. Oman aseman vakiintuminen skeittiyhteisössä vaikuttaisi laajentavan koettuja itseilmaisun mahdollisuuksia pukeutumisessa. Alakulttuurisen autenttisuuden tarkastelun yhteydessä pukeutumiseen on liitetty omieni kanssa samankaltaisia havaintoja (esim. Rannikko, 2018, 59)

Skeitti- identiteetin vaikutteet ja tavoitteet näyttäytyivät myös siinä, millaisena skeittiyhteisöön sulautuminen koettiin siitä huolimatta, miten halua sulautua tai erottua muista ihmisistä koettiin. Muista ihmisistä sulautumisen tai erottumisen suhteen haastateltavien vastaukset jakaantuivat kahteen suuntaan. Puolet haastateltavista halusi

sulautua joukkoon ja puolet koki erottuvansa jonkin verran muista. Haastateltava 4. koki paikkakunnan vaikuttavan siihen, erottuiko hän vai ei. Ympäristön merkitys kokemukselle omasta pukeutumisesta korostui myös neljän muun haastateltavan kokemuksissa, jotka liittyivät oman pukeutumisen tilannekohtaiseen sopivuuteen. Oman skeittityylisen pukeutumisen sopivuutta oli pohdittu esimerkiksi yliopistolla, työpaikassa ja vanhoja kavereita tavatessa: ympäristöissä, joissa oma pukeutuminen ei ollut jollain tapaa normien mukaista tai sen koettiin erottuvan muiden pukeutumisesta. *Tuntuu ehkä että jotkut saattaa ajatella, että sä et oo niin pätevä sun työssä siltä osin, miltä sä näytät. Näytät semmoiselta löysältä retkulta siellä muihin verrattuna, vaikkei se millään tavalla vaikuta siihen.* (H3.)

Kokemuksista huolimatta omaa tyyliä ei kuitenkaan aiottu muuttaa. Haastateltavien skeittityylistä pukeutumista voisi siis ajatella etenkin formaalimmissa ympäristöissä pukeutumisen normeja haastavana tai vastustavana toimintana, vaikkei pukeutuminen olisi samalla tavoin erottuvaa kuin joissain muissa alakulttuureissa. Etenkin vanhemmissa alakulttuureita käsittelevissä tutkimuksissa tyyllillä on ollut keskeinen rooli. Alakulttuurit on tulkittu vastustuksen muodoksi, joita ilmaistaan symbolisesti tyyllillä ja jolla kommunikoidaan ryhmäidentiteettiä. (Widdicombe & Wooffitt, 1995, 18.) Skeittityylin yleistyessä vastustus näyttäytyy tosin hienovaraisempana.

Kaikki haastateltavat yhtä lukuun ottamatta kokivat skeitti-identiteetin ilmaisemisen jollain tapaa tärkeänä ja käyttivät samoja vaatteita skeittaamassa ja muualla, poikkeuksena muu urheilu. Kengät tosin saattoivat vaihtua joko siistimpiin skeittikenkiin tai mairhinnousukenkiin. Skeittaamaan mennessä saatettiin valita housut sen perusteella, että niiden rikki meneminen ei haittaisi. Yksi haastateltavista koki ammatillisen identiteetin olevan ulkonäössä skeittausta tärkeämmässä roolissa, mutta pohti myös omien taitojen ja skeittialakulttuuriin kuulumisen tai kuulumattomuuden kokemuksen vaikutusta skeitti-identiteetin ilmaisuun. Omalla pukeutumisella ei haluttu yrittää liikaa. Myös toinen haastateltava oli pohtinut sitä, miten tyylin pohjalta saatetaan tehdä oletuksia taidoista tai skeittiyhteisöön kuulumisesta. Nämä ajatukset eivät ole syntyneet tyhjästä. Alakulttuurisen tyylin ja taitojen risteästä on mainittu myös aiemmissa tutkimuksissa. Mikäli omat taidot eivät kohtaa alakulttuuriin viittaavan tyylin kanssa, se saattaa aiheuttaa jopa halveksuntaa muissa harrastajissa. (Rannikko, 2018, 59). Pohdin sitä, voivatko erityisesti skeittauksen vähemmistöön identifioituvat ihmiset tai vasta-aloittaneet olla alttiita tällaiselle arvioivalle katseelle.

Suurin osa haastateltavista siis koki, että skeittauksen harrastaminen näkyi heidän pukeutumisessaan ja he myös halusivat ilmaista sillä skeitti-identiteettiään ja kuulumistaan skeittiyhteisöön, vaikkei toiminta ollut välttämättä kovin tietoista. Skeitti-identiteettiä haluttiin viestiä ennen kaikkea muille skeittaajille.

Jos me vaikka istuttais iltaa ystävien kanssa, sit siihen tulisi joku tyyppi, jolla ois vaikka skeittilauta mukana, tavallaan ite ehkä toivois, että se näkyis sen verran ulospäin, et sit me löydettäis se yhteinen juttu siinä. Viestis ehkä sitä jotenkin, että on se yhteinen kiinnostuksen kohde. (H6.)

Haastateltava 4. mielsi skeittityylin yleiseksi tyyliksi, jonka perusteella ei voisi päätellä harrastaako joku lajia vai ei. Pukeutumisen sijaan hän koki skeittilaudan kanssa paikkoihin menemisen, skeittilaudan näkymisen somessa ja kenkien kulumisen ilmaisevan skeitti-identiteettiään paremmin. Skeittilauta osana skeitti-identiteetin ilmaisu näyttäytyi myös muiden haastateltavien vastauksissa, joskin hieman epäsuoremmin. *On musta hauskaa et ihmiset tietää et mä skeittaaan. Ja kun siihen liittyy just se sukupuoli ja kaikki semmonen, et okei, olen tällanen -- jotain vee muija ja kuljen skeittilauta kädessä tai skeittaaan -- että deal with it.* (H8.) Skeitti-identiteetin ilmaisu vaikuttaa liittyvän normien haastamiseen näinollen myös sukupuolen näkökulmasta.

6. PÄÄTÄNTÖ

Tutkimukseni tavoitteena oli selvittää, millainen on skeittaajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti. Halusin luoda ymmärrystä siitä, miten skeittaajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti muodostuu ja miten se ilmenee pukeutumisessa. Ajattelen saavuttaneeni tuon tavoitteen, sillä tutkimuksen tulokset vastaavat tutkimuskysymykseeni. Analyysivaiheessa tutkimaani ilmiötä paremmin kuvaavaksi ja rajaavaksi nimikkeeksi osoittautui skeitti-identiteetti. Analyysiprosessin tuloksena tulkitsin skeittaajien vähemmistön skeitti-identiteetin merkitykselliseksi ja vuorovaikutteiseksi identiteetiksi, sillä se näyttäytyy sekä henkilökohtaisena, että sosiaalisena identiteettinä. Skeitti-identiteetin merkityksellisyys ja vuorovaikutteisuus eivät ole toisistaan irrallisia ilmiöitä, vaan tutkijana analyysiprosessin myötä tekemiäni valintoja käsitellä tiettyjä teemoja tietyistä näkökulmista.

Samalla kun tutkimuksen tulokset kuvastavat yksilöiden kokemuksia, ne luovat kuvaa skeittaajien vähemmistön todellisuuksista tämän hetken skeittialakulttuurissa. Vähemmistöasema ei näyttäydy olennaisena skeitti-identiteetin merkityksellisyydelle etenkin skeittaamista puhtaasti liikunnan muotona tarkasteltaessa. Sen merkitys korostuu sen sijaan skeitti-identiteetin vuorovaikutteisudessa. Skeitti-identiteetin merkityksellisyys rakentuu harrastamisen henkilökohtaisista merkityksistä, joita ovat harrastamisen motivaatiotekijät ja vaikutukset, sekä pukeutumistekojen piiloiset merkitykset. Harrastamisen motivaatiotekijät vaikuttavat siihen, millaisella intensiteetillä skeittausta harrastetaan ja miten siihen sitoudutaan. Harrastamisen vaikutuksista merkityksellisimpiä ovat erityisesti hyvinvoinnin lisääntyminen, sekä kuulumisen ja yhteisöllisyyden kokemukset, sillä ne osoittavat osaltaan, miksi skeittauksen harrastamisesta ja skeitti-identiteetistä halutaan pitää kiinni. Pukeutumistekojen tiedostamaton samankaltaisuus sen sijaan kuvastaa skeitti-identiteetin piiloisempaa merkityksellisyyttä omalta tuntuvalta pukeutumisen mahdollistajana sukupuolesta tai seksuaalisuudesta riippumatta.

Skeitti-identiteetin vuorovaikutteisuus käsittää harrastamisen henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa, sosiaalisen ympäristön ristiriitaisuuden ja pukeutumisen vaikutteet ja tavoitteet. Harrastaminen näyttäytyy henkilökohtaisen ja sosiaalisen risteyskohdassa, koska skeittaajien vähemmistön toiminnassa vuorottelevat henkilökohtaiset valinnat ja kanssakäyminen muiden skeittaajien kanssa. Tämä ilmenee kertomuksissa siitä, miten lajin pariin on päädytty, omaehtoisuuden ja sosiaalisuuden vuorottelussa harrastamisessa ja skeittauksen ihmissuhteissa, sekä skeittimateriaalin julkaisussa ja seuraamisessa. Skeittauksen sosiaalinen ympäristö ei määrittele skeittaajien vähemmistön toimintaa, mutta sen vaikutusta ei voi myöskään vähätellä.

Skeittauksen sosiaalisen ympäristön ristiriitaisuus ilmenee positiivisina ja negatiivisina koettuina tunteina ja kokemuksina skeittiyhteisöstä, tiloista ja tapahtumista. Skeittaajien vähemmistöille suunnatut skeittivuorot ja tapahtumat esiintyvät positiivisten kokemusten keskiössä kaikille avoimiin skeittivuoroihin ja tiloihin liittyvien tunteiden ja kokemusten ollessa monimutkaisempia. Kokemusten keskinäinen ristiriitaisuus kuvastaa niiden subjektiivisuutta ja sitä, miten skeittauksen sukupuolittuneiden hierarkioiden ohella muut henkilökohtaiset kokemukset ja oma asemoituminen skeittiyhteisöön vaikuttavat kokemusten ja tunteiden laatuun.

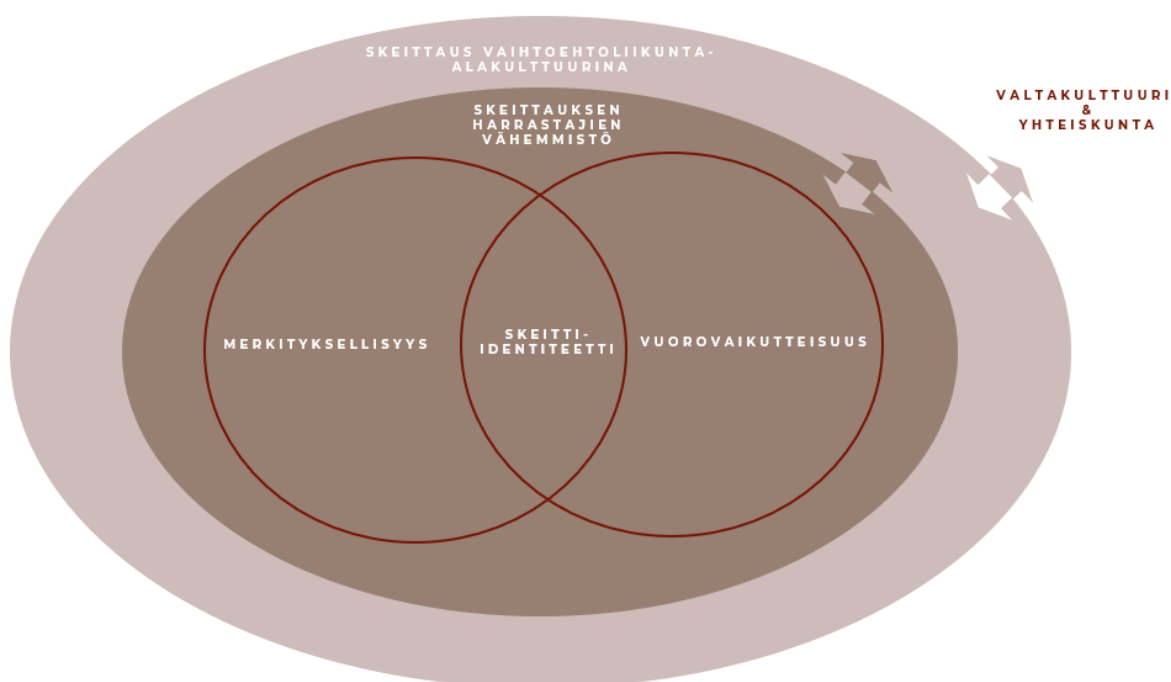
Pukeutumisen vaikutteet ja tavoitteet sen sijaan kietoutuvat osaksi skeitti-identiteetin vuorovaikutteisuutta tiedostetusti tai tiedostamattomasti ilmentymällä skeittauksen vaikutuksena pukeutumiseen, skeittiyhteisöön sulautumisena ja siinä, miten pukeutumisella halutaan ilmaista skeitti-identiteettiä ja kuulumista skeittiyhteisöön. Sukupuolen ja seksuaalisuuden merkitys pukeutumisessa näyttäytyi etenkin tilanteissa, joissa skeittiyhteisöön haluttiin sulautua huomion välttämiseksi, sekä formaalimmissa tilanteissa, joissa oma skeittityylinen pukeutuminen haastoi jollain tapaa pukeutumisen normeja.

Skeittaajien vähemmistön skeitti-identiteetti on ollut käsitteellistettävissä, mutta aineiston pohjalta voinen todeta, että skeitti-identiteettejä on yhtä monta kuin on skeittaajiakin. Skeitti-identiteetit eivät ole jaettavissa selkeisiin lokeroihin, sillä niihin vaikuttavia henkilökohtaisia ja sosiaalisia tekijöitä on useita. Tutkielmassani olen kuitenkin esittänyt skeitti-identiteetin pääpiirteet perusteluineen ja siksi ajattelen tutkimuksen tulosten olevan yleistettävissä myös laajemmin skeittaajien vähemmistöön. Tutkimuksen tulosluvuissa konkretisoitui aiempia tutkimuksia laajempi lähestymistapa aiheeseen, sillä vähemmistöaseman ja siihen liittyvien teemojen rooli oli olettamaani ja aiempia skeittauksen vähemmistöjä käsitteleviä tutkimuksia pienempi. Aiemmissa skeittaajien vähemmistöä käsittelevissä tutkimuksissa oli hyödynnetty etnografisia aineistonkeruumenetelmiä ja usein jotain teoriaa analyysin tukena, joten pohdin omien aineistonkeruu- ja analyysimenetelmieni vaikutusta tutkimukseni tuloksiin. Toisaalta tutkimukseni tulokset ovat kiinnostavia juuri siksi, että ne eivät kuvaa skeittaajien vähemmistön skeitti-identiteettiä ainoastaan vähemmistönäkökulmasta, vaan rakentavat myös ymmärrystä siitä, millainen näiden skeittaajien suhde skeittaukseen on henkilökohtaisemmasta, ilman vähemmistö -liitettä sisältävästä näkökulmasta.

Tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen muodostamiseen ja oman näkökulman perusteluun päävaivaa aiheutti jonkin verran identiteettitutkimusten ja -teorioiden laaja kirjo. Lähteitä olisi ollut loputtomasti, joten oli tehtävä päätös siitä, minkä verran kirjallisuutta on riittävästi. Viime vuosina ilmestyneet alakulttuureita ja niiden historiaa käsittelevät teokset, jotka olisivat voineet tarjota tuoreempaa näkökulmaa alakulttuurisen identiteetin tarkasteluun, eivät harmillisesti olleet saavutettavissa tätä tutkielmaa varten. Lisäksi huolimatta systemaattisesta tietokantojen läpikäynnistä löysin skeitti-identiteettiä tutkimusaiheeni kannalta oleellisesta näkökulmasta tehdyn Paechterin ym. (2023b) tutkimuksen vasta siinä vaiheessa, kun olin jo aloittelemassa analyysiani, mikä johdatti minut palaamaan

tutkimusprosessissa hieman taaksepäin vaikken teoreettista viitekehystä sen vuoksi alkanutkaan muuttaa.

Koin teoreettisen viitekehýkseni (Kuvio 1., 19) toimivana lähestymistapana tutkimusaiheeseen. Viitekehýskuvion keskusta kuitenkin hieman muuttui tutkimustulosten myötä. Teoreettisessa viitekehýksessäni kuvasin alakulttuurista identiteettiä jakautuneena henkilökohtaiseen-, sosiaaliseen- ja pukeutumisidentiteettiin ja näiden osien muodostuvan vuorovaikutteisessa suhteessa toisiinsa. Tämä pitikin paikkansa myös tutkimukseni tuloksissa, mutta sen sijaan, että ne olisivat kuviossa omina otsikoinaan, ne asettuivat merkityksellisyyden ja vuorovaikutteisuuden käsitteiden alle ja sulautuivat osin toisiinsa.

Kuvio 3. Tutkimuksen tulokset

Aineistonkeruuseen liittyen havaitsin joitain seikkoja, mitä voisin tehdä mahdollisessa seuraavassa tutkimuksessa toisin. Haastateltavat löytyivät nopeasti, mutta voisi olla hyvä odottaa hieman pidempään ja valita sitten haastateltavat niin, että he edustavat tutkimuksen kohderyhmän kirjoa mahdollisimman laajasti. Tässä tutkimuksessa rajaukseni jätti harmillisesti pois esimerkiksi yhden transfeminiiniksi identifioituvan haastattelusta kiinnostuneen skeittaajan, jonka ajatuksia olisi ollut mielenkiintoista kuulla. Lisäksi haastattelujen rakennetta jälkikäteen tarkastellessa havaitsin, että kysymyksiä olisi voinut olla vähemmän ja tilaa vapaalle keskustelulle enemmän. Oli myös joitain kysymyksiä, jotka jäivät kysymättä, kuten se, miten haastateltavien läheiset tai skeittaamattomat tutut

suhtautuivat harrastamiseen. Se olisi voinut avata skeitti-identiteetin merkityksellisyyttä lisää. Toisaalta taas koen esimerkiksi pukeutumisosion kysymysten analyysin paljastaneen pukeutumisen piiloisia merkityksiä, joihin en ole aiemmissa tutkimuksissa törmännyt.

Juvonen on naissuhteissa eläneitä naisia haastatellessaan kysynyt haastattelun loppupuolella sitä, miksi he suostuivat haastatteluun (Juvonen, 2017, 404). Tällainen kysymys olisi ollut hyödyllinen myös omassa tutkimuksessani, sillä sen avulla olisin voinut reflektoida oman asemani mahdollisia vaikutuksia haastateltavien vastauksiin. Erään haastateltavan kohdalla havaitsin jonkin verran epäröintiä hänen kertoessaan skeittiyhteisöön liittyvistä kokemuksista. Epäröinnistä tuli tunne, ettei negatiivisia kokemuksia tai ajatuksia skeittiyhteisöstä haluttu sanoa ääneen. Itseä ikään kuin sensuroitiin ennen kuin sanat pääsivät kokonaan ulos. Pohdin, onko oma asemoitumiseni tutkimukseen nähden voinut vaikuttaa siihen, millaisia vastauksia haastateltava on ajatellut minun odottavan häneltä. Muiden kohdalla en tällaista tosin havainnut. Ajattelen, että samanaikaisesti kun haastatteluaineisto voi paljastaa jotain sellaista, mikä jäisi havainnoimalla piiloon, on se myös voinut jättää piiloon sen, mitä havainnoimalla olisi voinut nähdä. Tutkimuskysymykseeni nähden aineistonkeruumenetelmäni on kuitenkin ollut toimiva.

Analyysin alkuvaiheessa rajasin haastateltavien lähettämien pukeutumiskuvien roolin lähinnä pukeutumiseen liittyvien teemojen visualisoijaksi, enkä analysoinut niitä itsessään. Tämä johtui haastatteluaineiston laajuudesta. Lisäksi analyysin alkuvaiheisiin liittyvän ohjeistuksen ristiriitaisuus hämmensi ja sekoitti analyysin aloittamista. Solmukohdan yli edettyäni ymmärsin, että se, minkä luulin ristiriidaksi, osoittautuikin vain erilaiseksi tavaksi toteuttaa aineistolähtöistä sisällönanalyysia. Oli fenomenologis-hermeneuttista, yhdysvaltalaista ja lappilaista lähestymistapaa: jokainen hieman erilainen ja sovellettavissa. Analyysin toteuttaminen vaati erilaisia kokeiluita, kuten sen koodaamista Atlas.ti -ohjelmassa. Atlas.ti -ohjelma ei osoittautunut toimivaksi, koska aineistossa ei juuri esiintynyt esimerkiksi toistuvia sanoja, vaan ennemminkin teemoja ja merkityksiä, jotka vaativat hieman erilaista lähestymistapaa. Tapani käsitellä aineistoa vaati paljon käsityötä, mutta samalla koin sen välttämättömänä oppiakseni analyysiprosessin kulun. Seuraavassa tutkimuksessa Atlas.ti:n tai samankaltaisen ohjelman käyttö voisi jo luonnistua sujuvammin.

Muutoin aineistolähtöinen sisällönanalyysi osoittautui toimivaksi menetelmäksi, sillä tutkimukseni ei pohjautunut yhteen tiettyyn teoriaan vaan olin muodostanut tutkimuksen teoreettisen viitekehyksen itse monitieteellisestä kirjallisuudesta. Analyysia aloittaessani

minulla ei myöskään ollut käsitystä siitä, mitä tutkimuksen tulokset voisivat olla, joten tutkimuksen metodinen polku on ollut toimiva, sillä se on auttanut vastaamaan tutkimuskysymykseeni aineistolähtöisesti. Vaikka analyysin toteutuksen tavoitteena on ollut objektiivisuus, on myös huomioitava se, että olen tutkijana saattanut tehdä aineiston ryhmittelyssä valintoja, jotka joku toinen olisi voinut tehdä toisin. Analyysini laadukkuutta ja järjestelmällisyyttä kuvastaa kuitenkin se, että olen avannut sitä vaihe vaiheelta analyysiluvussa ja tulosluvussa kuvannut aineistoani tulosten näkökulmasta, sekä perustellut valintojani esimerkkien ja lähdekirjallisuuden avulla. Toivon näinollen vakuuttavani, että tulkintani ovat perusteltuja ja tutkimusprosessi toistettavissa.

Tutkimukseni tulokset vahvistavat aiempien tutkimusten tuloksia. Tosin esimerkiksi sosiologisista skeittauksista käsittelevistä tutkimuksista poiketen alakulttuuriseen tyyliin liitetty autenttisuuden käsite näyttäytyi tutkielmassani hienovaraisemmin, sillä en ole keskittynyt haastateltavien käsityksiin, vaan kokemuksiin. Lisäksi tutkimuksessani skeittauksen henkilökohtaisilla merkityksillä oli suurempi rooli kuin aiemmissä tutkimuksissa, mikä laajentaa tähänastisia käsityksiä skeittajien vähemmistön skeitti-identiteetistä. Aiempien tutkimusten havainnot skeittauksen sukupuolittuneiden hierarkioiden olemassaolosta näyttäytyvät tutkimustuloksissani ennen kaikkea skeittauksen sosiaaliseen ympäristöön liittyvissä kokemuksissa ja tunteissa. Vähemmistöaseman vaikutusten henkilökohtaisuus kuvastuu siinä, miten eri tavoin ne vaikuttavat eri taustoista ja kokemuksista tuleviin ihmisiin. Tutkimustulosten kaksijakoisuudesta voi tulkita vähemmistöaseman vaikuttavan vain joihinkin skeitti-identiteetin osa-alueisiin ilman, että se kuitenkaan määritteli skeitti-identiteettiä kokonaan. Tätä voi pitää tutkimukseni tuloksia määrittävänä tekijänä, sekä yhtenä tutkimukseni tuottamana uutena tietona. Sen lisäksi skeitti-identiteetin rooli pukeutumisen tiedostetuissa ja tiedostamattomissa valinnoissa osoittautui oletamaani suuremmaksi ja kokonaisvaltaisemmaksi keräten skeittajien (vähemmistön) pukeutumisesta tietoa, joita en aiemmissä tutkimuksissa ole kohdannut.

Johdantoon peilaten uskon tämän tutkielman edelleen voivan hyödyttää omaa koulutusohjelmaa ja alaa lisäämällä ymmärrystä alakulttuurisen identiteetin ja pukeutumisen välisistä suhteista, sekä tarjoamalla tietoa katumuotia/skeittivaatetusta suunnittelemaan haluaville. Lisäksi skeittajien vähemmistön skeitti-identiteetin avaaminen voi hyödyttää myös laajemmin alakulttuurin ja vaihtoehtoliikunnan tutkijoita ymmärtämään harrastamiseen liittyviä merkityksiä, lähtökohtia, vaikutteita, syitä ja tavoitteita, sekä pukeutumisen roolia alakulttuurisissa identiteeteissä. Tutkimukseni voi auttaa

skeittiyhteisöä ja skeittauksen tiloja dominoivia harrastajia ymmärtämään oman toimintansa vaikutuksia ja mahdollisesti muuttamaan toimintatapojaan. Minua tutkimuksen tekeminen on hyödyttänyt prosessinhallinnan ja tutkijan taitojen oppimisen näkökulmasta, mutta myös laajentamalla ja kehittämällä ammatillista osaamistani ja otettani. Muutamista töyssyistä huolimatta kiinnostukseni tutkimusaiheeseen osoittautui tutkimusprosessin kantavaksi voimaksi ja se näyttäytyi ennen kaikkea itsenäisen työskentelyn ajankäytön hallintana. Loppukevään ja kesän 2024 taukoa lukuun ottamatta työskentelyni tutkielman parissa on ollut aikataulutettua ja säännöllistä. Uskon tutkielmaproessin aikana oppimieni muiden asioiden ohella ajankäytön hallinnan kantavan myös opintojen jälkeisiin tehtäviin ja omaan taiteelliseen työskentelyyn.

Tutkimusaiheeni oli samanaikaisesti hyvin tarkkaan kohdennettu, että laaja. Tämä tarkoitti sitä, että moniin mielenkiintoisiin aineistossa esiintyneisiin teemoihin oli mahdollista syventyä vain pintapuolisesti tämän tutkielman puitteissa. Minua kiinnostamaan jäivät erityisesti queer skeittaaajat ja queer skeittauksen mahdollisuudet, sillä esimerkiksi yhden seksuaalivähemmistöön identifioituvan haastateltavan kokemuksissa skeittiyhteisö näyttäytyi poikkeavana johtuen siitä, kenet hän näki skeittiyhteisönä. Skeittaavia naisia ja tyttöjä käsitteleviä tutkimuksia löytyi useita, mutta queer tutkimus skeittauksen osalta vaikuttaisi olevan vielä lähtökuopissaan. Suoraan queer näkökulmasta tutkimusartikkeleita löytyi tasan yksi, mikä tarjoaa tilan ja mahdollisuuden jatkaa skeitti-identiteetin tutkimusta ja keskittyä skeittauksen seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen kokemuksiin. Tosin nyt kun pukeutumisen suhde skeitti-identiteettiin on selvinnyt, mikseipä seuraava mahdollinen tutkimus voisi vaihtoehtoisesti käsitellä pelkästään pukeutumista ja laajentua myös muihin vaihtoehtoliikunta-alakulttuureihin.

LÄHTEET

- Aaltola, J. (2015). Filosofia, tiede, ymmärtäminen. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (Toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 1, Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle* (4. uud. ja täyd. p., 14–28). PS-kustannus.
- Aarresola, O. (2019). Keski-ikäiset skeittarit: Vanheneminen elämäntapalajeissa. *Liikunta ja tiede*, 56(1), 76.
- Bovone, L. (2012). Fashion, identity and social actors. Teoksessa A. M. González & L. Bovone (Toim.), *Identities through fashion: A multidisciplinary approach* (67–93). Berg Publishers.
- Brach, A. M. (2012). Identity and intersubjectivity. Teoksessa A. M. González & L. Bovone (Toim.), *Identities through fashion: A multidisciplinary approach* (48–64). Berg Publishers.
- Brymer, E., Feletti, F., Monasterio, E., & Schweitzer, R. (2020). Editorial: Understanding Extreme Sports: A Psychological Perspective. Teoksessa *Frontiers in Psychology* (Vsk. 10). <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.03029>
- Bäckström, Å. (2013). Gender Manoeuvring in Swedish Skateboarding: Negotiations of Femininities and the Hierarchical Gender Structure. *Young*, 21(1), 29–53. <https://doi.org/10.1177/1103308812467670>
- Chivers Yochim, E. (2009). Skate life: Re-imagining white masculinity. University of Michigan Press. <https://doi.org/10.1353/book.7240>
- Coady, R. C. (2021). *How Women-Identifying Skaters Experience Skate Culture* [Pro gradu -tutkielma, Erasmus University Rotterdam]. <https://thesis.eur.nl/pub/60945/Coady-Ray.pdf>
- Côté, J. (2006). Identity Studies: How Close Are We to Developing a Social Science of Identity? - An Appraisal of the Field. *Identity*, 6(1), 3–25. https://doi.org/10.1207/s1532706xid0601_2
- Crane, D. (2012). Introduction. Teoksessa A. M. González & L. Bovone (Toim.), *Identities through fashion: A multidisciplinary approach*. (1–6). Berg Publishers.

- Dupont, T. (2014). From Core to Consumer: The Informal Hierarchy of the Skateboard Scene. *Journal of Contemporary Ethnography*, 43(5), 556–581. <https://doi.org/10.1177/0891241613513033>
- Fadjukoff, P., Kainulainen, S., Pirhonen, J., Saaranen, T., Valokivi, H., & Vauhkonen, A. (2022). Sosiaalinen hyvinvointi turvaa terveyttä. *Sosiaalilääketieteellinen Aikakauslehti*, 59(3). <https://doi.org/10.23990/sa.111453>
- Geckle, B., & Shaw, S. (2022). Failure and Futurity: The Transformative Potential of Queer Skateboarding. *Young*, 30(2), 132–148. <https://doi.org/10.1177/1103308820945100>
- Hall, S., & Jefferson, T. (1976). Resistance through rituals: Youth subcultures in post-war Britain. Teoksessa *Resistance through Rituals: Youth Subcultures in Post-War Britain*. Hutchinson.
- Harinen, P. (2010). Skeittaripoika se laudallansa... Liikunnan muuttuvat merkitykset ja maisemat. *Kasvatus & Aika : kasvatuksen historiallis-yhteiskunnallinen julkaisu*, 4(2), 99–108. <https://journal.fi/kasvatusja aika/article/view/68189>
- Harinen, P., Itkonen, Hannu., & Rautopuro, Juhani. (2006). *Asfalttiprinssit : tutkimus skeittareista*. Liikuntatieteellinen seura.
- Harinen, P., Liikanen, V., Rannikko, A., & Torvinen, P. (2015). *Liikutukseen asti : vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli*. LIKES-tutkimuskeskus.
- Hebdige, D. (1979). *Subculture : the meaning of style*. Methuen.
- Helkama, K., Myllyniemi, R., Liebkind, K., Ruusuvuori, J., Lönnqvist, J.-E., Hankonen, N., Renvik, T. A., Jasinskaja-Lahti, I., Lipponen, J., & Helkama, K. (2015). *Johdatus sosiaalipsykologiaan (10., uudistettu painos.)*. Edita.
- Hogg, A. M. (2001). Social Identity and The Sovereignty of the Group - A Psychology of Belonging. Teoksessa C. Sedikides & M. B. Brewer (Toim.), *Individual self, relational self, collective self* (123–143). Psychology Press.
- Holland, S. (2004). *Alternative femininities : body, age and identity*. Berg.
- Hyvärinen, M. (2017). Haastattelun maailma. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, & J. Ruusuvuori (Toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja* (11–45). Vastapaino.

- Hyvärinen, M., Suoninen, E., & Vuori, J. (2024). *Haastattelut*. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-aineistot/haastattelut/#Strukturoitu-puolistrukturoitu-vai-vahan-strukturoitu>. Viitattu 16.9.2024.
- Jokinen, A. (2010). Kriittinen mies- ja maskuliinisuustutkimus. Teoksessa T. Saresma, L.-M. Rossi, & T. Juvonen (Toim.), *Käsikirja sukupuoleen* (128–143). Vastapaino.
- Juvonen, T. (2017). Sisäpiirihaastattelu. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, & J. Ruusuvoori (Toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja* (398–410). Vastapaino.
- Juvonen, T., Rossi, L.-M., & Saresma, T. (2010). Kuinka sukupuolta voi tutkia? Teoksessa T. Saresma, L.-M. Rossi, & T. Juvonen (Toim.), *Käsikirja sukupuoleen* (9–17). Vastapaino.
- Kaiser, S. B. (1990). *The social psychology of clothing: Symbolic appearances in context* (2nd, rev. ed. p.). Fairchild Publications.
- Kiviniemi, K. (2015). Laadullinen tutkimus prosessina. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (Toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (4. uud. p.) (74–87). PS-kustannus.
- Kondelin, S. (2017). If I could touch it, it would be something sticky and cold: Gender Dysphoria as an Embodied Experience. *Lambda nordica*, 22(1), 15–37.
- Kulynych, Y. (2020). Resistant formations of alternative femininities within skateboarding-an exploration of gender at a time of feminist transformation. Teoksessa *Masculinities Journal of Culture and Society Autumn* (Vsk. 14).
- Laine, T. (2015). Miten kokemusta voidaan tutkia? Fenomenologinen näkökulma. Teoksessa R. Valli & J. Aaltola (Toim.), *Ikkunoita tutkimusmetodeihin: 2, Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin* (4. uud. p., 29–51). PS-kustannus.
- Liikanen, V., & Rannikko, A. (2015). Vaihtoehtolajit nuorten liikunnallisena elämäntapana. *Liikunta ja tiede*, 52(1), 47–54. <https://www.lts.fi/liikuntatiede/vertaisarvioidut-tutkimusartikkelit.html>

- MacKay, S., & Dallaire, C. (2014). Skateboarding Women: Building Collective Identity in Cyberspace. *Journal of Sport and Social Issues*, 38(6), 548–566. <https://doi.org/10.1177/0193723512467357>
- McInerney, D. M. (2019). Motivation. *Educational Psychology*, 39(4), 427–429. <https://doi.org/10.1080/01443410.2019.1600774>
- Muggleton, D. (2000). *Inside subculture : the postmodern meaning of style*. Berg.
- O'Connor, P. (2021). Identity and Wellbeing in Older Skateboarders. Teoksessa T. Dupont & B. Beal (Toim.), *Lifestyle Sports and Identities: Subcultural Careers Through the Life Course* (117–130).
- Paechter, C., Stoodley, L., Keenan, M., & Lawton, C. (2023a). 'We sacrifice our bodies for this plank of wood': girl skateboarders, risk, pain, and injury. *Sport in Society*, 27(7). <https://doi.org/10.1080/17430437.2023.2281584>
- Paechter, C., Stoodley, L., Keenan, M., & Lawton, C. (2023b). What's it like to be a girl skateboarder? Identity, participation and exclusion for young women in skateboarding spaces and communities. *Women's studies international forum*, 96(96), 1–9. <https://doi.org/10.1016/j.wsif.2023.102675>
- Polhemus, T. (1997). *Streetstyle : from sidewalk to catwalk* (Repr.). Thames and Hudson.
- Rannikko, A. (2016). Autenttisuuden ja arvostuksen analogiat: sukupuolen risteyksiä vaihtoehtoliikunnan moraalisisissa järjestyksissä. Teoksessa P. Berg & M. Kokkonen (Toim.), *Urheilun takapuoli. Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus liikunnassa ja urheilussa.* (250–274). Helsinki : Nuorisotutkimusverkosto/Nuorisotutkimusseura.
- Rannikko, A. (2017). Lesbohuispausta ja skeittityttöystävyyttä : liikuntakulttuurin vaihtoehtoiset sukupuolen ja seksuaalisuuden järjestykset. *Sukupuolentutkimus*, 30(4), 7–20.
- Rannikko, A. (2018). *Kamppailua kunnioituksesta: Vaihtoehtoliikunnan alakulttuurien moraaliset järjestykset*. Nuorisotutkimusseura.

- Rantala, K. (2024). Suomessa on yli 10 000 skeittauksen harrastajaa, mutta ei tarpeeksi parkkeja – Levin skeittiparkki on yksi pohjoisimpia. *Yle*. <https://yle.fi/a/74-20104149>. Viitattu 9.8.2024.
- Roach-Higgins, M. Ellen., Eicher, J. Bubolz., & Johnson, K. K. P. . (1995). *Dress and identity*. Fairchild Publications.
- Ropo, E. (2015). Identiteetti tutkimuskohteena. Teoksessa E. Ropo, E. Sormunen, & J. Heinström (Toim.), *Identiteetistä informaatiolukutaitoon : tavoitteena itsenäinen ja yhteisöllinen oppija (25–47)*. Tampere University Press.
- Rossi, L.-M. (2010). Sukupuoli ja seksuaalisuus, eroista eroihin. Teoksessa T. Saresma, L.-M. Rossi, & T. Juvonen (Toim.), *Käsikirja sukupuoleen (21–38)*. Vastapaino.
- Ruusuvuori, J., & Nikander, P. (2017). Haastatteluaineiston litterointi. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, & J. Ruusuvuori (Toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja (427–442)*. Vastapaino.
- Ruusuvuori, J., & Tiittula, L. (2017). Tutkimushaastattelu ja vuorovaikutus. Teoksessa M. Hyvärinen, P. Nikander, & J. Ruusuvuori (Toim.), *Tutkimushaastattelun käsikirja (46–83)*. Vastapaino.
- Saastamoinen, M. (2006). Minuus ja identiteetti tutkimuksen haasteina. Teoksessa M. Itäpuisto, P. Kuusela, P. Korhonen, S. Valkonen, H. Pirskanen, P. Rautio, & M. Saastamoinen (Toim.), *Minuus ja identiteetti: Sosiaalipsykologinen ja sosiologinen näkökulma (168–181)*. Tampere University Press.
- Seifert, T., & Hedderson, C. (2010). Intrinsic Motivation and Flow in Skateboarding: An Ethnographic Study. *Journal of Happiness Studies*, 11(3), 277–292. <https://doi.org/10.1007/s10902-009-9140-y>
- SETA. (2023). *Sateenkaarisanasto*. <https://seta.fi/sateenkaaritieto/sateenkaarisanasto/>. Viitattu 31.10.2024.
- Sipilä, H. (2018). *Kylmän ilman alan vaatetukseen sopeuttaminen. Kriisien keskeltä Suomeen tulleiden maahanmuuttajien ohjeistaminen pohjoiseen pukeutumiseen* [Pro gradu -tutkielma, Lapin yliopisto]. <https://lauda.ulapland.fi/handle/10024/63264>

- Stoodley, L., Paechter, C., Keenan, M., & Lawton, C. (2024). "I don't want to get in anyone's way": mapping girl skateboarders' navigation of place and power in skate spaces. *Leisure Studies*. <https://doi.org/10.1080/02614367.2024.2314471>
- Suomen rullalautaliitto. (2024). *Lajiesittely*. Suomen rullalautaliitto. <https://www.rullalauta.fi/lajiesittely>. Viitattu 20.2.2024.
- Szeman, I., & O'Brien, S. (2017). *Popular culture : a user's guide*. Wiley Blackwell. <https://doi.org/doi.org/10.1002/9781119140399.ch8>
- Tiri, A. (2022). *Rullalautailijoiden pukeutumiskuvat 2020-luvun Suomessa* [Kandidaatin tutkielma]. Lapin yliopisto.
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi* (Uudistettu laitos). Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Törrönen, J. (2010). Identiteettien ja subjektiasemien analyysi haastatteluaineistossa. Teoksessa J. Ruusuvuori, P. Nikander, & M. Hyvärinen (Toim.), *Haastattelun analyysi* (180–211). Vastapaino.
- Widdicombe, Sue., & Wooffitt, Robin. (1995). *The language of youth subcultures : social identity in action*. Harvester Wheatsheaf.
- Willing, I., Bennett, A., Piispa, M., & Green, B. (2019). Skateboarding and the 'Tired Generation': Ageing in Youth Cultures and Lifestyle Sports. *Sociology*, 53(3), 503. <https://doi.org/10.1177/0038038518776886>

LIITTEET

LIITE 1. Tutkimuslupa

Hei!

Kiitos kiinnostuksestasi osallistua haastatteluun liittyen Pro gradu -tutkielmaani. Olisi hienoa saada sinut mukaan tutkimukseen :)

Teen tutkielmaani skeittauksen harrastajien vähemmistön alakulttuurisesta identiteetistä. Tutkielmassani skeittauksen harrastajien vähemmistöllä tarkoitan naiseksi ja sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöihin identifioituvia skeittaajia. Tutkielman tarkoituksena on luoda ymmärrystä siitä, millainen merkitys sukupuoli-identiteetillä ja/tai seksuaalisella identiteetillä on kokemusten ja käsitysten ohella skeittaajan alakulttuurisen identiteetin muodostumisessa ja sen ilmaisussa pukeutumisella. Haastattelussa tullaan käymään läpi sitä, mikä on suhteesi skeittaukseen, skeittiyhteisöön ja pukeutumiseen. Ohjaava professori on hyväksynyt tutkimukseni aiheen.

Tämän tutkimuslupalomakkeen tarkoitus on varmistaa ymmärryksesi haastattelun sähköisestä tallentamisesta ja tallenteen sekä mahdollisen minulle lähettämäsi kuvamateriaalin käytöstä tutkimuksessa. Haastattelut toteutetaan yksilöhaastatteluina Teamsissa ja ne nauhoitetaan. Haastattelun kesto on noin 45–60 minuuttia. Haastattelut ja kuvat toimivat aineistona tutkimukselleni ja käytän niitä ainoastaan Pro gradu -tutkielmassani. Tuhoan aineiston, kun tutkielmani on valmis.

Esittelen tutkielmaani vaatetusalan pienessä seminaariryhmässä, jonka lisäksi kukaan muu kuin graduohjaajani ei pääse näkemään aineistoani. Valmis Pro gradu -tutkielmani julkaistaan Lapin yliopiston Lauda-tietokannassa ja siitä jää myös kopio muodin, tekstiilitaitteen ja materiaalitutkimuksen koulutuksessa säilytettäväksi.

Tulen käsittelemään haastatteluaineistoa luottamuksellisesti. Tutkimuksessa ei tuoda julki nimiä tai muitakaan tietoja, joiden perusteella tutkimukseen osallistuneet voitaisiin tunnistaa. Suostumuksen antaminen ei näin ollen aiheuta haastateltaville minkäänlaista haittaa, vaaraa tai uhkaa. Jos tutkimuksen aikana tai sen jälkeen päätät, että et halua enää olla mukana, voit kertoa siitä minulle. Silloin kaikki sinuun liittyvät asiat poistetaan tutkimuksesta.

Mikäli sinulle heräsi kysymyksiä tutkimukseeni liittyen, voit olla yhteydessä minuun sekä sähköpostitse, että puhelimitse.

Ystävällisin terveisin, Anniina Tiri

Puhelin:

Sähköposti:

Työn ohjaaja: Ana Nuutinen, professori, ana.nuutinen@ulapland.fi

TUTKIMUKSEEN OSALLISTUVAN SUOSTUMUS

Tutkielman työnimi: Skeittauksen harrastajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti

Tutkimuskysymys: Millainen on skeittauksen harrastajien vähemmistön alakulttuurinen identiteetti?

Olen lukenut saamani tutkimusluvan (s.1/2) koskien **Anniina Tirin** Pro gradu -tutkielmaa. Ymmärrän, että tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja voin vetäytyä siitä niin halutessani milloin vain.

Kaikki tieto, josta minut voidaan tunnistaa, käsitellään luottamuksellisesti sekä seminaarissa, että tutkielmassa. Nimeni ja muut henkilökohtaiset tietoni jäävät ainoastaan tutkijan haltuun, eikä niitä missään vaiheessa julkaista.

Jos minulla on tutkielmaan liittyviä kysymyksiä, voin ottaa yhteyttä Anniina Tiriin.

- Minä, allekirjoittanut (haastateltavan nimi) myönnän Anniina Tirille luvan käyttää haastatteluni tallennetta Pro gradu -tutkielmassaan.
- Minä, Anniina Tiri, varmistan, että haastatteluita käytetään vain yllä mainituilla tavoilla, sekä sen, että muut eivät käytä haastattelun tallennetta millään tavalla ilman erillistä lupaa haastateltavalta.

	Suostumuksen antaja	Pro gradu -tutkimuksen tekijä
Paikka ja aika	xx.03.2024, klo xx.xx	Rovaniemi xx.03.2024, klo xx.xx
Sanallinen suostumus		Anniina Tiri

Tutkimukseen osallistuvan puhelinnumero tai sähköposti mahdollista myöhempää yhteydenottoa varten:

LIITE 2. Taulukko 1. Aineiston litterointi

Haastateltava	Haastattelun kesto	Litterointi Fontti: Aptos leipäteksti Fontin koko: 11 Riviväli 1.1
Haastattelu 1.	1 h 8 min	28 sivua
Haastattelu 2.	1 h 6 min	30 sivua
Haastattelu 3.	48 min	25 sivua
Haastattelu 4.	1 h 28 min	30 sivua
Haastattelu 5.	1 h 17 min	30 sivua
Haastattelu 6.	58 min	31 sivua
Haastattelu 7.	45 min	27 sivua
Haastattelu 8.	1h 23 min	34 sivua
	8h 53 min	235 sivua

LIITE 3. Kuvaesimerkki GoodTapen litteroimasta haastattelusta

Haastattelija
[03:58 - 04:07] No miten sä koet, että minkälainen vaikutus keittauksella on siihen, että miten sä näet sen elinympäristön? Että sitten kun sä oot aloittanut skeittaa, niin näetkö sä sen jotenkin eri tavalla?

Haastateltava_7
[04:09 - 04:21] Näen. Joo. Koska kiinnittää tietty huomiota spotteihin ja johonkin spotteihin, just mitä on nähnyt vaikka jollain videolla tai mitä voisi.
[04:21 - 04:33] Tai silleen jos miettii. Mitä voisi tehdä tai mitä joku toinen voisi tehdä, niin sen kautta. Ja sitten just vaikka, että no missä pystyisi keittämään ylipäätään ja silleen.
[04:34 - 04:34] Joo.

Haastattelija
[04:35 - 04:37] Tuleeko sulla itsellä käytyä sitten spotteilla?

Haastateltava_7
[04:38 - 04:43] No ei kauheasti. Ehkä pari kertaa oli viime kesänä jossain spotteilla.

LIITE 4. Haastattelukysymykset

Osio 1: Henkilökohtainen identiteetti

1. Kerro itsestäsi: kuka olet (ikä, asuinpaikka & koulutus / työmarkkina-asema)?
2. Milloin ja miten päädyit skeittauksen pariin?
3. Mitä harrastat tai teet vapaa-ajallasi skeittauksen lisäksi?
4. Mitä skeittaus sinulle merkitsee? Miksi haluat harrastaa sitä? Mikä erityisesti motivoi sinua harrastamaan?
5. Mikä liittää sinut skeittauksen harrastajien vähemmistöön?
6. Mitä skeittaus on tuonut elämääsi? Onko se muuttanut sinua ihmisenä?
7. Millainen vaikutus skeittauksella ollut terveyteesi tai hyvinvointiisi?
8. Kuinka suuri osa elämääsi skeittaus on? Onko se enemmän kuin harrastus? Kuinka paljon käytät aikaa (ja rahaa) siihen?
9. Mihin asetut aloittelija-ammattilainen akselilla skeittitaidoillasi? Millaisia tunteita omiin taitoihin liittyy?
10. Millainen merkitys lajissa kehittämisellä on sinulle? Miten tärkeää se on? Miksi? Miten haluaisit kehittyä?
11. Millainen vaikutus skeittauksella on siihen, miten näet elinympäristösi?

Osio 2: Sosiaalinen identiteetti

12. Kuvaile skeittiyhteisöä. Millaisena se näyttäytyy sinulle / millaisena koet sen?
13. Miten sinut kohdataan ja harrastamiseesi suhtaudutaan?
14. Oletko kokenut syrjintää tai epäasiallista käytöstä skeittiyhteisössä? Jos, millaista? Miltä taholta?
15. Onko sinulla esikuvaa skeittiyhteisössä?
16. Koetko olevasi osa jotain skeittiporukkaa? Millainen on asemasi skeittiyhteisössä?
17. Onko skeittiporukoihin helppo päästä mukaan? Millaisilla asioilla koet olevan merkitystä mukaan pääsemisessä?
18. Missä, milloin ja kenen kanssa yleensä skeittaat? Miksi?
19. Millaisia ihmissuhteita sinulle on syntynyt skeittauksen parissa? Millainen merkitys niillä on sinulle? Vietätkö aikaa heidän kanssaan harrastuksen ulkopuolella?
20. Miltä tuntuu mennä skeittaukseen liittyviin tiloihin ja tapahtumiin? Millainen merkitys sillä on, keitä muita tiloissa on tai kuka tapahtumat järjestää?

21. Oletko ollut mukana jossain skeittaukseen liittyvässä muussa toiminnassa, kuten yhdistyksessä, harrastuspaikkojen suunnittelussa tai opettamassa muita? Jos olet, niin missä ja millä tavoin?
22. Oletko osallistunut skeittikisoihin? Jos olet, kerro lisää.
23. Käytkö ulkomailla skeittaamassa? Jos olet käynyt, kerro lisää.
24. Mitä eroja olet huomannut suomalaisten skeittiyhteisöjen ja ulkomaisten välillä?
25. Julkaisetko omaa skeittimateriaalia tai seuraatko muiden kuvaamaa materiaalia verkossa? Kuinka usein? Mitä se antaa sinulle?

Osio 3: Pukeutumisentiteetti

26. Millainen merkitys ulkonäöllä ja pukeutumisella on sinulle? Miten paljon ja mihin siinä käytät aikaa ja rahaa?
27. Millainen merkitys tatuoinneilla, lävistyksillä, hiuksiin liittyvillä toimenpiteillä tai muulla kehon muokkaamisella on sinulle? Miten se näkyy ulkonäössäsi?
28. Kuvaile tyyliäsi. Mitä tyyppinen asus yleensä sisältää? Millaiset asiat ovat sinulle tärkeitä pukeutumisessa?
29. Millainen vaikutus pukeutumisella on itsetuntoosi? Millaisissa vaatteissa koet olosi itsevarmaksi?
30. Mistä saat inspiraatiota pukeutumiseesi? Onko sinulla jokin suosikkivaate tai asuste? Voit näyttää sen jos haluat.
31. Mitä haluat viestiä itsestäsi ulkonäölläsi ja pukeutumisellasi (arvot, persoona jne.)? Haluatko esimerkiksi sulautua joukkoon tai erottua muista ihmisistä? Jos, niin miksi?
32. Haluatko pukeutumisellasi häivyttää tai korostaa seksuaalista ja/tai sukupuoli-identiteettiäsi? Jos, millä tavoin?
33. Mistä ja kuinka usein hankit vaatteita? Millaiset asiat vaikuttavat vaatteiden hankkimiseen ja ostopäätöksen tekemiseen? Mitä brändejä suosit?
34. Onko pukeutumisiesi muuttunut skeittaamisen myötä? Millä tavoin skeitti-identiteetti näkyy pukeutumisessasi? Onko skeitti-identiteetin ilmaisu sinulle tärkeää?
35. Kiinnitätkö huomiota muiden skeittaajien pukeutumiseen? Mistä tunnistat heidät?
36. Kiinnittävätkö muut skeittaajat huomiota pukeutumiseesi? Jos, niin miten?
37. Miten pukeudut skeitatessasi? Eroaako skeittipukeutuminen muusta pukeutumisesta? Millä tavalla?
38. Haluatko erottua tai sulautua skeittiyhteisöön? Mistä syystä?

39. Näytä mieluisin skeitatessa käyttämäsi asu/vaate/asuste.

Lopuksi

40. Millaisena näet oman tulevaisuutesi skeittauksen parissa?

41. Lähetä kuvat näyttämistäsi asusta/vaatteista/asusteista, jos haluat? Kuva voi olla myös selfien muodossa.

LIITE 5. Ensimmäisen vaiheen analyysikysymykset

1. Mitä asioita itsestä mainitaan?
2. Miten omaa skeittitaustaa kuvataan?
3. Mitä mainitaan skeittauksen merkityksestä itselle? Millaisena sen roolia ja vaikutusta omaan elämään kuvataan?
4. Mitä skeittitaidoista sanotaan?
5. Mitä omasta tulevaisuudesta skeittauksen parissa sanotaan?
6. Miten skeittiyhteisöä, tiloja ja tapahtumia kuvataan? Millaisia kokemuksia niihin liitetään?
7. Mitä skeittaukseen liittyvistä ihmissuhteista sanotaan?
8. Mitä skeittauksen esikuvista sanotaan?
9. Mitä sanotaan skeittimateriaalista?
10. Millaisena pukeutumisen merkitystä kuvataan? Mitä sen roolista omassa elämässä sanotaan?
11. Miten pukeutumista kuvaillaan? Mitä skeittauksen vaikutuksesta pukeutumiseen sanotaan?
12. Millaisia pukeutumisen tavoitteita mainitaan?
13. Mitä vaatteiden hankinnasta sanotaan?
14. Mitä pukeutumisen inspiraatiosta sanotaan?